

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLVI. évfolyam • 2011. július-augusztus

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Kitüntetés a katasztrófavédelemtől

Dr. Bakondi György tűzoltó altábornagy, országos katasztrófavédelmi főigazgató, a katasztrófavédelemmel történő együttműködés terén kifejtett kiemelkedő munkája elismeréseként katasztrófavédelmi rözsört adományozott **Debreceni Péternek**, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóság ügyintézőjének.

Debreceni Péter az elismerést az erdőtűzek megelőzésében, az erdőtűzvédelmi tervek jogszabályi háttérének kidolgozásában, valamint az Országos Erdőtűz Adattár működtetésében kifejtett kiemelkedő munkájáért kapta.

Az erdészeti igazgatás az elmúlt években nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy mind az európai uniós, mind a magyar jogszabályoknak megfelelő erdőtűz információs rendszert alakítson ki, biztosítva ezzel az erdőtűz megelőzésben érdekelt társhatóságok, az erdőgazdálkodók és az erdőt látogatók részére a szükséges szakmai és közérdeklő információkat.

Az erdészeti hatóság honlapján folyamatosan elérhetők az erdőtűzvédelemmel kapcsolatos információk, tájékoztatók: www.mgszh.gov.hu

MgSzH Erdészeti Igazgatóság

Környezetvédelmi Világnap eseménye Győrben

Győr Város Önkormányzata 1999 óta adományoz Kitaibel Pál-ról elnevezett emlékérmét a Győr város környezetvédelméért kimagasló munkát végzettek részére. A 12. alkalommal átadott díjat idén **Cserhalmi József** erdész kollégánk vehette át. Cserhalmi József évtizedeken keresztül erdőfelügyelőként dolgozott, nyugdíjasként ma is szakirányító erdészként tevékenykedik. Munkájából adódóan, több cikluson keresztül önkormányzati képviselőként, ma aktív nyugdíjasként is mindig szívügyének tekintette szűkebb pátriája környezeti állapotának javítását, fejlesztését. A város érdekében és különösen a Győrszentiván településrész körzetében végzett erdősítési-parkosítási munkáiért, az iskolások körében végzett ismeretterjesztő tevékenysége elismeréseként részesült a díjban.

A városi ünnepség másik programpontja a Győri Önkormányzat, a KÖRIS Nonprofit Kft. és a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság által szervezett „Sajó Károly” Kárpát-medencei Környezet-

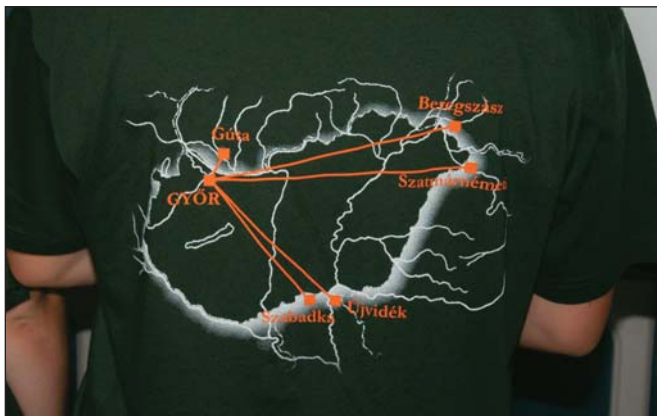

zetvédelmi Csapatverseny idei díjkiosztása volt. A versenyt évek óta nagy sikerrel rendezik a Kárpát-medence magyar tanítási nyelvű iskoláinak a 13-14 éves, 7-8. évfolyamos diákjai számára. Az év első felében a helyi iskolákban és régiókban

lebonyolított két fordulón túljutott diákok június 2-3-án Győrben kétnapos vetélkedőn mérték össze tudásukat és ezután vehették át a megérdemelt díjakat.

Greguss László Géza

Helyi csoport titkára

A harmadik oldal

Egyesületünk 160. évfordulójához méltóan rendezték meg a zalaiai 142. Vándorgyűlésünket. Tudhatta ezt a természetfelelős is, mert esős napok közé verőfényes két napot iktatott a zalai dombokon.

Derűs kedvünket csak fokozta a központi szálláshelyen fogadók kedvessége és az a tény, hogy Rosta Gyula vezérigazgató a megnyitóra való indulás utolsó pillanatáig személyesen köszöntötte az érkezőket. (Tetszett az ebéd puritán egyszerűsége, mely nemcsak ízletes, hanem minden bizonnyal egyben költségkímélő is volt.)

A megnyitó pergő és rövid volt, nem élt vissza a sportcsarnok előtti téren összegyűlt, a találkozás örömeiben zsi-bongók türelmével.

Sorban gördültek ki a buszok a Zalaegerszeg környéki erdők irányába.

Az öt kiszemelt bemutatóhelyben sem csalódtunk, mert a helyszínen látottakat ragyogóan egészítette ki a tarisnyában talált eligazító füzetecske. Az erdei vasúti programot választóknak egy kis izgalom is jutott a műsoron kívüli váltó átállítódásával. De mindez belefért egy 95 éves szállítópálya „életfunkciójába”.

Kulináris élvezetünket helyi finomságok elégítették ki délután éppúgy, mint az esti baráti vacsorán. Látványos és kellően rövid volt a pergő kultúrműsor. (Ám a művészek úgy látszik sehol sem tudnak 70 decibel alá menni.)

Az ünnepi közgyűlés zászlóink bevonulásával Weber: Jagerchor aus „Der Freischütz” dallamaival kezdődött. (Noha magyar szöveggel is megvan a mű – enybe áthalálással – idézte a 160 évvel ezelőtti nyelvi állapotokat.)

Hiányoltuk főosztályvezetőnk köszöntőjét.

Tetszett viszont, hogy a felkért hozzászólók önmérsékletet tanúsítottak. Hogy a kitüntetettek nevében kategóriánként egy ünnepelt tolmácsolta közös köszönetüket.

Hosszan tartó tapsot kapott Kupás-Deák Zoltán, Kaán Károly emlékérmes, aki nemcsak a kitüntetett társai nevében szólt, hanem emlékeztetett a „névtelen” kerületvezetők méltatlanul alacsony javadalmazására, nyomtatékosan felbívva a figyelmet a tő mellett dolgozók felelősségteljes munkájára is. Arra, hogy a sok szép terv, elhatározás nem lehet sikeres a terepen munkálkodók nélkül.

Mindent összevetve, az új színpadi koreográfia javára vált az erdészek éves nagy rendezvényének.

Végezetül az Egyesület Vándorzászlaját Zaj Ádám vezérigazgató vette át Rosta Gyulától, így jövőre az Észak-erdő vadregényes tájain találkozhatunk ismét.

Köszönjük a Zalaerdő Zrt. valamennyi dolgozójának, a zalai magánerdősöknek, hogy megismerkedhettünk munkájukkal, vendégszeretetükkel.

Pápai Gábor

Tartalom

142. Vándorgyűlés – Zalaegerszeg198

Balogh Lajos: Visszaemlékezésem226

Hírek a zalai vadállományról ..227

Prof. Dr. h. c. Dr. Szodfridt István (1930–2011)228

Lett Béla – Schiberna Endre – Stark Magdolna – Horváth Sándor: Az erdőmérnökök foglalkoztatási helyzete és karrierlehetőségei230

Szép Tibor: Az erdők kiemelt szerepe az EU klímaváltozás elleni programjában232

Reményfy László: Klímaváltozásra várva.....233

Molnár Sándor, Börcsök Zoltán: A tiszafa (*Taxus baccata* L.) faanyagának tulajdonságai234

A STIHL Kft. 20 éve Magyarországon236

Pápai Gábor: Tóth Béla bácsi 90 éves240

Horváth Tamás, Folcz Ádám: Jubileumi Tudományos Konferencia241

Kobán István: A fekete dió termesztése eltérő technológiákkal Szlovákia sík vidékein242

Pápai Gábor: A 90 éves Pintér Vendel erdész emlékei Szodfridt Istvánról244

Jereb Ottó: Mit hova? – Tanuljunk versben erdősíteni245

Hármas szakosztályülés Sopronban.....248

Rakonczay Zoltán: Földművelésügyi Minisztérium249

Darabos István: Diákeveimről – anno 1956–1961.252

Baráth László: Emlékezés egy orosz származású erdőmérnökre, Zjabkin Andrásra (1896–1971).....254

Winkler András újabb verseskötete256

Kárpát-medencei erdészdiák találkozó260

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLVI. évfolyam 7-8. szám (július-augusztus)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201 62 93 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@oe.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER elnök**

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2011. június 30.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Vándorgyűlés a zalai erdőkben. Fotó: Greguss László Géza, Pápai Gábor

Az Országos Erdészeti Egyesület 142. Vándorgyűlése – Zalaegerszeg 2011. június 17–18.

A Zalaegerszegi Városi Sportcsarnok előtti téren gyülekezett az erdészek több mint félezer fős serege. Mint ilyenkor mindig, a találkozás öröme, az újra együttlét sajátos izgalma volt érezhető.

Varga Attila, a Helyi Csoport titkára lépett a mikrofonhoz és felolvasta a köztársasági elnök levelét, majd felkonferálta a megnyitó szónokait.

Elsőként Rosta Gyula, a vendéglátó erdőgazdaság vezérigazgatója szolt.

Kedves Vendégeink!

Nagy szeretettel és erdészüdvözlettel köszöntöm mindazokat, akik meghívásunkat elfogadva eljöttek Zalába, az Országos Erdészeti Egyesület 142. Vándorgyűlésére.

Jelen év az idei szakmánk számára, hiszen egyesületünk most ünnepli fennállásának 160. évfordulóját. 2011-et, az ENSZ az Erdők Nemzetközi Événé nyilvánította. A Parlament által elfogadott új Alkotmányba pedig bekerült az erdő, mint az állam és egyén által védendő nemzeti örökség fogalma.

Ezek az események ránk irányítják a figyelmet, amit jól kihasználva javíthatunk szakmánk presztízsén. Sajnos ezt a munkát jelentős ellenszélben kell végznünk, mert manapság aki erdőgazdálkodóként – legyen az állami vagy magán – a kivágott fából kíván megélni, ritkán kerül pozitív bőségre az újságok címlapjára. Szomorú, hogy a természet, és a hatóságok által jóváhagyottan végrehajtott fakitermeléseket a közvélekedés összemosza az illegális erdőirtással, az erdő védelme pedig egyet jelent az elveszett őzgida megmentésével, a favágó elzavarásával.

Szerencsére a vidéken élők munkánkat másként ítélik meg. Különösen így van ez Zalában, hiszen itt az erdőgazdálkodásnak és a fűrésziparnak történelmi hagyományai vannak. A zalai ember életében az erdő és a belőle szár-

mazó haszonvétel mindig meghatározó volt. Napjainkban az elnéptelenedő apró falvakban gyakran az erdészet az egyetlen munkalehetőség. Cégünk meggyeszerre közel kétezer embernek ad munkát, hozzájárulva családjuk megélhetésének biztosításához. Ezt a felelősségünket ajánlom a véleményformálók figyelmébe, kérve őket, hogy tevékenységünkről reális képet festve mutassák be a társadalom számára, hogy nem mondatunk le az erdő által fenntartóan megtermelhető javokról.

A ZALAERDŐ Zrt. legutóbb tizenhárom éve rendezett vándorgyűlést. Ilyen-

kor kézenfekvő a kérdés, mi és hogyan változott azóta, javultak vagy éppen romlottak a gazdálkodás feltételei, miként alakult a törvényi háttér, milyen jogos igények merültek fel az erdővel szemben, a társadalom részéről. Szakmai programjaink témaválasztásakor ezekre a kérdésekre kívántunk válaszokat adni, melyek reményeink szerint, a hozzánk el látogatók érdeklődését is felkeltette.

Az eltelt tizenhárom év emberi léptékben sem túl hosszú idő, nem beszélve az erdei ökoszisztémáról. A gyors változások azonban bennünket sem kerültek el, legyenek azok jók vagy rosszak.

Ennek demonstrálására álljon itt két adat:

A ZALAERDŐ Zrt. véghasználati fatömegét 13 éve még 2/3-ad részben tarvágások, 1/3-ad részben felújítógátások adták, mára ez az arány megfordult. A nagyvadlelövési tervszám 1998-ban 2500 db, 2011-ben pedig 6200 db.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a velünk szemben támasztott elvárások a jövőben is fokozódnak, elballagatnunk azonban nem szabad, hogy az erdőgazdálkodónak megélni még nagyon sokáig csak a kitermelt fából lehet.

Kedves Vendégek! Tisztelt Kollégák!

A mai kirándulásuk során találkozni fogtok munkatársaimmal, akik izgalommal teli, nagy lelkesedéssel készültek a programok vezetésére, munkájuk, eredményeik bemutatására. Kérlek Benneket, osztozzatok örömeikben, értsétek meg problémáikat. Gyönyörködjétek a csodálatos zalai tájban, ahol nagy előfakészletű, kiváló minőségű állományokban járhattok. Bepillantást nyerbettek a szorgalmas, portáját mindig rendben tartó zalai ember életébe.

Utatok emlékeit minden helyszínen őrizni fogja egy elültetett tiszafa, a 2011-es év fája.

Kívánok a mai napra jó bangulatot, barátságban lefolytatott szakmai vitát, a baráti találkozón jó szórakozást!

A vezérigazgató üdvözlő szavai után Kardeván Endre államtitkár lépett a mikrofonhoz.

Tisztelt Vándorgyűlés! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Erdész társadalom!

A Vidékfejlesztési Minisztérium vezetősége és a magam nevében is meg szeretném köszönni megtisztelő meghívásukat a magyar erdész társadalom eme jeles eseményére, az Országos Erdészeti Egyesület 142. Vándorgyűlésére. Külön örömmre szolgál, hogy a rendezvénynek ezúttal immár az én szűkebb hazámnak is minősülő zalai erdők adnak

otthont. Abogy a közelmúltban elbunyit kollégájuk, a zalai erdők szerelmese, Hajdú Tibor mondaná, itt vagyunk Zalában, az Isten hónaljában. Emlékét, szellemiségét és az erdők szeretetét hirdeti a szentgyörgyvölgyi erdőben ma délután felállítandó kopjafa.

A magyar erdők az ország egyedülálló természeti értékei között is kimagasló jelentőségűek. Ezekben az erdőkben gazdálkodni a XXI. századi társadalmi elvárásoknak is megfelelően nagy

felelősség, sikeresen gazdálkodni pedig valódi érdem.

Elmondbatom, hogy Önök a dolgozó hétköznapiak során ezzel a mércével mérve is sikeresek, így az ünnepeik alkalmával emelt fővel állhatnak önmaguk és a társadalom előtt, hiszen az érdem az Önöké.

A gazdasági-, védelmi- és közjóléti funkciókat egyaránt kiszolgáló erdőgazdálkodás a készülő Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégiának is az egyik fontos sarokköve.

A vidék fejlesztését a munkahelyek növelésével, a természeti erőforrásokkal való felelős és fenntartható erdőgazdálkodással, a természeti értékek megőrzésével kell megvalósítani. Az erdő szerepe ezen felül az energiaellátás biztonsága, és a klímavédelem terén is kulcsfontosságú.

Ezek az új évszázad szakmai kihívásai, amelyek egyben nemzetbiztonsági jelentőségű, stratégiai feladatokká is váltak.

Mindezeknek a kihívásoknak az eddigieknél is nehezebb feltételek között kell megfelelnünk. Gondoljunk csak a világgazdasági folyamatokra, a természeti erőforrások egyre gyorsuló ütemű kimerülésére, terhelésére, valamint a klímaváltozásra, ami az éghajlati szélsőségek rendkívüli erősödését hozza magával.

A nehézségek ellenére a hazai erdők területe növekszik, természeti állapota javul, emellett pedig az erdőgazdálkodás a vidéki foglalkoztatás terén betöltött évszázados jelentőségét is megtartotta.

Annak érdekében, hogy ez továbbra is így maradjon, sőt fejlődjön, a kormány és a minisztériumnak is so-

Zala-Egerszeg, magyar város, Zala megyében, s fő helye e megyének, saját postahivatallal, a Zala vize mellett, Budához 24 mfdnyire, kies termékeny vidéken. Hajdan híres város volt, s kőfállal volt bekerítve; mostan pedig ékességére szolgálnak a roppant vármegyeház, a kath. kéttornyú templom. Lakja 4000 lakos, kik 500 hébert kivéve r. katolikusok, s főleg gazdaságból, aztán mesterségekből táplálják magukat. Tágas határának egy része homokos ugyan, de termékeny; szőlőhegye jó asztali bort ad; nagy erdeje pedig főleg főleg tölgyes. Van itt synagóga, kórház, gyógyszerár, és 9 országos-vásárt tart. Bírja a szombathelyi püspök. (Fényes Elek: Geographiai szótár, 1851.)

kat kell tennie. Az elmúlt időszak eseményei között több említésre méltó előrelépésről számolhatok be. Az uniós támogatási forrásoknak az erdészeti ágazatban való hatékonyabb kibasználása érdekében több intézkedést is tettünk.

A mezőgazdasági területek első erdőtelepítése, az erdő környezetvédelmi kifizetések, a nem termelő berubázások, valamint az erdészeti potenciál helyreállítása támogatási jogcímek esetében az egységreemeléshez, az igénylések egyszerűsítéséhez az Európai Bizottságtól kértünk, és részben már kaptunk is engedélyt.

A Bizottság hozzájárulását kértük abhoz is, hogy a Natura 2000 erdőkben folytatott gazdálkodáshoz kapcsolódóan kompenzációs támogatást fizethessünk a magán erdőgazdálkodók részére. A minisztérium határozottan elkötelezett amellett, hogy az erdők gazdasági értéknövelése keretében a fiatal erdők állománynevelési tevékenységének támogatását is mielőbb lehetővé tegye.

Biztató a jövőre nézve az is, hogy az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Monitoring Bizottságán belül egy erdészeti albizottság alakult. Az albizottság tevékenységének célja, hogy megvizsgálja az erdészeti támogatási intézkedések működésének sajátosságait, feltárja azokat az okokat, amelyek a jelenlegi, elég alacsony uniós forrásfelhasználást eredményezték, és megfelelő javaslatokat dolgozzon ki ennek javítására.

Itt kell azonban felbúonom a figyelmet arra, hogy az uniós erdészeti vezetők visegrádi találkozóján az Európai Bizottság képviselőjének előadásából megbizonyosodhattunk arról, nagyon hasonló a helyzet a tagországok többsé-

gében is, sőt egyes intézkedések esetében hazánk kifejezetten jól teljesített. Ez azonban nem ad okot elégedettségre, mert arra kell törekednünk, hogy a magyar erdőgazdálkodás a még bátrább időben a rendelkezésre álló uniós forrásokat lehetőség szerint teljes körűen felhasználja.

Az elmúlt hónapok további említésre érdemes eseménye, hogy az új erdőtervény által intézményesített erdőtervrendelet első alkalommal történő előkészítése keretében hosszú és alapos szakmai egyeztetésekre került sor az ágazati vezetés, a természetvédelem, az erdészeti igazgatás, az erdőgazdálkodók és a társadalmi szervezetek között.

Az egyeztetések célja az volt, hogy az erdőgazdálkodással kapcsolatban megfogalmazott társadalmi elvárások a gazdasági szempontokkal megfelelő egyensúlyt teremtve jelenjenek meg a körzeti erdőtervekben. Az eredményeket tekintve kijelenthetjük, hogy az újonnan születő körzeti erdőtervek is alkalmasak

lesznek ezen szempontok integrált megjelenítésére, ami előrevetíti azt is, hogy az erdőgazdálkodás pedig alkalmas ugyanezen szempontok megfelelő érvényesítésére a gyakorlatban.

Engedjék meg, hogy néhány gondolat erejéig kitérjek az erdőkhöz és az erdőgazdálkodáshoz valamilyen módon kapcsolódó, aktuális, nemzetközi eseményekre is. Szűkebb pátriánkban, az Európai Unióban ugyanis jelenleg számos olyan folyamat zajlik, amelyek közvetlenül vagy közvetve érintik az ágazatot, és amelyekben az uniós soros elnöki tisztét betöltve jelentős eredményeket is elértünk.

Az Európai Unió alapszerződéseiben nem szerepel az erdőgazdálkodás. Ilyen értelemben az Uniónak nincs közös erdészeti politikája. Ennek ellenére több mint ötven olyan uniós rendelet vagy irányelv van érvényben, melyeknek vannak erdészeti vonatkozásai, vagy közvetlenül az erdőgazdálkodás egyes területeit szabályozzák. Az Unió tehát a közös erdészeti politika megléte nélkül is szabályozza, támogatja az ágazatot.

A Közös Agrárpolitika a vidékfejlesztési intézkedéseken keresztül az ágazat legjelentősebb támogatási forrása. Az Európai Bizottság javaslata alapján a magyar elnökség keretében, márciusban kerültek elfogadásra a Közös Agrárpolitika jövőbeni irányait is meghatározó stratégiai elképzelések.

A jövőben kiemelt figyelmet kell majd szentelni a fenntartható, produktív és versenyképes termelésnek, sokkal körütekintőbben kell gazdálkodni a természeti erőforrásokkal, a klímaváltozásra az eddigieknél is nagyobb figyelmet kell fordítani, mindemellett pedig biztosítani kell a kiegyensúlyozottabb területi fejlesztést.

Ismereteink szerint az erdészeti támogatások köre nem szűkül, egyes területeken azok bővülése is várható, így remélhető, hogy az erdőgazdálkodás 2013 után is a vidékfejlesztés meghatározó része lesz.

A bioenergia stratégia keretében a megújuló energiaforrások közt hazánkban eddig is kiemelkedő jelentőségű energetikai célú fafelhasználás jelentősége tovább fog növekedni. Ezzel összefüggésben növelni kell a fa-alapú tüzelés, energiatermelés hatékonyságát.

A gazdasági ésszerűség, továbbá klímavédelmi megfontolások alapján emellett továbbra is előnyben kell részesíteni a szén-dioxid tartós lekötését biz-

Nemzeti kezdeményezésre elindult az 1996-ban elfogadott Erdészeti Stratégia felülvizsgálata, mely lehetőséget ad a tagállamok számára a közös célok újrafogalmazására, a prioritások átértékelésére, az ágazatok közötti kapcsolatok, a nemzeti és uniós kompetenciák újragondolására. Erre többek között annak a felismerésnek a jegyében kerül sor, hogy az uniós politikával rendelkező ágazatokkal hatékonyan csak a hasonló szinten elfogadott szabályozással rendelkező szakterületek tudnak kommunikálni, ők tudják csak érdekeiket hatékonyan érvényesíteni.

Az új stratégia várhatóan meghatározó hatással lesz az Európai Unió erdészeti támogatási politikájára a következő bétéves, 2014-től 2020-ig tartó pénzügyi időszakban.

Az erdőgazdálkodók számára inkább csak médiabír, hogy 2011 első felében Magyarország tölti be az Európai Unió Tanácsának elnöki pozícióját. Ami a külső szemlélőnek újságír, az a kormányzat és a minisztérium számára szervezetet és embert próbáló feladat.

Az elnökséggel járó tennivalók sokaságára most nem térek ki, azonban az elnökségi időszak erdészetet is érintő eseményeiről érdemes pár szót szólni. A Tanács Erdészeti munkacsoportjában – számos egyéb téma mellett – két kiemelt, az Európai Unió képviseletének ellátásával is járó feladatunk volt:

Az ENSZ Erdészeti Fórum (UNFF) 9. ülésén, New Yorkban a januári kétfetes tárgyalássorozat eredményeként sikerült az EU tagállamok elvárásainak megfelelő határozatokat elfogadni. A Fórum miniszteri nyilatkozata a fennmaradó erdőgazdálkodás jelentőségét, az abban rejlő lehetőségeket emeli ki, megfogalmazva az erdészek üzenetét a 2012-ben megtartásra kerülő Környezet és Fejlődés Világkonferencia számára.

Az Európai Erdők 6. Miniszteri Konferenciáján, mely a napokban zárult Oslóban, két határozatot fogadtak el az erdőgazdálkodásért felelős miniszterek. Az Európai Erdők 2020 határozat a folyamat kereteinek további megerősítése mellett a középtávú célokat és prioritásokat is rögzíti. Korszakos jelentőségű ugyanakkor a második határozat, melyben a miniszterek megállapodtak egy joghatással rendelkező európai erdészeti egyezmény tárgyalásainak megindításáról. A döntés minőségileg magasabb szintre emelheti az 1990-ben Strasbourghban indult, eddig önkéntes folyamatot, ami az erdő, az erdőgazdálkodás elismertségének, ver-

senyképességének növelését segítheti elő a jövőben.

Köztelenebb, de szintén fontos eseménynek számított az Európai Unió erdészeti igazgatóinak visegrádi találkozója, melyet a Pilisi Parkerdőgazdaság Zrt. közreműködésével rendeztünk.

A találkozó résztvevői bepillantást nyerhettek a hazai erdőgazdálkodás, kultúra és gasztronómia rejtelmébe.

Összességében elmondható – és ezt elsősorban a tagállamok képviselőinek a véleményére alapozzuk –, hogy a magyar elnökség erdészeti ügyekben szakszerű, konszenzusteremtő és sikeres munkát végzett. Ebben az elismerésben nézetem szerint minden hazai erdész osztozhat, mivel ehhez a sikerhez a szakma szellemisége és a szakma iránti elkötelezettség adta a szilárd alapot.

Végül visszatérve a mai napi jeles eseményhez, azt kívánom, hogy a Vándorgyűlés a formális feladatok ellátása mellett szolgálja a kapcsolódást, új szakmai ismeretek megszerzését és a baráti összetartozás erősítését! A Vándorgyűlést követő bétéknapokra pedig kívánok Önöknek erőt, kitartást és jó egészséget!

tosító, feldolgozott fatermékek előállítását, propagálni kell azok felhasználásának növelését.

Az Európai Unió szén-dioxid-kvóta kereskedelmi rendszere várhatóan kiterjesztésre kerül az erdők szénmegkötő képességére is. Ennek a piacképessé tétele megalapozhatja azt, hogy az erdők által megkötött szén-dioxidból származó bevételekből az erdészeti ágazat is részesüljön.

Meg kell még említenem a május 3-án kiadott biodiverzitás stratégiát, mely kitűzi a 2020-as célokat és meghatározza az elérésüket biztosító akciókat.

Az erdészeti ágazat esetében a stratégiában megfogalmazott legfontosabb elvárásnak, az erdők egységes elvek mentén kidolgozott erdőgazdálkodási tervek szerinti hasznosításának Magyarország már régen eleget tett, az eddigi tervek biztosítják a megfelelést.

További előnyünk, hogy a hazai erdőgazdálkodásban egyre nagyobb teret kapnak a természetközeli gazdálkodási eljárások, ami mutatja, hogy az erdészek nem csak elkötelezet bívei, de gyakorlati megvalósítói is a biodiverzitás védelmének.

Zalaegerszeg város polgármestere, Gyutai Csaba rövidebbre fogta a szót. Meleg szavakkal köszöntötte az erdészeket, és mint mondotta, egy kicsit ő is erdésznek érzi magát, hiszen nap mint nap kézzelfogható közelségben érzi az erdőt, az erdő kincseit. Télen az oly sok otthonnak meleget adó tűzifát, a tavaszi erdőjárás friss levegőjét, nyáron és ősszel a gombagyűjtés és a vadászatok izgalmát. Külön köszönetet mondott az erdészeknek a nem kis anyagi áldozatok árán létesített beruházásokért.

A délutáni szakmai programokhoz hasznos időtöltést kívánt.

1. Tölgygazdálkodás, folyamatos erdőborítás

„Adatok a Nagykapornaki Apátság erdőiről 1770-1880

Év	1784	1857	1895	1914	1930	1935	1963
Erdő (kh)	2300	2390	1972	1950	1950	1948	2290
(%)	becsült 53	54,8	43,5	43,0	43,0	43,4	50,5

Az úrbérrendezés idején 1871 körül nagyobb erdőterületeket irtottak ki, ami az erdőterület csökkenéséhez vezetett, később azonban visszaállt az eredeti állapot. Nagykapornak Zala megye egyik legerdősültebb helysége volt és hosszú idő távlatában is megmaradt ez az állapot.

Riedl Ödön erdőmester 1866-ban már erdőrészenként becsülte meg és minősítette is a fafajokat. Eszerint mindenütt elegyes erdők voltak igen változatos fafajjal és korösszetétellel. A kosánytalan (csüggő, csupros) és a kosányos tölgy vezetett a fafajok közül, de mindenütt elegyesen található gye-tyán, bükk, cser és szelídgesztenye. A

második fő fafaj a bükk, mely zömmel az erdőrészek északi és a hidegfekvésű oldalaiiban volt, szintén elegyesen, sehol sem elegyetlenül. A fiatalosok közt jelentős arányt képeztek a bükkösök, de a fenyő is jelentős helyet foglalt el.

Mindenütt magról kelt csemetékről ír Riedl Ödön, de mezőgazdasági köztesként megemlíti a tölgyekkel felújított területet is.

A legfontosabb talán, hogy egyes részekben a 10 évestől 60 évesig minden fa megtalálható. A Geszteréd-től északi irányban lévő, valamint a Városhegy és Nagypáti közti erdő is ilyen korállományú. Itt érhető tetten a *szálató erdőgazdálkodás!*

Kapornak (Nagy), magyar m. v. Zala megyében, erdőkkel és szőlőhegyekkel körülkerítve, ut. post. Egerszeg. Lakja 988 kath., paroch. templommal. Földjei csak közép termékenységűek. Apátursága 1216-ban alapított a sz. benedekiek számára, s hiteles levéltára is volt; jelenleg ismét jövedelmes apátság, s ő felsége világi papoknak szokta adományozni. (Fényes Elek: Geographiai szótár, 1851.)

* A kiadványban közölt erdészettörténeti be-számolók a Bedő Albert-díjas szerző, Szakács László tudományos jellegű kutatásai-ból valók, egyes részei rövidesen tudomá-nyos kiadványban is megjelennek, további-akban – forrás: Szakács László.

Lenti vagy Lenth, (Nemph), ma-
gyar mező város, Zala vmegyében:
637 kath., 12 ref., 8 zsidó lak. Kath.
paroch. templom. Termékeny határ-
ját a Kerka vize gyakran elönti. Sző-
lőhegye és igen szép makkos erdeje
van. Feje egy uradalomnak, melyet
csakugyan a Bánffyak birtak, de
most b. Eszterházyt esmeri urának.

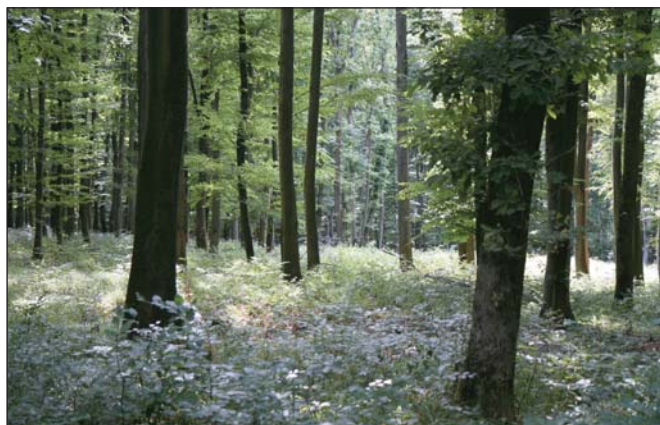
Az 1810 óta folyó fakitermelések után mindenütt jó állapotú fiatalosok voltak.

1773-ban készült az a legrégebbi tér-
kép, ahol már pontosan elkülönítették
az apátsági erdőket a többi művelési
ágtól. Itt még egybefüggő erdőtömbök
vannak, és itt-ott látni kiirtott erdőket. A
későbbi Alsóerdő akkori neve Boldog-
asszonyháza pusztja, mely a török idők
előtt lakott hely volt. Az egész erdő-
tömbben Ivánföldén vannak kisebb irtá-
sok és egy csöppnyi a Remetekert-
ben, ahol a remete is lakott. Összessé-
gében 60-70% lehetett az erdők aránya.
A Baldolson-háza erdőt ábrázolja az
1786-1790 körül készült térkép és a fel-
mérés szerint 1701 hold 888 négy-
szögöl volt a területe Ez az első kimon-
dottan erdőtérkép, készítője *Joseph Bat-
stiber* mérnök.

1780-ban három, 1810-től már hét er-
dőőr vigyázta az apátsági erdőket. Az
őrzésen kívül a szakmai munkákat is ők
irányították. Az apátsági erdőket az
1808-ban készített erdőgazdasági tér-
képre vezetett kihasználási sorrend sze-
rint 1854-ig 90 éves fordában kezelték.
Az évente kijelölt vágások a piros betű-
vel jelölt osztagokon belül voltak.

A természetes felújítást úgy alkal-
mazták, hogy az évi vágásokban min-

den 50 lépésre kocsányos tölgy vagy bükk magfákat hagytak meg, melyeket a berdősítés után vágtak ki.

1852-ben *Győry Lajos* mérnököt kérték fel az apátság erdeinek felmérésére. Osztrák mintájú részletes erdészeti utasítást (Instruction) kapott. Alsóerdőt 1852-ben 78 erdőrészre osztották. Minden részt megszámoztak, és az ebben előforduló fajtákat, jellel rajzolták a térképre. Az apátsági erdőkben az üzemterv kezdeti csíráját, a szakszerű erdőgazdálkodás kezdetét láthatjuk.

1854-től a felújításokra sok munkát fordítottak. Az előhasználat alkalmával, a tisztításkor vették ki a meghagyott magfákat, a gyérítéskor pedig a betolakodott gyomfákat, a rekettyét, rezgőnyárt, nyírt és gyertyánt. A tulajdonos mellékhasználatként a legeltetést és a makkoltatást gyakorolta. Az apátságnak az erdőkből származó bevétele 1810-1834 között az összes bevétel 20-40%-a körül mozgott. A faértékesítésen kívül a makkoltatás, legeltetés és a gubacszedés is jelentős jövedelmet hozott.

Megállapíthatjuk, hogy e kritikus időszakban a Nagykapornaki Apátság erdői nem csökkentek számottevően és minőségileg is a legjobbak közt voltak Zala megyében. A szakszerű erdőgaz-

dálkodást elsőik közt vezették be a megyében.” *

Tölgygazdálkodás és az átalakító üzemmód szerinti erdőkezelés

A kiválasztott helyszín Nagykapornak község határában található. A település XII. században alapított bencés apátsága a középkorban hiteles hely volt. Sokszor tartották itt a megyei közgyűléseket és a törvényszéket is. A törökkel vívott harcok idején az épület végvárrá alakították át. Az erősen megrongálódott erősséget 1702-ben lerombolták, majd az apátsági épületet a XVIII. század közepén barokk stílusban újjáépítették.

A bemutató súlyponti részét a Zalaegerszegtől keletre, mintegy 20 km-re fekvő erdőtömb adja, ahol a társaságunk területére eső három erdőrezervátum egyike is megtalálható.

Rövid sétát tettünk az erdőrezervátum magterülete mellett, majd betekintést nyerhettünk a védőzónában 2006-ban megkezdett folyamatos erdőborítást biztosító erdőkezelési eljárásokba is. Itt megismerhettük az átalakító üzemmód szerint folytatott erdőkezelés eddig elért eredményeit és az azokból levonható következtetéseket. Nagykapornak 25G erdőrészletben kocsánytalan tölgyes, Nagykapornak 24B erdőrészletben pedig tölgyelegyes bükkös állományban követhettük nyomon az elvégzett munkákat és a felújulás folyamatát.

2. Erdei vasút a zalai dombok között

„Csömödéri erdei vasúthálózat története

A csömödéri erdei vasút építését gazdasági és katonai érdek tette szükségessé. A nagy kiterjedésű, feltáratlan zalai Esterházy erdőkből nem lehetett gyorsan és gazdaságosan nagy mennyiségű faanyagot kiszállítani. A XX. század elején a fát még nagy távolságokra, vagy a legközelebbi vasútállomásig is szekereken fuvarozták. Az első világháború hadigépezete részére – közel volt az olasz front – nagyon sok feldolgozott faanyag kellett. A Bánokszentgyörgyi és a Szentpéterföldei Erdőgondnokság erdőit tárta fel az erdei vasút.

1916-ban *Scheffer Rezső* csáktornyai és *Mayer Miksa* zágrábi kereskedők, katonakincstári szállítók az Esterházy hitbizomány Bánokszentgyörgyi Erdőgondnokságának területén, a kivágásra tervezett erdők műfáját (ipari fa) megvásárolták. A kivágott faanyagot a Szentpéterfölde és Pördefölde körüli erdőkből kellett a csömödéri vasútállom-

következő év július 14-én már ideiglenesen engedélyezték az anyagforgalmat.

1922-ben az Esterházy hitbizomány átvette a Scheffer-féle vasút Csömödér és Budnya közötti első 14 km-es szakaszát és 23 év alatt, fokozatosan egy vasúthálózatot épített ki.

A vasúthálózat terveit *Buzsáky János* és *László Tibor* mérnök készítette. Az építés szervezésében kiemelkedő munkát végeztek *Polnisch Árpád*, *Rimler Pál*, *Doleschall Aladár*, *Páll Miklós* és *Násfai Nidermann Árpád* erdőmérnökök. A vasútüzem vezetője a két világháború között *Henye Lukács* volt.

Az erdei vasút a faanyagon kívül olajipari berendezéseket is szállított Bázake-

rettyére a MAORT részére. Állami tulajdonba 1945. szeptember 29-én került.

1945-ben a vágányhossz: 9,5 kg/fm sínekkel 46 738 m, 7,0 kg/fm sínekkel 13 304 m. Az összes sín: 60 042 m.

A gőzmozdonyokat – Tátra, Pál, Hany Istók, Antal, Muki, Karcsi – felváltva használták a csömödéri és a lenti vasútnál. Az anyagszállítást 78 kocsival végezték.

Évente 25 000–40 000 m³ fát tudtak kivinni az erdőből. A vasútüzem személyzete 20 főből állt, amelybe nem tartoztak bele a pálya- és rakodómunkások.

A csömödéri vasúthálózatból ún. „repülő vágányok” indultak ki a közelben lévő vágásokhoz, amit a kiszállítás után

máshoz juttatni. Ezt gőzüzemű erdei vasút építésével oldották meg, Csömödér és Budnya közt 14 km hosszán.

1916. május 16-án megkapták az engedélyeket, és rohamléptekkel építették a vasút pályavonalát. A háború miatt a fő szempont a gyorsaság volt, ezért sok helyütt hiányos volt az alapozás, amit később kellett pótolniuk.

1917. év elején megérkeztek a szentlőrinci Orenstein és Koppel cégtől a vasúti kocsik és a mozdony. Nyárra elkészült a pálya is. A mozdonyt kipróbálták, és a vasút működését is engedélyezték ideiglenes jelleggel. A környék lakossága „Söffér vasútként” emlegette.

Az első vonal elkészülte után, 1920-ban az Esterházy hitbizomány elhatározta, hogy a Scheffer-féle vasút Törösznek állomásától a Márki erdőbe, 17,6 km hosszú gőzüzemű erdei vasutat építet. Az építkezés ütemére jellemző, hogy a

* (Forrás: Szakács László)

gyorsan át lehetett telepíteni máshová. E mozgékony szállítási módot kitűnően alkalmazták és alkalmazzák még ma is.

Az erdei vasút bővítésénél legelőször *Páll Miklós* erdőmérnök nevét kell megemlítenünk, aki már 1945 előtt felvetette a csömödéri és a lenti vasút összeköté-

sét, valamint meghosszabbítását Nagykanizsáig és Zalalövőig. 1946-ban *Madas András* erdőmérnök már részletes terveket készített, de csak egy szárnyvonal valósult meg Szilvágynál. Páll Miklós erdőmérnök 1947-ben újból betervezte a két vasút összekötését, valamint

további vonalhosszabbításokat, összesen 27,5 km hosszan. Tervei szerint a beruházás 1 237 500 forintból megvalósítható. Akkor nem, de később elképzelésének egy része valóra vált.

Ezen időben *Mlaticsek Antal*, majd *Fürst László* a vasútüzem vezetője, az összes erdei vasút szakellenőre a megyében *Péter Brunó* erdőmérnök volt.

1955-1957 közt a Hosszúrét, Kövecses, Feketeberek, Bánkúrtos, Zsidóhegyhát szárnyvonalat bővítették, hosszabbították. E jelentős beruházás tervezését és kivitelezésének irányítását, nagyrészt *Bősze Aladár* és *Zágoni István* erdőmérnökök végezték.” *

A személyszállító vonatok ma már 32 km hosszban kötik össze a térség kirándulóhelyeit. Személyszállításra 6 db zárt és 4 db nyitott kocsi áll rendelkezésre. Menetrend szerinti közlekedés május elejétől szeptember végéig tart, de különvonat egész évben rendelkezhető.

Lentiből kiindulva gyönyörködni lehet a zajdai erdőben, elérhető a csömödéri horgásztó, a bázakerettyei termálfürdő, valamint a „Kistolmácsi Szabadidő Központ” fürdő- és horgásztóval.”

3. A paraszti szálalástól a folyamatos erdőborításig

„Adatok a Szentgyörgyvölgyi szálaló erdő múltjából

Helység/Időpont (év)	1857	1895	1914	1930	1935	1963
Magyarföld (Dobraföld), erdő (%)	49	61	58	52	52	53
Szentgyörgyvölgy, erdő (%)	15	16	11	11	10	24
Márokföld, erdő (%)	9	7	12	9	9	22

1690-ben Szentgyörgyvölgyön bőségesen volt fenyves erdő. 1698-ban a dokumentumok 1 hold fenyőst említenek. 1756-ban a katolikus plébánia 38 hold erdejének nagy részén tölgy található. Felsőszenterzsébeten is jelentős nagyságú volt a tölgyerdő, amit a számottevő makkoltatás jelzett.

Magyarföldről 1690-ben és 1728-ban találunk adatokat. A földeket a talaj terméketlensége miatt meghagyták fenyvesnek és közös legelőnek, a tölgyerdő (makkos) aránya jelentéktelen.

1740-ben Magyarföldön és Gödörházán lévő Hársön völgy, Orbán völgy, és Haraszi erdő jelentős része tölgyes (makkoltatás), de jelen van a fenyő és a vadkörte is.

Márokföldnek 1764-ben a szentgyörgyvölgyi határ mellett 3 tagban tölgyerdeje volt. 1801-ben szintén megemlézték a 174 hold, vegyes makktermő erdőt.

Magyarföldén 1796-ban tölgy, bükk és fenyőfát említettek.

1818-ban a Kerka felé hajló erdők tölgy, fenyő, bükk, cser, gyertyán, hárs, nyír, éger, nyár, vadkörte, vadalma, vadcsereznye, kőkény galagonya és mogyoró fa-, cserjefajokból álltak. Először találunk utalást a kocsányos és kocsánytalan tölgy (csupros) elkülönítésére.

A szomszédos Őrségben is hasonló volt a fajaj-előfordulás.

Egy 1830-as dokumentumban utalás történt, hogy Magyarföld erdőiről hordott falevéllal trágyáztak, mely bevételt jelentett. Ez is jelezte, hogy jelentős lombos erdővel rendelkeztek. 1840-ben ugyanitt összefüggő, zárt területet alkotott a Zsidó berek és a Kismétneki erdő; utóbbi fele lombos, fele fenyves volt. A faluhoz a tölgyes erdő volt közelebb.

1851-ben Magyarföldön a Szentgyörgyvölgy felőli részen fenyves erdő található. Ugyanakkor Felsőszenterzsébet déli és északi részén fenyves, még a délkeleti részén bükkösök voltak. Velemér és Métnék pusztája is zömmel fenyves, de előfordult bükkös és tölgyes erdő is.

1855 és 1859-ben Felsőszenterzsébeten a Kerka völgyében égereseket, nyarasokat, a többi területen, különösen Szentgyörgyvölgy felől, nagyrészt fenyveseket találunk, alig volt lombos erdő. Jellemző a fenyvesek közti Cseresznyés, Nyáraska és Körtvélyfák dűlő név, mely utal a fafajra.

1756-ban Szentgyörgyvölgyön, a plébános erdeiben való makkoltatás csak bérért történhetett. Magyarföldén 1796-ban már erdészt alkalmaztak, (já-

Szent-Györgyvölgye, magyar falu, Zala vmegyében, 118 kath., 10 evang., 900 ref. lak. kath. és ref. anyatemplok. F. u. több nemesek. Ut. p. Egerszeg. (Fényes Elek: Geographiai szótár, 1851.)

Szent-György-Bánok, magyar falu, Zala vmegyében, 836 kath., 14 zsidó Isk. Kath. paroch. templom. F.u.h. Eszterházy. Ut. p. A. Lendva.

gerház), és az erdő szélében fűrész üzemelt (deszka mecző). A makkbérből, a gubacs eladásából és a fakitermelésből erdő bejövő készpénzjövedelem évi 150 forintot tett ki, de a pintérfa, dongafa értékesítését is felvetik. Velemér, Gödörháza, Magyarszombatfa és a többi Őrségi helységben 1798–1818 közt uradalmi erdőispán tevékenykedett.

1818-ban írták, hogy vannak olyan helyek, melyet 10-15 évente egyszer vetnek be gabonával, de előtte a rajta lévő fenyőst és harasztot levágták és elégették. Ugyanakkor utalást találunk a tölgy-, bükk-, cser-, gyertyánmakk, gubacs szedésére, és egyéb erdei vadgyümölcsök gyűjtésére. 1860-ban Magyarföldön volt uradalmi vadász és vadászlak.

Ugyanitt az 1859-ben történt úrbérendezés során a volt jobbágyságok kapták a Tölgyes erdőt és a Zsidó berek felét, a további részeket, valamint a Kismétneki erdőt a gr. Szapáry család kapta meg. Felsőszenterzsébeten szintén ekkor történt az elkülönítés, a volt jobbágyságoké lett a Hosszúfenyős és a Zsidó berek kisebb része. A nagyobb felét, valamint a Zsidó dombi erdőt gr. Szapáry kapta. A nagykiterjedésű fenyvesekben foltszerűen voltak friss írtások: Fenyvesi, Újhegyi, Határszéli, Gradin árka, Döngöletti írtás. A kismétnesi Szentgyörgyvölgyön a plébánia és a volt úrbéreselek elkülönítése 1875-ben történt meg, az Országúti-, Egresi- és Tüttösi erdőket osztották meg.

E néhány adatból is látni, hogy a szálaló erdő múltja igen összetett, sokszínű és ezért nehéz egyértelmű megállapításokat tenni. A történelmi, éghajlati és talajviszonyok rákényszerítették a lakosokat, hogy egy sajátos, néha egyedi vonásokat is felmutató gazdálkodást végezzenek. Ennek csak a végeredményét láthatták a XX. század szakemberei, előzményeit kevésbé.”*

A paraszti szálalás és a szálaló erdő történetének ismertetését követően bemutatásra került *Palotay István* munkássága és felidéztek *Hajdu Tibor* szálaló erdőre tett megállapításait, majd tájékoztatást adtunk jelenkori feladatainkról. Kopjafaavatás keretében, főhajtással tisztelegünk Hajdu Tibor emléke előtt és koszorút helyeztünk el Palotay István emlékművére.

* (Forrás: Szakács László)

A kopjafánál Zambó Péter elnökünk emlékezett elhunyt kollégáinkra. Ebből idézünk.

Hajdu Tibor, a magyar erdőmérnökök jeles képviselője, a zalai erdő- és vadgazdálkodás elismert vezetője, a legendás firma, a példás családapa és a nagyszerű barát kopjafáját avatjuk most.

Hajdu Tibor erdőmérnök, vadgazdálkodási szakmérnök, az Egyesület Zalaegerszegi Helyi Csoportjának és a Zala Megyei Vadászszövetségnek egykori elnöke, a Pro Silva Hungariae, a Pro Urbe Zalaegerszeg díjak és a Magyar Vadászatért Érdemérem kitüntette, 2007. november 21-én, életének 51. évében hunyt el.

Élete pókaszepetki keresztény családból indult. Szellemét, egyéniségét az esztergomi Ferences Gimnázium pallérozta, majd a zalai erdőkben korán megkóstolt fakitermelő munka érlelte igazi férfivá.

Kiváló kapcsolatteremtő, közösség-összetartó képessége már előfelvételis katonaként kiteljesedett, az akkori megismerkedésünk pillanatától kezdve az egyetemi évfolyamunk meghatározó alakja volt.

A valódi értékeket tisztelő, a másik embert megbecslő, a gyengébbeket felkaroló személyisége a soproni Alma Mater falai között találkozott az akkor újjáéledő selmeci bagyományokkal. E szerencsés

találkozás során Tibor az egyetemi ifjúság generációit máig motiválni képes, a legnagyobbakhoz méltó, nagybetűs Firmává érett. Legendás szakestélyeken elnökkölt, valétaelnökké is Őt választottuk. A Praeses dalában szóló intelmet: „A barátság éljen köztünk, míg a balál elragad!”, maradéktalanul betartotta.

1982-ben, diplomával a zsebében visszatért Zalába – pályáját az Erdőrendezési Szolgálat erdőtervező mérnökeként kezdte.

Rátermettsége korán megmutatkozott, hat év gyakorlattal már az Erdőtervezési Iroda vezetői kinevezését vehette át. 1996-tól haláláig a Zalaegerszegi Erdőfelügyelőségnek, majd a jogutódjának köztisztviselői álló igazgatója. Munkásságának eredménye tükröződik a zalai erdők kiválóságában, a zalai erdészek szakmaiságában és emberségében.

Közösségépítő erejét az Országos Erdészeti Egyesületben is kamatoztatta. Őt cikluson át volt elnöke az Zalaeger-

szei Helyi Csoportnak, oszlopos tagja a Vadgazdálkodási Szakosztálynak.

Háromgyerekes családapaként is mindig talált módot a fiatalokkal való foglalkozásra, Ő a zalai erdei iskola program atyja, a Madarak és Fák Napjának népszerű túravezetője.

Erdészhibátása mellett a második szenvedélye a vadgazdálkodás, bobbija a vadászat lett.

A baráti körében alapított Szalonka Klub a kulturált vadászat elkötelezettjeinek patinás egylete volt.

1990-től a Zala Megyei Vadásztársaságok és Vadgazdálkodók Szövetségének vadászmasterévé, 1997-től pedig a testület elnökévé választották.

Elismertsége okán az élet a legkülönbözőbb feladatokkal találta meg. Őt éven át a Zalaerdő Rt. Felügyelőbizottságát vezette. Országos hírre tett szert rendezvények házigazdájaként, levezető elnökként - hozzáértésével, beleérző képességével és mindenkit magával ragadó humorával.

Munkatársai gondját-baját kérés nélkül is magára vette, s mi aggódva figyeltük, hogy meddig bírja még a terhek cipelését. Szilárd jellemét váratlan, szörnyű betegsége sem törte meg. Elesettségét is kegyelmi állapotként fogta fel, amikor többet lehet a szeretetével, barátaival, mint a sok munka és elfoglaltság idején.

Házigazdáink figyelmességéből a kopjafa különleges helyre került - Páló István erdőmérnök kopjafája mellé. Tibor megnyilatkozásaiból mindig érezhettük, hogy Pista bácsi, a korszerű erdőkezelési módszerek térségi megalapozója, Szentgyörgyvölgy száraló erdejének atyja az egyik példaképe.

Mától itt, egymás mellett tiszteleghetünk két nagyszerű zalai erdész és kiváló ember emlékének.

4. Kulturális és történelmi emlékek nyomában

„Adatok a Csácsbozsoki erdők múltjából

1335-ben a Zalavári Apátság csácsi birtokának határjárásából tudjuk, hogy az erdőterületen milyen fák fordultak elő a leggyakrabban. A tölgyfát 17-szer, a hársfát és a berkenyét kétszer, a fűzfát és a vadkörtefát egyszer említették meg. Külön érdekessége az írásnak, hogy a hársfa neve magyarul is szerepelt benne.

A Csács és Egerszeg közötti határ körül 1372-ben kétszer jegyezték fel a fűzfát, a tölgyfát, és a vadkörtefát. Az 1373-ban kelt oklevélben a gyertyánfa magyarul, míg a tölgyfa neve latinul szerepelt. Az adatok azt mutatják, hogy elegyes, fajgazdag erdők voltak, de a tölgyesek lehettek a legnagyobb területtel. Feltűnő viszont a bükk és a fenyő hiánya.

Csács és Bozsok erdeje 1770-ben tölgy és cserfafajból állt, de először említették meg a bükköt is. A botfai határszélen 1824-ben tölgyfát, vadcsere-snyefát, sok nagy bükkfát említettek, de ott volt a Bántsi bükkerdő is. Megjelent a pionír nyír és a fenyő is.

Az intenzív erdőirtás következményeképpen a XIX. század közepére Csácson már alig volt erdő: csak kisebb foltokban volt fellelhető Ördöghenye felől, és a déli részeken. Az erdő aránya csak néhány százalék volt. Bozsok déli és keleti részén viszont összefüggő erdőket találunk. Fenyvest is egyre nagyobb területen jelöltek. Az erdők aránya 50% felett volt. Így 1890-ben egy magas erdősültségű helység egyesült egy erdővel alig rendelkezővel. Ettől az időtől az erdőterület lényegében nem változott.

Az egykor híres, Zala-Válicka völgyi ártéri erdőkből semmi nem maradt.

Gyertyános-tölgyes klímában fekszik a terület, de a domborzat és a helyi éghajlat

Év	1857	1895	1914	1930	1963
Erdő (%)	28 becsült	27	27	26	26

a bükknek is kedvező. A tölgy területe az évszázadok során jelentősen csökkent, a bükké és a fenyőé növekedett.

Csácson 1569-ben és a későbbi évszázadokban már igen kevés erdő volt, a lakosok más falvak erdeit használták. Az 1568. évi urbáriumban az áll, hogy robotjuk régente csak hordó abrondolásból állt. Ekkor még nem vassal, hanem hajlékony gyertyán, fűz ágakkal szorították össze a hordókat.

A XVIII. század elején a Zalán egy vízzel hajtott deszkametsző működött. 1824-26-ban már távolabb, a botfai ha-

tár közelében is folyt az erdők kihasználása, nagyon sok bükkfát és kisebb mennyiségben tölgyet termeltek le. A Zalavári Apátság erdőse ekkor Csácson *Sipos Pál* volt.

A XIX. század elején a csácsi határban az erdők kárára irtásföldekkel növelték a szántók, szőlők és rétek területét. A fáradságos munkával kiirtott erdőkből termőterületek lettek.

1841-ben az apátság felmérte és összesítette a csácsi és a bozsoki határban az erdőből keletkezett irtásföldeket. A közel 300 hold irtásterület jelen-

* (Forrás: Szakács László)

tős mennyiséget képviselt. A jobbágságnak járó tűzifa, épületfa a faizás haszonvétele fejében járt. Az erdőben található valamennyi gyümölcsöt szedhették, és legeltethettek is. A korlátozás abból állt, hogy az uraság meghatározta a faizás és a legeltetés helyét és mennyiségét is.

Igen korán, már 1842-ben megtörtént az úrbéri elkülönítés. A birtokrendezés során egy jobbágytelek (ülés) után két hold erdőt számítottak és az erdei legeltetésre kihasítottak összesen 174 1/8 hold erdőt. Az erdő-legelőilletőséget egyben elkülönítetlenül adták ki. A megalakuló közbirtokosságnak 99 szavazásra jogosult tagja volt.

A 174 hold erdő a század végére 131,2 kh-ra olvadt, melynek oka az volt, hogy a legelőerdő egy részét felosztották, kiirtották. Az apátságnak Csácsbozsokon 299 kat. hold 550 négyszögöl erdő jutott. 1847-ben elkészítet-

ték a tagosítási térképet, melyen az erdők is szerepeltek.

Az elkülönítés eredményeképpen a Zalavári Apátság és a csácsbozsoki volt úrbéresek elindultak a polgári fejlődés útján.

Az apátságnál külön erdészeti alakult, szakembereket alkalmaztak, felmérték és üzemterveztek az erdőket. Az elkészült üzemtervet 1888-ban hagyták jóvá, eszerint dolgoztak. Az üzemtervben előírták, hogy a bükk és az erdeifenyő a főfaj. A dombhátakra kocsánytalan tölgy ültetését javasolták, a mélyebb fekvésű helyekre, ha nem újult az állomány, éger, kőris, szilfa telepítését ajánlották. A gyertyán ültetését visszaszorították, de az árnyékolás, talajjavítás érdekében engedélyezték a kisebb állomány meglétét. Az erdőben indokolatlanul magasnak tartották az akác meglétét, ezért az irtását rendelték el. Ez egyedüli előírás Zalaegerszeg környékén, más erdőbirtoknál nincs ilyen.

A természetes felújító vágást már régóta alkalmazták. Az egyenletes bontás után megjelenő újulatot fokozatosan szabadították fel. A fel nem újult hézagokat erdeifenyővel ültették be. A 80 éves vágásfordulót felemelték 100 évre.

A Csácsbozsoki Arborétum helyén a második világháború előtt szép elegyetlen lucfenyves volt, de 1923-ban és a háború idején a fák nagy részét kitermelték. Már ekkor az egerszegiek kedvelt kirándulóhelye volt. Szépen írt erről *Pesty Pál*: „Csáctól délre, szűk, erdőkoszorúzza völgyben húzódik meg Bozsok, melynek szívesen látogatott csárdájában valaha betyárok mulattak. Bükkösök és sötét fenyvesek mélyén, csendesen csobogó csermelyek szurdokszerű árcai komoly hegyvidék báját, sőt fönségét varázsolják elénk”.*

5. Magánerdő-gazdálkodás Zalában

„Adatok Zalaszentgyörgy erdői-nek múltjából

1328-ban találjuk az első adatokat a magyar fanevekről, melyek a Zala folyó mellett, Cséb határa közelében álltak. Felsorolták a fa fajtákat, rekettyefűzet (vulgo rakatyabukor), nyárfát (arborem vulgonyarfa dictam), két szilfát (due arbores zylfa), és megemlítenek egy és még két tölgyfát (unam magnam arborem ilicis vulgo tulfá, duas arbores ilicis). Zél felől, pedig kétszer is írnak tölgyről. A magyar nyelvű fanevek említése ritka e korban, és jelentőségüket növeli, hogy el is magyarázták, hogy melyek a latin megfelelői.

1332-ben háromszor említik meg magyarul a tölgyfát, az égerfát és a szilvás erdőt. 1591-ben említést tettek cser-

Zalaszentgyörgy Zél pusztával/év	1857	1895	1914	1930	1935	1963
Erdő (%)	26,9	27,8	23,3	25,5	25,7	27,1

Fafaj/%	Tölgy	Bükk	Gy	Cs	A	É	Egy.k	Ef	Ff
Volt úrbérese	48	16	15	2	7	-	6	2	4
Plébánia	46	1	29	1	18	5	-	-	-

fákról, valamint a 40 holdas Paperdőről, megjegyezve, hogy a fája már építkezésre is alkalmas volt.

1740-ben 50 holdas tölgyerdőt említene. 1759-ben Cséb és Csatár felől összefüggő, tölgyes erdők voltak kis és nagy tolles erdő. Előfordult még a bar-kócaberkenye is.

1763-ban gr. Batthyány földesúr idejében tölgyes erdőről írtak. Zél pusztá területén 1770-ben (Zalaszentgyörgy külterülete) az erdő cser, gyertyán, bükk és mogyoró fából állt.

1784-ben különösen nagy értékű, száz szálból álló tölgyerdőt és valamivel kevesebb bükkerdőt aszaltak meg.

1858-1859-ben Zél északnyugati részén volt a Farkasverem erdő, északkeleten a Biczó völgyi erdő. A Zala völgyben lévő Berki rét dűlő már csak nevében hordozta az eredeti ártéri erdőket. Börönd felőli határban volt az összefüggő Nyíres aljai erdő, lejjebb a Nagyhegy erdő, majd az Egyedföld erdő. A templom körül ekkor már nem volt faállomány.

Az erdőterület hosszú időn keresztül állandónak mondható, eloszlása azonban egyenlőtlen. 1900-ban a falu erdejének 10%-a tölgy, 86%-a bükk és gyertyán és 4%-a fenyő volt. Ezen belül a volt úrbérese erdeje 15% tölgy és 85% bükk-gyertyán, a plébániáé 20% tölgy, 80% bükk-gyertyán fafajból állt. 1932-re a fajok elegyaránya így változott:

* (Forrás: Szakács László)

Kedvező változásnak tekinthetjük a két birtokosnál a tölgy nagyarányú növekedését, azonban az akác már ekkor elkezdte intenzív térfoglalását. Külön érdekesség, hogy 1900-ban a helység erdőinek 85%-át, 401 kh-at kis magántulajdonosok kezelték. Ennek 11%-a tölgy, 84%-a bükk és gyertyán, 5%-a fenyő volt. Ezekre az erdőkre nem vonatkozott az erdőtörvény, a tulajdonosoknak semmilyen kötelezettségük nem volt.” *

Kihívások és lehetőségek a magánerdőkben

Ezen a tájon a természet átalakítása már régóta, intenzíven folyik, ezért nem jellemzőek a megye más részein még megtalálható kiterjedt erdőségek és a megmaradt erdők többsége is erősen degradálódott. A szelíd hajlású dombokon napjainkban már a szántók, rétek területe a meghatározó, de a sok kisebb-nagyobb változatos formájú erdő-

felt még mindig fontos tájalakító elem. A környék erdeinek többsége a helyi lakosok magántulajdonában van.

A dombhátak közötti völgyben meghúzódnó tő töltésén áthaladva érjük el a **Zalaszentgyörgyi II. Erdőbirtokosági Társulat** által kezelt erdőket. Itt az erdészeti igazgatóság tájékoztatást adott a Zala megyei magánerdők helyzetéről, a jelenlévők megismerhetik az erdészeti hatóság és a magánerdő-tulajdonosok kapcsolatát, a felmerülő problémákat és az azokra adható lehetséges válaszokat. A fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) Zala megyében is meghatározó jelentőségű a magántulajdonú erdők kezelésében. A megye erdeinek közel fele magántulajdonban van, melynek mintegy 30%-át akácállományok foglalják el.

Baráti találkozó a Sportcsarnokban

Ünnepi Közgyűlés a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházban

Az Egyesület zászlajának bevonulása és a Himnusz elhangzása után a narrátor a következő mondattal indította a Közgyűlést:

Az Erdők Nemzetközi Évében az Ünnepi Közgyűlés magyar vonatkozású évfordulóra, az első magyarországi erdészeti civil szervezet alapításának 160. évfordulójára emlékezik. Erdész elődeink örökségének hasznát élvezi a mai társadalom. Ők rakták le azokat az alapokat, amelyekre a mai kor szakemberei a reményteli jövőt építhetik.

Magyar Cecília, a Hevesi Sándor Színház művésze *Reményik Sándor* Férfi-erdő című versét szavalta el:

Eltűnt az üde smaragdragyogás,
A lomb sűrűbb, sötétebb.
Április ment, Május nyomába lépett,
És közeleg a nyár.
Az ifjú erdő komoly férfi már.

Összeborult a lomb,
Mélyzöld kupola lett.
Visszhangoz töprengő kérdéseket,
És önmagának harsogva felel.
A vihart addig nem engedi el,
Míg bűgő hangon meg nem áldja őt.

A fák: keményderekű gondolatok,
Az ősi földből szívnek őserőt.
Koronájukat égnek emelik.
Ha van Isten, ha nincs:
Mindegy nekik.
Mert nekik *úgy kell élni*, mintha volna!
Viharban, csendben rájuk lehajolna.
Mert nekik *nőni kell* –
És nőni – csak az ég felé lehet.

Eltűnt az ifjú smaragdragyogás,
Sötétebb lett a lomb.
Amit harsogva mond:
Riadó, érces, telthangú beszéd,
Meggondolt felelet.
Vagy ünnepélyes, komor hallgatás.
Az erdő férfi lett.

A szavaltat után a narrátor köszöntött *Vajai Lászlót*, a Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztályának vezetőjét, *Gyutai Csabát*, Zalaegerszeg polgármesterét, *Emilian Trafelát*, a Maribori Erdőgazdaság vezérigazgatóját, *Rosta Gyulát*, a

ZALAERDŐ Zrt. vezérigazgatóját, *Zambó Pétert*, az OEE elnökét, *Lomniczi Gergelyt*, az OEE főtitkárát, a Vidékfejlesztési Minisztérium és a Magyar Fejlesztési Bank, az erdészeti szakigazgatás, a részvénytársaságok képviselőit és valamennyi megjelentet. Ezután felkérte *Zambó Pétert* megnyitó előadásának megtartására.

Tisztelt Vándorgyűlés, kedves vendégeink, tisztelt külföldi és magyar erdészek, bázigazdák, bölgyeim és uraim!

Köszöntöm Önöket Zalában, a magyar erdők szívében, az Egyesület 142. vándorgyűlésén!

Köszöntöm Önöket Zalaegerszegen, a megye nyolc évszázados múltja visszatekintő székbélyén, a virágok Arany Rózsá díjas fővárosában!

Templomi bangulatú erdőségek bázája ez a táj.

A zalai dombok nem csak az erdőnek és a vadnak nyújtanak ideális termőhelyet, híres szülöttei már sokszor beírták a nevüket a Nemzet nagykönyvébe.

Deák Ferenc, a Haza bölcsé – a máig példátlan fellendülést hozó Kiegyezés atyja – szülőföldjén járunk.

Számos nagy formátumú hazafi, művész, tudós, politikus és erdész bölcsőjét ringatta ez a vidék – közülük is kiemelkedik Nagykanizsa szülötte, a modern erdőgazdálkodás úttörője, Kaán Károly.

Közismert és irigylésre méltó a zalai emberek népi kultúrája, összefogása és hagyománytisztelte – ami ránk, erdészekre is erősen batott.

Már az Egyetemen is megtapasztaltam a Zalából érkezett ballatók segítségét, akik meghatározó szerepet vállaltak selmeci örökségünk megtartásában.

Az ünnepek tiszteletéről is híres e vidék, ahol ismét erdészünnepet ültetünk.

Az Egyesület általam megélt történetében harmadszor rendezünk vándorgyűlést ebben a térségben.

1963-ban, majd 1998-ban a Dél-zalai régió, Nagykanizsa adott helyszínt az OEE tisztújító közgyűlésének.

A zalai erdészek most Zalaegerszeg és Lenti környékére invitáltak bennünket ünnepelni.

Jubileumi alkalom ez, Egyesületünk történetét bónapra pontosan 160 éves múltja vezethetjük vissza.

Jogelődünk, az Ungarischer Forstverein 1851. június 30-án tartotta alakuló közgyűlését Esztergomban.

1866 decemberében a Magyar Erdész Egylet új alapszabályt alkotott. Ettől kezdve, tehát éppen 145 éve a magyar erdészek civil szervezetének hivatalos megnevezése: Országos Erdészeti Egyesület.

Sokak által irigylet, nagy ívű történelmünk az elődökhöz méltó cselekedeteket vár el tőlünk.

Ünnepi vándorgyűlés ez azért is, mert 2011-ben az Erdők Nemzetközi évét köszönhetjük.

Úgy érzem, most jókor és jó helyen vagyunk! Újabb maradandó értékekkel lettünk gazdagabbak itt.

Elismerésem fejezem ki a bázigazdáknak, mindannyiunk nevében köszönöm a színvonalas szervező munkájukat és Zalaegerszeg városának vendégszeretetét!

A kitüntetetteknek tisztelettel gratulálok!

Alig több mint egy éve, Pécsen álltam először elnöki minőségemben Önök előtt.

Az Egyesület akkor leköszönő testületi folytatásra méltó örökséget, feladatokat adtak át nekünk a Mecsek lábainál, emlékeztető vándorgyűléstünkön.

Megállapítottuk, hogy a következő ciklus komoly kihívások és lehetőségek időszak lesz, és az erdészek összetartását

csak egyértelmű elvekkel, közös célokkal, szilárd öntudattal őrizhetjük meg.

Cselekedeteink egyik alapelveként a „Különbnek lenni!” jelszót rögzítettük – azért, hogy patinás Egyesületünk nagyobb hatású szervezetté váljon.

Tagságunk és leendő tagjaink érdekeit képviselve fogalmaztunk meg egy másik fő célt, az elnökség, a helyi csoportok, szakosztályok kiemelt feladatát:

„Legyen jó dolog az Egyesület tagjának lenni!”

Előirányoztuk szakmánk rangjának, az erdészek elismertségének, a tagság presztízsének megerősítését.

Elengedhetetlennek tartjuk a működési hatékonyságunk javítását, kommunikációnk és érdekérvényesítő képességünk fejlesztését.

Eseményekben, változásokban gazdag esztendői tudhatunk magunk mögött.

Természeti környezetünk évszázados csapadékrekordot hozott, 2010 az erdőkárok éve lett.

Az eddig észlelt legnagyobb területet, mintegy 32 ezer hektárt sújtottak szélkárók, valamint 3 ezer hektárt és az erdészeti infrastruktúra nagy részét érintettek vízkárók. A kárfelszámolásban is leginkább önmagunkra, gazdálkodásunk teljesítményére, az erdészek összefogására számíthattunk.

Jogszabályi környezetünk változása, az Erdőtörvény szellemisége, túladminisztrált végrehajtási gyakorlata komoly vitákat indított. A kapcsolódó szakmai műhelymunkában továbbra is részt kívánunk venni.

Célunk, hogy a 2012-ben várható erdőtörvény-módosításra az Egyesület időben felkészüljön – ezért a régióképviselek bevonásával, az egyesületi állás-

pontot kialakító munkacsoportot hoztunk létre. Az egyéb jogszabályok témakörei közül kiemelten kezeljük a közfoglalkoztatás, az energiapolitika, a CO₂-kvóta felhasználás, az illegális bulladéklerek és a szakmai kamarák kérdéseit. Együttműködünk a MEGOSZ-szal és FAGOSZ-szal. Feladatom az érdekeinket az Országos Erdő Tanácsban is képviselni. Egyenrangú és konstruktív együttműködést szeretnénk folytatni a természetvédelem és a természetjárás szakmai szervezeteivel.

A kormányváltás változásokat hozott az államigazgatásban és az állam-erdészet szervezeti kapcsolataiban.

Bízunk abban, teszünk azért, hogy növelni tudjuk érdekérvényesítő képességünket a megújuló agráriumon belül. Ennek egyik eszközeként igyekszünk az erdő és az erdészet ügyét hangsúlyosabban megjeleníteni a Nemzeti Vidékstratégiában.

Az Erdők Hetét hét év után ismét Nyílt Nappal nyithattuk meg a Parlamentben. Rendezvényünkön Schmitt Pál köztársasági elnök javasolta, hogy az erdő fogalma kerüljön be Magyarország Alaptörvényébe.

Tisztelet és köszönet illeti mindazokat, akik szerepet játszottak e nagyszerű gondolat sikerre vitelében!

Ígéretet kaptunk, hogy az erdészet arányosan részesedhet az agrártámogatásokból, valamint felkérték bennünket egy szakmasztratégiai koncepció megalkotására. Ez a javaslat hamarosan elkészül.

Az elmúlt esztendő kikényszerítette az Egyesület szervezeti megújításának, a gazdálkodásunk szigorításának felgyorsítását.

A Nemzeti Földalaptól tervezhető be-

vételek elmaradása, irodai elhelyezésünk átmeneti bizonytalansága, a főtítkári feladatok átszervezése, a kommunikáció korszerűsítésének igénye új stratégiát sürgetett.

A 2010. évi mérlegünk tiszta lapot teremtett a költségvetésben, minden nyitott követelést rendezett. Törekvésünk, hogy az Egyesület vagyonelemei a könyveinkben is jelenjenek meg. A mérlegbe vagyoni értékű jogként bekerült az Erdészeti Lapok digitális archívuma.

Ebben az évben megvizsgáljuk, hogy az Egyesület vagyonában miként jeleníthető meg az Erdészeti Lapok kiadói tulajdonjoga és a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár. Idei pénzügyi terünk költségtakarékos, stabil, megvalósítása nem vezet a tartalékok feléléséhez. A kieső bevételek pótlásában jelentős szerepe van a pártoló tagok és cégek megemelt támogatásának, amit ezúton is köszöntünk. Keressük a hozzáférhető külső forrásokat – eddig 4,5 millió forint értékű pályázatot adtunk be a Nemzeti Civil Alapprogram felé. További lehetőségeket látunk birdetési bevételeink növelésére.

Célunk, hogy alapítványaink és az Egyesület még több forrást szerezzenek az adók 1%-ából. A tagdíjak esetleges változtatását a tervezett tagrevízióval összekapcsolva fogjuk megfontolni.

Jelentős személyi változások történtek az Egyesület szervezetében. Saját kérésére nyugállományba vonult Ormos Balázs főtítkárré és Vincze Lászlóné pénzügyi főelőadó. Áldozatos munká-

jukat mindannyiunk nevében, ebből az alkalomból is megköszönöm!

2011. június 1-től az OEE új főtítkára Lomniczi Gergely, a Pilisi Parkerdő Zrt. volt kommunikációs vezetője.

Az OEE titkársága és az Erdészeti Lapok szerkesztősége két évtized után költözött a MTESZ Fő utcai székházából. 2011. május elsejétől mindkettő a Budakeszi út 91. szám alatti Erdészeti Információs Központban, a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár mellett működik tovább. Határozott törekvésünk, hogy

központunk e közös fedél alatt legyen az egyesületi élet stabil színtere! Ezt a törekvésünket indítottuk el a Riedl Gyula emlékévé sikeres meghirdetésével.

Az Egyesület szabályzat-rendszerének megújítása, harmonizálása elkezdődött. Többek között módosul a Választási Szabályzat, a Kitiüntetések Szabályzata, az SZMSZ. Új szabályokat is kell alkotni, ilyen lesz például a Kommunikációs Szabályzat.

Kiemelt célunk a helyi csoportok és szakosztályok működésének támogatása. Ennek idej lépéseként a Titkárság az irodai működést és a rendezvényeken való egyesületi megjelenést segítő, egy-egy-egy arcúlatú eszközöket fog a szervezetünknek eljuttatni.

Folytatjuk a Tagsági Okiratok ünnepélyes átadását.

Az egyesületi élet élénkítésében kiemelt szerepet szánunk az ifjúsági csoportoknak. Segíteni fogjuk a Hallgatói Helyi Csoport működését és a Selmeci Társaság jogi személlyé alakítását, valamint a fiatal szerzők publikálási lehetőségeit az Erdészeti Lapokban.

Aktivitásunkat élénkítjük a batárokon túli régiókban is. Felkaroljuk az Erdélyi Helyi Csoportot és vizsgáljuk egy felvidéki helyi csoport megszervezésének lehetőségét. Fontosnak tartjuk a vezetés és a tagság kapcsolatának erősítését. Ápolni fogjuk a régiós értekezletekkel együtt tartott elnökségi ülések hagyományát.

Egyesületünk szektorsemleges működik, az állami és magánerdőt együttesen képviseli. Fontos érdekvédelmi feladatunk az erdészeti munkabélyek megőrzése. Részt kívánunk venni az ágazati bértábla kialakításában.

Fontos célunk a faalapú iparágak és a faenergetika érdekképviselete. Egyebek mellett közreműködünk a soproni Megújuló Energia Központ kialakításában. Aktivitásunkat növelni kívánjuk az oktatás, a képzés és a környezeti nevelés területén.

Határozottan kiállunk a magyar erdőmérnök-képzés soproni kizárólagossága mellett.

Az erdészeti erdei iskolabálózat segítése az OEE közismert erőssége; az Erdőmérnöki Karon az együttműködésünkkel került sor az erdőpedagógia oktatásának bevezetésére.

A tagság naprakész informálását fontos feladatunknak tekintjük. Az OEE honlapjának fejlesztését, tartalmának bővítését, frissítését tervezzük.

A NYÍRERDŐ Zrt. által készített sajtófigyelő anyagot beti rendszerességgel megküldjük minden tisztségviselőnek.

Lezártuk a Wagner emlékévet. Az ünnepi aktus méltó kereteket kapott május 12-én, az Ungvár melletti Nevezkei vár tövében, a Szabolcs-Szatmár-Beregi Helyi Csoport és a NYÍRERDŐ Zrt. által rendezett emléktábla-avatással. Köszönet mindazoknak, akik e nagyszerű és felemelő aktusra alkalmat teremtettek!

Köztudott, hogy Wagner Károlynak emlékkövet kívánunk állítani a Selmeci Akadémia botanikus kertjének egykor róla elnevezett ligetében is. Maga a kő már tavaly, Mindenszentek ünnepére elkészült Balassagyarmaton, de sajnos a mai napig nem sikerült megszerezni a felállításához szükséges engedélyeket.

Szomorú valóság, hogy a magyar nyelvű erdészeti szaknyelv atyja ennyire „nemkívánatos személy” napjaink Szlovákiájában, de a törekvésünket természetesen nem adjuk fel!

2011 első félévében Magyarország az EU soros elnöke. Megkíséreltünk bangot adni az erdők szerepének a klímaváltozás hatásainak mérséklésében.

További támogatásokat kell szerezni az erdőterület gyarapítása, az erdei biomasz, mint megújuló energiaforrás elismertetése és a faalapú iparágak fejlesztése érdekében.

Közönségkapcsolataink hatékonyságát is segítheti az ENSZ kezdeményezte Erdők Nemzetközi Évére irányuló figyelem. Fontosabb rendezvényeinket az

Erdők Événél szellemiségében, azt bangsúlyozva tartjuk meg. Az alkalomra az Erdészeti Lapok a Világ, Európa és hazánk erdeit bemutató különszám kiadására készül.

Megfogalmaztuk és közzétettük az Egyesület erre az alkalomra szánt üzeneteit, úgymint: „Az erdőgazdálkodás maga a vidékfejlesztés” „Az erdő, a fa nemzeti vagyon” „Használj tiszta forrásból származó, bázai faanyagot!” „Övd az erdőt, vidd bázai a szemetedet!”

Mindenki számára nyilvánvalóvá kívánjuk tenni, hogy az OEE felelős szakemberekből álló, baladó szellemiségű civil szervezet. Ugyanezt kell megmutatnunk a nemzetközi kapcsolataink ápolása során is.

Egyesületünk következő esztendeje ismét jelentős évforduló lesz, amire már most készülnünk kell. 2012-ben ünnepelhetjük patinás folyóiratunk, az Erdészeti Lapok megjelenésének másfél évszázados jubileumát!

Őszintén kívánom, hogy addig is az erdészekhez méltó jó bangulatban, az elődeinket idéző bizakodással, egységünket, tettekretevésségünket megmutatva tekinthessünk a jövő felé.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében még egyszer köszönöm Házigazdáink vendégszeretetét, mindannyiunknak eredményes munkát, sok sikert és jó egészséget kívánok!

Tisztelt Vándorgyűlés! Hölgyeim és Uraim!

Az Országos Erdészeti Egyesület igencsak patinás szervezet, hiszen az idej vándorgyűlésük immáron a 142. a sorban. Am a tekintélyes kornál is ékebben bizonyítja tevékenységük fontosságát az a változatos program, amely a tölgygazdálkodástól az erdőborításon át az erdei kisvasutak és emlékbélyek ügyéig terjed, s az idej tanácskozást jellemzi.

Az erdők sorsa társadalmi, nemzetgazdasági, életmódbeli és közjóléti kérdés. Magyarország mintegy 20%-át borítják erdők. Állapotuk, jövőjük ezzel arányosan nagy jelentőséggel bír életminőségünk szempontjából. Az erdő távlatos gondolkodásra kényszeríti az embert: itt minden döntésnek bosszú árnyéka van. Minden elvesztegetett idő, elodázott tennivaló csak évtizedekben mérhető kárt okoz, s minden eredményt türelmes, de sosem télen várakozás előz meg. Az erdő gyorsan képes pusztulni, és csak lassan újjáledni, növekedni. Nagy szükségünk van báz azokra a szakemberekre, akik ismerik a természetét, jó gazdaként kísérni tudják fejlődését, változásait, akik felelősséggel es becsülettel basználják erőforrásait.

Az Országos Erdészeti Egyesület ténykedése a magyarországi erdőgazdálkodásban felbecsülhetetlen. Hiszen a bivatástudatból eredő lelkesedéssel egészíti ki a precíz szakmai munkát, összehangolja a közösségi és magántulajdonosok érdekeit a tudományos és gazdasági elvárásokkal, a fenntartható fejlődés kikezülhetetlen, Magyarország új Alaptörvényében is rögzített szempontjával.

Bár személyesen sajnos nem lehetek jelen, őszintén bírom benne, hogy mostani, zalaegerszegi találkozásuk a korábbiakhoz hasonlóan számos területen hoz basznos és eredményes tanácskozásokat!

Budapest, 2011. június 15.

Dr. Schmidt Pál

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes és Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter üdvözlő levelét Lomniczi Gergely főtitkár olvasta fel.

„Tisztelt Elnök Úr!

Köszönöm megtisztelő meghívását az Országos Erdészeti Egyesület immár 142. alkalommal megrendezett Vándorgyűlésére. Hivatalos kormányzati teendőim sajnos nem teszik lehetővé, hogy személyesen Önökkel tarthassak a zalai erdőkbe szervezett programjukon.

Kérem, engedje meg, hogy Magyarország Kormánya nevében, ezúton köszöntsem Önöket, a nemzeti vagyon jelentős részéért felelős erdész honfitársaimat, külön a zalai erdészeket, minden külföldi és hazai vendéget!

Hazánk termőterületének negyedét elfoglaló erdők közcélú és gazdasági jelentősége egymással párhuzamosan növekszik. Tudom, hogy erdeink fenntartása, gondozása Önöknél jó kezekben van. Az Országos Erdészeti Egyesület hazánkban a legnagyobb szakmai szervezet, mely az erdők ügyében érintett valamennyi szakterületet felelősen és bítelesen képviseli. A Kárpát-medence erdészei a történelem során mindannyiszor kiállták szakmájuk próbatételeit, kiválóan megfelelnek az Európai Unió legújabb kihívásainak is.

Kormányunk követi azt a hagyományt, melyet többek között a Kiegyezést követően, Széll Kálmán pénzügyminiszter felügyelete alatt – Wagner Károly nevéhez kötődő – 1879. évi erdőtörvény teremtett. Az állami és a magánerdőt együtt erősítjük, az erdő ezzel még inkább közügyvé, és mindannyiunk szívügyévé válik.

Magyarország sikeréhez nélkülözhetetlen a minél több, eredményesen működő családi vállalkozás. Az erdőgazdálkodók emberléptékű cégeket foglal-

koztatnak a kiterjedt közmunka révén, azokon a vidékeken segítik a visszajutást a munka világába, ahol arra a legnagyobb a szükség.

Törekvéseinket nagyban támogatja az erdészek megtapasztalt együttműködése a programok megfogalmazásában, a feladatok végrehajtásában.

Együttműködésünk látványos és magához méltó keretet kapott tavaly október 8-án, a Parlamentben rendezett Erdészeti Nyílt Napon. Ekkor hangzott el Schmitt Pál köztársasági elnök úr történelmi jelentőségű javaslata arról, hogy az erdő fogalma kerüljön be Magyarország nemzeti identitást erősítő Alaptörvényébe. Mindannyiunk számára nagy öröm, hogy mindez kitartó előkészítő munka után, április 18-án megvalósulhatott!

Itt sikerült rögzíteni a kormányzat és az összetartozását bemutató erdészszakma legfontosabb közös céljait. Ez alkalommal kérhettem fel Önt, hogy az erdészet problémáit összefüggéseiben ismerő szakemberek segítségével megfogalmazott, az erdőkre vonatkozó megállapításával az Országos Erdészeti Egyesület segítse a Kormány munkáját. Örömmel értesültem arról, hogy javaslataik hamarosan elkészülnek.

Felelő megtagasztalni, hogy a hazánk természeti erőforrásaiért felelősséget érző jelentősebb civil szervezetek – kiemelten az erdészek és a vadászok –, ha szükséges, képesek összefogni, egymást erősíteni. Kérem, tegyenek így a jövőben is!

Együttműködésünk a közönségkapcsolatok, a turisztika és a kultúra területén is fejlesztendő. Ennek keretében, értékes tartalommal megtölthető lehetőséget, kiállítási teret adunk az erdészet számára, a hatvani Grassalkovich-kastélyban végre méltó otthonra találó Országos Magyar Vadászati Múzeumban.

Ugyanakkor el kell gondolkodnunk azon, hogy vajon az erdészibivatás és az erdő megkapta-e a politikától azt az elismerést, melyet társadalmunk szolgálataival kiérdemelt. Azon leszek, hogy ezek a lépéseink az erdészeket mind közelebb hozzák a méltó megbecsüléshez!

Meggyőződésem, hogy együtt munkálkodásunk közmegegyezéssel fogja szolgálni a magyar erdők és a társadalom együttes érdekeit. Kérem, őrizzék meg az összetartozás és az összefogás mindannyiunk számára példaértékű hagyományait!

A zalai erdészek büszkeségeinek, a vidék kultúrájának megismeréséhez tartalmas szakmai programokat, ünnepségekhez méltó kereteket, a baráti összejövetelükhöz jó hangulatot kívánok!

Budapest, 2011. június 15.

Üdvözlettel:

Dr. Semjén Zsolt”

„Tisztelettel köszöntöm az Országos Erdészeti Egyesület 142. Vándorgyűlésének minden résztvevőjét!

Engedjék meg, hogy ezúton gratuláljak Önöknek az Egyesület fennállásának 160. évfordulója alkalmából. A csillagok szerencsés állásának köszönhetjük, hogy a jeles évforduló egybeesik az ENSZ által meghirdetett Erdők Nemzetközi Évével. Így megsokszorozhatjuk erőnket; összehangolhatjuk terveinket, célkitűzéseinket a földkerekség más nemzeteivel is.

Amelyik egyesületnek öt-hat emberöltőnyi múltja van, az már joggal bízhat a holnapban, és arra bárki nyugodtan rábízhatja a jövőjét. Nem túlzás ezt mondanom, mert a fák sorsa és az ember sorsa elválaszthatatlan egymástól. Az erdő a Föld tüdeje. Ha ezt figyelmen kívül hagyjuk, az olyan, mintha a

lélegzetvételtől mondanánk le. Ennek az alapigazságnak az egyik legszebb megfogalmazása a Nobel-díjas Szent-Györgyi Alberttől származik: „A természet nem épít külön elveket egy fának, egy bokornak, egy virágnak, egy embernek. Minden egy nagy, közös alapelve épül.”

Bolygónk felszínének egybarmadát erdők borítják. De a természet kizsákmányolása miatt évente több millió hektárral csökken az erdős területek mérete.

„Ha dús sarjban nincs ifjulás:

Elvész az erdő, bárki lássa.” – írja Tompa Mihály Pusztuló erdő című versében. Kongatunk kell a vészbarangokat, ahogy az ENSZ is tette azzal, hogy a Biológiai sokféleség Nemzetközi Éve után 2011-et az Erdők Nemzetközi Évén nyilvánította. De emellett nemzeti programjaink megalkotásában is megkülönböztetett figyelmet kell szentelnünk Magyarországot erdeinek védelmére, az erdőszült területek növelésére. A természeti erőforrások és köztük nevesítetten az erdők védelme bekerült az új Alkotmányba. Emellett Nemzeti Vidékstratégiánk is célul tűzte ki: gyorsítjuk az erdőtelepítések ütemét, hogy az erdő által borított területek nagysága 20-ról 27 százalékra nőjön hazánkban. Így tovább növelhetjük a foglalkoztatottságot is azokban a térségekben, ahol óriási gondot jelent a munkanélküliség.

Magyarországon eddig még nem volt példa arra, hogy nemcsak az állami tulajdonú, hanem a magán-erdők is részt vehetnek a közmunka programban. Intézkedéseink hozzájárulnak abhoz, hogy a fenntartható erdőgazdálkodással mérsékeljük a klímaváltozást előidéző folyamatokat, egyúttal munkát adjunk azoknak az embereknek, akiket eddig a mély szegénység fenyegetett.

Köszönöm mindannyiuknak, hogy hosszú évek, évtizedek kitartó munkájával hozzájárultak abhoz, hogy Magyarország területének bús százalékát ma erdők borítják. Ez biztos alapot ad abhoz, hogy tovább növeljük az erdőszült területek nagyságát.

Gratulálok mindazoknak, akik a magyar erdőkért és az erdészszakmáért végzett kiemelkedő teljesítményükért, továbbá az egyesületben végzett munkájuk elismeréseként kitüntetésben részesülnek. Sikereik buzdítsák a fiatalokat is kimagasló szakmai teljesítményre!

Budapest, 2011. június 9.

Fazekas Sándor
vidékfejlesztési miniszter

Gyutai Csaba polgármester ismételt örömet fejezte ki, hogy városa helyet adhatott a magyar erdészek éves nagy rendezvényének, és az elkövetkezendőkben is eredményes munkát kívánt és előre gratulált a kiüntetteknek.

Ezután Emilian Trafela, a Maribori Erdőgazdaság vezérigazgatója, Vlado Bratkovič tolmácsolásában köszöntötte

a Közgyűlés résztvevőit. Hangsúlyos beszédében nyomatékosan kiemelte a szlovén és a magyar erdészek szoros szakmai kapcsolatát. Sikeres munkát kívánt a Közgyűlésnek.

Rosta Gyula vezérigazgató ezúttal is rövid, lényegre törő hozzászólásában köszönetet mondott a szervezésben résztvevő munkatársainak.

„Tisztelt ünnepi Közgyűlés, kedves vendégek!

A zalai erdészársadalom és egyben Zala megye képviseletében köszöntöm Önöket, az Országos Erdészeti Egyesület

142. Vándorgyűlésének résztvevőit, a küldötteket és a külföldi társegyesületek képviselőit.

Nemes erdőszahagymányaink meg-
határozó része az évenként tartott vándorgyűlés, melynek házigazdája az idén a ZALAERDŐ Zrt. volt. Zala megye erdőgazdálkodása a természetföldrajzi viszonyaink miatt mindig is jelentős súlyt képviselt a megye gazdálkodásában, és ez így van napjainkban is. A zalai erdészek mindig is törekedtek az országos viszonylatban kiemelkedő értékű erdők fenntartására, gyarapítására. Munkájuk eredménye a változatos, természetközeli erdőterületek létrejötte, fenntartása a jelentős erdőterület-növelés mellett. Ennek gyakorlati megvalósulásáról, a tegnapi terepi szakmai bemutatás során – reményeink szerint – minden résztvevő meggyőződhetett.

Az OEE vándorgyűléseinek sorában eddig két zalai rendezvény volt, 1960-ban és 1998-ban, mindkettő Nagykanizsán.

Most új helyszínen, a megye széke-
lyén, Zalaegerszegen láttuk vendégül a magyar erdészársadalom képviselőit.

A helyszínválasztás sikeres volt, a Zalaegerszeg környéki programjaink is jól reprezentálták a megye erdőgazdálkodását.

A szakmai programokat nem értékelem, azt megteszik a résztvevők, azonban itt és most megköszönöm Zalaegerszeg Megyei Jogú Városnak, hogy méltó helyszínt adott rendezvényünknek. A szakmai programok kidolgozásában résztvevő Zalaegerszegi Helyi Csoport és a ZALAERDŐ Zrt. szakembergárdájának munkáját megköszönöm.

Külön köszöntöm és bemutatom a vándorgyűlés szervezésében résztvevő kollégáimat:

- Kovács Ferenc termelési igazgató, vezérigazgató-helyettes, főszervező,
- Horváth Ferenc gazdasági igazgató, vezérigazgató-helyettes,
- Bodor György erdőgazdálkodási osztályvezető-főmérnököt, a szakmai programok főszervezőjét,
- Dr. Nádor László igazgatási és személyügyi osztályvezetőt és
- Tihanyi Gyula személyügyi vezetőt, a rendezvény logisztikai szervezőt,
- Varga Attila informatikai és kontrolling osztályvezetőt, a rendezvény informatikai háttérének biztosítóját,

Nagy László erdészetiigazgatót, aki a Zalaegerszegi Erdészet részéről a gyakorlati kivitelezést koordinálta.

Még egyszer köszöntöm az ünnepi közgyűlés résztvevőit, a közgyűlésnek további jó munkát kívánok!

Ezután – immár hagyomány szerint – *Lomniczi Gergely* főtitkár a klopacska hangjával kísérve felolvasta az elmúlt év vándorgyűlése óta elhunyt tagtársaink névsorát.

Ágh Miklós, Antal György erdész-technikus, *Balogh József* erdőmérnök, *Balsay Antal* erdőmérnök, *Bata István* erdésztechnikus, *Beély Miklós* erdőmérnök, *Bene József* erdőmérnök, *Bognár Ignác* erdésztechnikus, *Chikon Antal* erdész, *Czene Barnabás* erdőmérnök, *id. Csordás Nándor* erdésztechnikus, *Doros István* erdésztechnikus, *Fábián István* erdésztechnikus, *Fekete Ferenc* erdész, *Gyöngyösi Sándor* erdésztechnikus, *Halász László* erdésztechnikus, *Hirka János* erdőmérnök, *Hlavács Pál* erdésztechnikus, *dr. Horváth Gyula* erdőmérnök, *Jósvai Pál* erdőmérnök, *Kardos Sándor* erdésztechnikus, *Kotány György* erdőmérnök, *Kozma-Kurdi Lajos* erdőmérnök, *Lécz Pál* erdésztechnikus, *Mersich Endre* erdőmérnök, *Németh Ferenc* erdésztechnikus *Bedő Albert* Emlékéremmel kitüntetett, *Nyers István* erdésztechnikus, *Papp József* erdésztechnikus, *Páldy Géza* erdőmérnök, *Pipás Gyula* erdésztechnikus, *Primusz József* erdésztechnikus, *dr. Rada Antal* erdőmérnök, *id. Raffael István* erdésztechnikus, *Regős István* erdőmérnök, *Rendes Béláné* erdésztechnikus, *Steiner László* erdőmérnök, *id. Szabó Ferenc* erdész, *Szalai Attila* erdőmérnök, *Szalai László* erdésztechnikus, *Szegő Lajos* erdőmérnök, *Szircsák Ferenc* erdőmérnök, *Prof. dr. HC Szodfridt István* erdőmérnök, *Bedő Albert* Emlékéremmel kitüntetett, az OEE Tiszteletbeli Tagja, *Szűcs Dezső* erdésztechnikus, kertészmérnök, *Tomity István* erdésztechnikus, *Tóth László* erdésztechnikus, *Török László* erdőmérnök *Bedő Albert* Emlékéremmel kitüntetett, *Udvardi Zoltán* erdőmérnök, *Varga László* erdőmérnök, *Végh Sándor* erdésztechnikus, *Weibl Elemér* erdőmérnök

Szünet után került sor a kitüntetések átadására

Kosztka Miklós, a Díjbizottság elnöke ismertette a Bizottság munkáját és a végső sorrend kialakulásának körülményeit. Sajnálatait fejezte ki, hogy a szabályzat szerint nem adhatták ki mind a

három Decrett-émlékérmeket, tekintettel arra, hogy a küldöttgyűlésen többször is szavazategyenlőség alakult ki.

A narrátor ezután *Felkérte Zambó Péter* elnököt és *Szabó Vendel* technikus-alelnököt, valamint *Kosztka Miklóst* a kitüntetések átadására.

A kitüntetettek nevében *Baráth László*, *Kupás-Deák Zoltán* és *Balogh Lajos* mondott köszönetet.

ELISMERŐ OKLEVÉL kitüntetését kapja 2011. évben:

Almási István erdőmérnök, a Kecskeméti Helyi Csoport vezetőségi tagja, bugaci erdőművelési műszaki ve-

zető, az ottani szakmai örökség elkötelezett továbbvivője.

Bicsák József erdésztechnikus, a Zalaegerszegi Helyi Csoport tagja, zala-lövői nyugdíjas kerületvezető erdész, a megbízhatóság mintaképe, önzetlen és segítőkész kolléga.

Bobkó János erdőmérnök, a Sárospataki Helyi Csoport tagja, erdőfelügyeleti osztályvezető, a zempléni erdők kezelésének és az erdőfeltárásnak elkötelezett szakembere.

Dudás László Péter erdőmérnök, a Budapesti ÁESZ Helyi Csoport titkára, az erdőrendezési szakterület központi informatikai felelőse, az ágazati munkavállalói érdekvédelem országos vezetője.

Feketéné Pechtol Éva erdőmérnök, a Győri Eg. Helyi Csoport aktív vezetőségi tagja, a közösségi fakeskedelem elismert szakembere és a szakmai kapcsolatok nélkülözhetetlen tolmácsa.

Frantz Árpád erdésztechnikus, a Kaszói Helyi Csoport tagja és rendezvényeinek szervezője, kaszói főerdész, elismert erdőgazdálkodási és vadászati szakember, jelentős közmunkaprogramok szervezője.

Hornyánszky Antal erdőmérnök, nyugdíjas erdészeti főtanácsos, a Miskolci Helyi Csoport aktív tagja, az erdőrendezési szakterület kiváló szakembere és az erdész hagyományok ápolója.

Kemendy Géza erdésztechnikus, a Pápai Helyi Csoport tagja, lelkiismeretes kerületvezető erdész és a kerületében levő Erdei Iskola lelkes vezetője, természeti és kulturális értékek megőrzője.

Kovács Jenő erdésztechnikus, magánerdő-gazdálkodó és szakirányító, a kislalföldi cseri talajokon folyó erdő-

gazdálkodás szakavatott ismerője és közösségi szakembere.

Lázár Andrea közgazdász, a Baranya Megyei Helyi Csoport tagja, a Mecseki Erdészeti Zrt. kommunikációs vezetője, színvonalas rendezvényeinek szervezője és a médiakapcsolatok felelőse.

Mihályi Ferenc erdősztechnikus, nagykunsági kerületvezető erdész, a Tápió menti homoktalajokon folyó erdőgazdálkodás gyakorlati szakembere, fajtakísérletek megvalósítója.

Nagy Csaba erdőmérnök – tanár, az Oktatási Szakosztály tagja, a soproni szakközépiskola biológiai tantárgyainak meghatározó oktatója, elismert tankönyvíró és természetfotós.

Nagy László humánökológus, a Balassagyarmati Helyi Csoport tagja, erdészettörténeti kutatást és ismeretterjesztő tevékenységet végző, az egyesületi internetes megjelenést gondozó szakember.

Nemecz Ferenc újságíró, nyugdíjas főmunkatárs, a Közönségkapcsolatok Szakosztály tagja, hosszú ideig a ZALAERDŐ című üzemi lap igényes szerkesztője és külső kapcsolatainak segítője.

Petrik János erdőmérnök, a Visesgrádi Helyi Csoport tagja, szentendrei erdőszetvezető, a pilisi természetes erdőkezelés és a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodás elkötelezett szakembere.

Sipos György erdősztechnikus, a Csongrád Megyei Helyi Csoport tagja, sikeres növényvédelmi technológiákat kidolgozó nyugdíjas kerületvezető erdész, lakóhelye civil szervezeteinek összekovácsolója.

Vargovics József erdőmérnök, a Gépesítési Szakosztály tagja, több erdészeti gépesítési újítás megalkotója, a gyakorlati erdőgazdálkodás nagykanizsai szakembere és egyik vezetője.

Ezt követően **Borovics Attila**, az erdészeti Tudományos Intézet főigazgatója **Wisnowszky Károlynak**, az MGSZH Központ Erdészeti Igazgatóság igazgatójának Vadas Jenő Emlékérmét adományozott.

Wisnowszky Károly az Állami Erdészeti Szolgálat jogutódainak vezetőjeként lelkiismeretes, elkötelezett munkával és hatékony ügyintézással nagyban segítette az intézetet a hazai és nemzetközi erdővédelmi hálózatban való részvételben és az eredmények elérésében. Főigazgató-helyettesi és főigazgatói kinevezését követően sokat tett a két intézmény közötti harmonikus

együttműködés kialakulásáért és fennmaradásáért. Küzdött azokért a nemzetközi pályázatokért, amelyeknek az ERTI is társvállalkozója volt és amelyek eredményeképpen megújulhatott az erdészeti monitoring eszközparkja. A beruházáshoz tartozó informatikai rendszer fejlesztése lehetővé tette a komplexebb és hatékonyabb, a jelen kor követelményeinek megfelelő munkavégzést. A most befejeződő közös pályázat is lehetőséget teremt az ERTI számára, hogy a megkezdett ökológiai monitoring vizsgálatok anyagi háttere időlegesen biztosítva legyen.

Végezetül **Rosta Gyula** vezérigazgató a ZALAERDŐ Zrt. munkatársai nevében emlékszalagot kötött az Egyesület vándorzászlájára, majd átadta **Zay Adorján**-nak, az ÉSZAKERDŐ Zrt. vezérigazgatójának, a 2012 évi 143. Vándorgyűlés házigazdájának.

A rendezvény az Erdészhimnusz hangjaival zárult.

Fotó: **Greguss László Géza, Kreiner Roland, Nemes Norbert, Pápai Gábor, Polster Gabriella, Szakács László**

Bedő Albert emlékérmét kapott

DR BARÁTH LÁSZLÓ
okleveles erdőmérnök

Erdőmérnöki oklevelének megszerzését követően 1963-1969 között a nagykanizsai Északi Erdészet erdőművelési munkáit irányította. 1970-től az újonnan alakult ZEFAG központjába került, ahol kezdetben fafeldolgozási előadóként, majd 1973-tól osztályvezető-helyettesként dolgozott. 1982-ben igazgatási osztályvezetőnek, majd osztályvezető-főmérnöknek nevezték ki és ebből a beosztásából vonult 2000-ben nyugállományba.

Az OEE-nek 1963 óta tagja. 1992-93 között az OEE Nagykanizsai Helyi Csoportjának elnöke. Az egyesületi munkában elsősorban az erdészettörténeti kutatások és publikációk kimagasló művelésével vívott ki magának elismerést, küzdve az erdei munka és az erdészek megbecsüléséért a társadalomban.

Irodalmi tevékenységével maradandó emléket állított a nagykanizsai születésű *Kaán Károly* és *Barthos Gyula* szakmai kultuszának, valamint vitéz *Páll Miklós* és *Barlai Ervin* munkásságának. Több zalai vonatkozású, erdészeti és vadászati emlékekkel foglalkozó könyv és kiadvány szerkesztője, főszerkesztője és írója. Alapító tagként négy évtizede folyamatosan részt vesz a Zalaerdő üzemi újság szerkesztésében.

Szakmai főrendezője volt az „Erdő és ember Zalában” című, 1983-1998 között Nagykanizsán működő állandó kiállításnak. Forgatókönyv írója és rendezője a 2005-ben Lentiben felavatott erdészeti, vadászati, kisvasúti és fűrészipari helytörténeti kiállításnak.

BOGDÁN JÓZSEF
okleveles erdőmérnök

Kezdő erdésztechnikusként, 1967-ben lett az Egyesület tagja. A Kaposvári Helyi Csoportban számtalan egyesületi rendezvénynek volt figyelmes házigazdája. Több szakosztály életében vesz részt jelenleg is.

1998-tól 4 éven át régióképvisezőként tagja volt az elnökségnek. Sokat tett a régió belüli együttműködésért, a régió szerepének erősítéséért. Tevékeny részese volt a Horvát Erdészeti Egyesülettel – és általában a horvát erdészekkel – kialakított szakmai és baráti kapcsolatnak.

A Díj Bizottságnak 2003–2010 között volt vezetője. Bizottsági elnökként következetesen érvényesítette az elfogulatlan döntés, az értéktérítő munka és a példamutató ember elismerésének fontosságát. Elkötelezetten támogatta az erdésztechnikusok fokozottabb, önálló elismerését a Decrett József Emlékérem 2006. évi alapításával.

Szívügye az erdészeti erdei iskola mozgalom. Éveken keresztül működött a szígyói erdei iskolát, jelentős fejlesztéseket valósított meg.

Szakmai munkáját mindvégig szülőföldjén, Somogy megyében és folyamatosan termelő erdészeteknél végezte. Mindig megtalálták az újabb kihívások, a nagy feladatok. Az utóbbi két évtizedben a nagyatádi székhelyű, többször átszervezett erdészetnél teljesedett ki szakmai tevékenysége. Vezetése alatt a cég meghatározó erdészetét igényes erdő- és vadgazdálkodás, rendezett állapotok és megbízható működés jellemezték. Ebben nagy szerepe volt legendás munkabírásnak, együttműködő készségének, tisztességes és következetes emberi érzékenységének, vezetői magatartásának, humánus gondolkodásának.

KERESZTES GYÖRGY
okleveles erdőmérnök

Az erdő iránti elkötelezettségét erdész családjában szerezte meg. Technikumi előgyakorlatát a Szombathelyi Erdészetnél, Cikotán végezte. Ezután került Sopronba, ahol előbb technikus, majd 1977-ben erdőmérnöki oklevelet szerzett.

A szakma több területén is kipróbálta magát: tudományos tevékenységet az Erdészeti Tudományos Intézetben végzett, gyakorlati erdőgazdálkodást termelőszövetkezetekben és a HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt.-ben irányított. Ez utóbbi munkahelyén vezérigazgató-helyettesként szorgalmazója volt a ter-

mészetközeli erdőgazdálkodásnak: ma az Erdőgazdaságnál már több mint 2000 ha erdő üzemmódja változott átalakítóvá vagy szálalóvá. Tevékenysége nyomán valósult meg két komoly vidékfejlesztési projekt Buják térségében, melyekben a folyamatos erdőborításra alapozott erdőgazdálkodás elterjesztésének kiemelt szerepe van.

Tapasztalatait, véleményét rendszeresen publikálja. Több idegen nyelvű szakmai mű magyar nyelven történő kiadása fűződik a nevéhez.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek szakközépiskolás kora óta tagja. A 42 év alatt hat szakosztály munkájában vett részt, tizenhárom éve elnöke a Budapesti HM Csoportnak. Az utóbbi években a Helyi Csoport egyre nagyobb feladatokat vállalt, ilyen például a 2010. évben megrendezett Erdésznők Országos Találkozója. Évek óta jó kapcsolatot ápol a Tübingiai Erdészeti Egyesülettel: szakmai utakat vezetett oda, s számos tübingiai csoportot fogadott Magyarországon.

Kaán Károly emlékérmét kapott

CSÉPÁNYI PÉTER

okleveles erdőmérnök

Erdőmérnöki diplomáját 1989-ben szerezte meg Sopronban. Szakmai pályáját a MEFAG ózdi, majd székhelyváltás után az arlói erdészeténél kezdte, 1996-ig különböző beosztásokban. Munkája eredményeként 1994-ben 200 hektáron szálalóvágásos felújítást üzemterveztek a természetközeli erdőgazdálkodás jegyében az erdészetnél. 1994-ben természetvédelmi szakmérnök, 2000-ben MBA diplomát szerzett.

1996-tól a Pilisi Parkerdő Központjában erdőművelési ágazatvezető, majd 2002-től erdőgazdálkodási osztályvezetői beosztásban dolgozott. Jelenlegi munkaköre termelési és természetvédelmi főmérnök.

A folyamatos erdőborítást biztosító erdőkezelés aránya a Pilisben eléri a 26%-ot. Ezzel sikerült a közjóléti igények, a természetvédelmi követelmények és a fatermesztési tevékenység harmonizálása.

Közel húsz publikációja jelent meg, több helyen tartott tudományos előadásokat. Nemzetközi konferenciákon képviseli – képviselte hazánkat: Városi erdészet (European Forum on Urban Forestry), IUFRO, Pro Silva Európa.

Innovációs pályázatoknak (kutatás-fejlesztés) nem csak kapcsolattartó személye, de aktív részese is. 1999-től a Pro Silva Hungaria alapító és elnökségi tagja.

Az OEE keretén belül aktív tevékenységet folytat az Erdőművelési és az Erdőfeltárási Szakosztályokban, 2005-2008 a Visegrádi helyi csoport titkára, 2008-tól elnöke, 2010-től területi képviselő.

KUPÁS DEÁK ZOLTÁN

okleveles erdőmérnök

1975-ben szerzett erdőmérnöki oklevelet. Egész élete, és a még befejezetlen 36 éves szakmai pályafutása a tolnai tájhoz kötődik. Erdészetvezető három évig a Gyulaj Zrt. Műszaki Erdészeténél, majd huszonkilenc éve a Hőgyészi Erdészeténél.

A Hőgyészi Erdészet területe kiváló vadgazdálkodási adottságokkal, kitűnő genetikai képességű gímszarvas- és vaddisznó-állománnyal rendelkezik. Szakmai munkáját ezek a feltételek szabják meg. Az erdő-, mező- és a vadgazdálkodás szabadtéri egyensúlyának felborítása nélkül – az erdőállományok korosztályviszonyai miatt, a csekély kitermelhető famennyiség mellett – csak a zárterű, nagy hozamú vadgazdálkodás látszott kiútnak, jövedelemteremtő lehetőségnek. Az erdészet vaddisznós kerti programja 4 komplexum területén folyik. A vaddisznós kertes üzemeltetésének számtalan leírt irodalma van Magyarországon, de a technológiák nagyüzemi kipróbálása, végleges kialakítása csak itt történt meg. A nagy terítékű, magas vadkanterítékarányú hajtóvadászatoknak kitűnő híre van Európában.

Kupás Deák Zoltán elhivatottságát az erdőállomány-gazdálkodás területén bizonyítja: az 51,2 ha-os cseres és kocsánytalan tölgy magtermő állomány kijelölése és fenntartása, az 5,4 ha-os kocsánytalan tölgy plantázs létrehozása, a természetes erdőfelújítások, a természetyszerű erdőkezelések lehetőség szerinti szorgalmazása, megvalósítása, a „Pro silva” módszer elsőként való bevezetése az erdőgazdaságnál.

Jelentős szerepet vállalt a Lengyel-Anna Fürdői Turisztikai és Természetismere-ti Központ létrehozásában, fejlesztésében.

SPIEGL JÁNOS

okleveles erdőmérnök

Erdőmérnöki diplomáját 1977-ben, az EFE Erdőmérnöki Karán kitüntetéssel szerezte meg. Friss diplomásként 1981-ig a Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalatnál alaphálózat bővítési munkákon dolgozott, majd a KEFAG Kerekegyházi Erdészeténél műszaki vezető. Megismeri az alföldi erdőgazdálkodást, és jó színvonalon műveli azt.

Informatikai érdeklődése és ismeretei szakmai körökben kimagaslóak. 1986-tól a Kecskeméti Erdőfelügyelőség folytatja munkáját, jól alkalmazható programokat ír. 1989-ben programozó

képesítést szerez, 1990-től igazgatási és számítástechnikai osztályvezető. Új informatikai rendszert épített ki a Kecskeméti Erdőfelügyelőségnek.

1993-tól az Erdőfelügyelőség, majd 1997 januárjától a jogutód ÁESZ hatósági igazgatóhelyettese. 2003-ban jogi képesítést szerzett, jogi szakokleveles mérnök lett.

2004. november 24-i kinevezését követően – igazgatóként – különböző intézményi megnevezések alatt (ÁESZ, MgsZH, Kormányhivatal) végezte munkáját. Az erdészeti jogalkotás terén végzett kodifikációs tevékenysége országosan elismert.

Az 1984. évi és a 2007. évi, Kecskeméten rendezett OEE vándorgyűlések szervezésében és lebonyolításában jelentős szerepet vállalt. Mint aktív tájfutó 1998-ban Bugacon megszervezte a KEFAG Rt. és az OEE Kecskeméti Csoportja közreműködésével a nemzetközi Európai Erdészeti Tájfutóversenyt (EFOL), melyhez részletes tematikus térképet is készített.

Decrett József emlékérmét kapott

BALOGH LAJOS
erdész

1942-ben a nagykapornaki uradalomban kezdte pályafutását, mint erdőlegény. Az államosítás után a Pölöskei és Zalacsányi Erdőgazdálkodásán dolgozott 1946-48-ig.

Erdőőri szakvizsga után 1949-től a bezerédi, majd a pakodi erdőszkerület irányításával bízták meg.

1953-tól a pókaszepetki csemetetermelésben került kapcsolatba a csemetetermeléssel.

1956 júniusától a Sárvári Állami Erdőgazdálkodási Bejegyertényosi kerületét vezeti. A Farkas-erdőn 1960-tól egy 18 hektáros csemetekertet alakítottak ki. Az erdőszkerület irányítása mellett végzte ennek vezetését.

A bejegyertényosi csemetekertben az országosan ismertté vált konténeres csemetetermelést valósította meg a gyakorlatban. Az új módszerek lelkes alkalmazója.

Kitüntetései:

1959: Az Erdészeti Kiváló Dolgozója. 1977, 1985: Munka Érdemrend ezüst és arany fokozata.

1986-ban történt nyugdíjazása óta él Zalaegerszegen, de rendszeres látogatója Bejegyertényosnak. Szívesen adta és adja át ma is tapasztalatait a fiatal szakembereknek.

Egyesületünk helyi csoportjának aktív tagja, véleményt nyilvánít szakmai ügyeinkről.

FLISZÁR ALADÁR
erdésztechnikus

1962-ben, mint alkalmi dolgozó vállalt először munkát az Észak-zalai Állami Erdőgazdálkodásnál. 1963-tól a Középrigóci Szakmunkásképzőben tanult, majd ezt követően a soproni Erdészeti Technikumba került, ahol 1970-ben technikus oklevelet szerzett.

1973-ban a Zalabaksai Erdészeti kerületvezetői kinevezést kapott. 1980-tól irodai munkára rendelték, majd 1982-től az erdőszkerület erdőművelési műszaki vezetője lett, ahonnan 2008. évben nyugállományba vonult.

Irányításával az erdőszkerület által kezelt göcseji tölgyesek és fenyvesek erdőművelési feladatait kifogástalanul hajtották végre. Az eltelt két évtizedben több alkalommal is jelentős többletmunkát jelentett az elsősorban fenyveseket sújtó természeti károk felszámolása. Hatékony technológiát dolgozott ki a fiatal erdőültetvényekben jelentkező rovarkárosítások ellen, melynek eredményeit több erdőrészlet is tanúsítja.

A természetszerű eljárások gyakorlati alkalmazásában is jelentős szerepet vállalt, az erdeifenyő-állományok természetes felújításában elévülhetetlen érdemeket szerzett. Munkájának külön fejezetét jelentette a Szentgyörgy-völgyi száralóerdő kezelése, melyet a legmagasabb szakmai színvonalon végzett el.

Tevékenysége eredményeként az erdőszkerületnél hátrálékos erdőrészlet nem keletkezett, miközben minőségi állományok jellemzőit hordozó fiatalosok létesültek.

Fliszár Aladár emberi kvalitásai és szakmai rátermettsége követendő példa lett az Őt követő generációk számára.

Ellesett pillanatok

Résztevők névsora

Ábrahám Gábor, Ábrahám István, Ács Péter, Ágoston Gyula, Almási István, dr. Andor József, André Zoltán, Angeli Edit, Antal József, Antli István

Babics István, Bácskai Zoltán, Badari Tibor, Bajnai Csaba, Bajner Attila, Bak Julianna, Bakó Csaba, Bakon József, Baksa Gábor, Bálint Sándor, Bálint Tibor, Balogh Imre, Balogh K. Róbert, Balogh Lajos, Balogh Tibor, Bana Pál, Bányai Kálmán, Bányai Péter, dr. Baráth László, Bárány János, Baranya Csaba, Barkóczi István, Barkóczi Zsolt, Battáné Császár Erika, Bednárik Szilárd, Bekőné Polner Katalin, Benei Zsolt, Benéné Székely Csilla, Benke Jenő, Benkő László, Berek Zoltán, Berta Tamás, Bicsák József, Bicsák Zsolt, Bíró Ferenc, Blaskó Gábor, Bobkó János, dr. Boda Zoltán, Bódi Antal, Bódi György, Bodor György, Bodor László, Bogdán Balázs, Bogdán József, Bogdán Józsefné, Bognár Gábor, Bognár Tibor, Bogyai Zsolt, Borovics Attila, Bors László, Bőr Attila, Buday Péter, Bugán József

Chikán István, Czebei Sándor, Czirok István, Czita Gábor, Cságoly Imre, Csányi Anita, Csapó József, Császár György, Császárné dr. Vidóczy Henriett, Csépanyi Péter, Cserép János, Csikosné Fehér Valéria, ifj. Csonka János, Csonka Tibor, Csontos Dömötör, Csordás Nagy László, Csordás Nagy Lászlóné

Dalvári Vince Gábor, Dauner Márton, Dégi Zoltán, Dénes Károly, Dénes Margit, Derján Béla, Dezső Vilmos, Dobó Béla, Dobó István, Dobos Attila, Dobrekcsmár Csaba, Dolgos Attila, Dolgos József, Domján György, Domokos Gábor, Donkó Ferenc, Donkó Károly, Dózsa László, Döme László, Draskóczy József, Drávavölgyi Gábor, Druzsba Attila, Dudás Pál, Dudás Péter, Duro Vezhej

Emilian Trafela, Encsi Csaba, Eöri Máté

Fajger István, Farkas Csaba, Farkas Rolf, Fazekas József, Feiszt Ottó, Fekecs Lajos, Fekete János, Fekete László, Feketéné Pechtol Éva, Ferencz László, Ferenczi Tamás, Filák Attila, Fírbás Nándor, Fliszár Aladár, Fliszár Aladárné, ifj. Fodermayer Vilmos, Frank Tamás, Frantz Árpád, Fritsch Ottó, Fróna Antal, Führer Ernő, Fűr Tamás, Füredi László

Gaal Ferenc, Gál Bálint, Gál Károly, Gál László, Gál Sándor (Kecskemét), Gál

Sándor (Zalaerdő), Gál Sándor Zsolt, Galamb Gábor, Galambos István, Gáncs Viktor, Garamszegi István, Gazsi Richárd, Gémesi József, Gencsi Zoltán, Gergáczy Péter, Gergál Sándor, Gergely Zoltán, Gergye András, Gilicze Péter, Gombási Károly, Góth István, dr. Göbölös Antal, Göbölös Péter, Göde József, Gödörházi Gábor, Gősi István, Greguss László Géza, Greiner József, Gróf András, Gróf Péter, Gulyás Imre, Gulyás Zsolt

Gyenes István, Gyenes Károly, Gyergyák Lajos, György Boglárka, Györök István, Győrvári Attila, Győrvári László

Háber Márta, Haidinger György, Hajdú András, Hajdú Imre, Hámosi Sándor, Hatos Tamás, Heim Márton, Herk Tamás, Hernádi Attila, Hilmer Ferenc, Hipság István, Hoffmann Pál, Homoki József, Hopp Tamás, Hornyánszky Antal, Horváth Attila, Horváth Barnabás, Horváth Dénes, Horváth Ernő, Horváth Ferenc, Horváth Ferenc, Horváth Gábor, Horváth István, Horváth Iván, ifj. Horváth János, Horváth József, Horváth László, Horváth Péter, Horváth Péter Brúnó, Horváth Zoltán, Hölbling Sándor, Hudák Márton, Hunyadi Géza, Huszárik Béla

Ibepaker Gábor, Illés György, Isó Lajos, Iványi Miklós, Iványi Tamás, Izsépi Attila

Jagicza Attila, Jakabfi Ferenc, Jakabfi Tamás, Jaksics István, dr. Jámor László, Janács Gergely, Jánosi Mária, Janotka János, Jeszenszky András, Jeszenszky Andrásné, Józwiak Bernard, Juhász István, Juhász Lenke, Juhász Pál, dr. Jung László

Kaitz Zoltán, Káldy József, Kaliba Mihály, Kálmán Miklós, Kara Miklós, Karba János, dr. Kardeván Endre, Karlovics Zoltán, dr. Kárpáti László, Kárpátné Ugron Anikó, Kaszala Judit, Katzwicki Tamás, Kecskeméti Zoltán, Kelemen Sándor, Kemendy Géza, Keresztes György, Keresztes Györgyné, Kertész Eszter, Kertész Ferenc, Kertész Szabolcs, Keszi László, Keszler Tamás, Keszleri József, dr. Király Pál, Kis Sándor, Kiss Balázs, Kiss Csaba, Kiss Éva, Kiss Ferenc, Kiss Gáspár Levente, Kiss Gyula, Kiss János, Kiss József, Kiss László, Kiss Tibor, Kissné Szabó Gabriella, Kisteleki Péter, Kladiva Tamás, Klemezsics András, Koczka Zoltán, Kocsis József, Kocsis Mihály, Kohajda Csaba, Kollár Gábor, Kolozsvári Ákos, Ko-

máromi Ferenc, Kormos József, Kormos Krisztina, Kőrödi Sándor, dr. Kosztka Miklós, Kotány György, Kovács András (Visegrád), Kovács András (Gemenc), Kovács Endre, Kovács Ervin, Kovács Ferenc, Kovács Gábor, Kovács Jenő, Kovács Jenőné, Kovács László, Kovács Péter, Kovács Róbert, Kovács Tamás, Kovács Tibor, Kovácsné G. Judit, Kozma Béláné, Kőhegyi Ernő, Kökény Zoltán, Köveskúti Zoltán, Kránicz Róbert, Kreiner Roland, Kriskó András, Kungli József, Kupás Deák Zoltán, Kuslics Ferenc, Kutas Lajos

Laki Balázs, Laki László, Lakics Rudolf, Lakits László, Lakó Gábor, Langó Zoltán, László Péter, Lázár Andrea, Lázár Tamás, Lempel István, Léránt János, Lesnyiczky László, Lipák László, Liptai Gábor, Lipták Tiborné, Lomniczi Gergely, Lugossy Zoltán, Lukács István, Lunka Lajos, Luzsi József

Macsek Lajos, Madácsi Sándor, Magyar István, Major Diána, Major László, Makra Zsuzsanna, Maráz János, Margittai Endre, Markó András, dr. Marosi György, Marozsán Marianna, Marth József, Márton Edit, Máté János, dr. Mátraberci Sándor, dr. Mátyás Csaba, Medvecz Dániel, Meggyesfalvi István, Mester Gézáné, Mészáros Gergely, Mészáros Komáromi Márk, Mészáros Péter, Mézes Lajos, Mező Ágota, Mihály László, Mihályi Ferenc, Mihók István, Mikesz Zoltán, Milinszki Tibor, Miszori Krisztián, Mocz András, Mogyorósi Zsolt, Mohácsi Attila, Molnár György, Molnár Szilárd, Molnár Tamás, Molnár Tibor, Monori Alfréd, Montskó Sándor, Möcsényi Miklós

Nádas József, Nádasdi Ferenc, Nádasdi Petra, Nádasdi Mihály, Nádor László, Nagy András, Nagy Attila, Nagy B. Lajos, Nagy Csaba, Nagy Imre, Nagy József, Nagy Lajos, Nagy Lajos (Nyírerdő), Nagy László (Zalaerdő), Nagy László (Zalaerdő), Nagy László (Balassagyarmat), Nagy Roland, Nagy Zoltán, Nagy Zsolt (Nyírerdő), Nagy Zsolt (Egererdő), Nagy Zsolt (Szombathely), Nánási Sándor, Nemes Zoltán, Németh Gáborné, Németh János, Németh Jenő, Németh József, Némethi Kálmán, Néráth Imre, Niedling Gyula, Nyull Balázs

Ó Szabó Mihály, Orbán Lajos, Orbán Tibor, Orbók Ilona, Ormos Balázs, Osváth András, Őz Zoltán

Pacsai Endre, Pajor József, Pál Lajos, Palaczki József, Palaczki Józsefné, Palán-

kay Béla, Palánki Mihály, Pálincás Ákos, Pandur Tibor, Pap László, Pap Zoltán, Pápai Gábor, Patocskai István, Patocskai Zoltán, Peer László, Pernes Balázs, Péterváry Tamás, dr. Pethő József, Petrik János, Pintér Anikó, Pintér Csaba (Zalaerdő), Pintér Csaba (Kisalföld magán), Pintér István, Pintér Kálmán, Pintér Ottó, Porkoláb Gábor, Pócsán Ferenc, Posta János, Potkovác István, Právetz Antal, Puskás Lajos, Puskás Pál, Puskás Zoltán, Puss László

Rác Zsolt, Rada Ferenc, Rajna Zoltán, Rakonczay Zoltán, Raposa Gábor, Rátky Tamás, Reinitz Gábor, Reményfy Rita, Répászky Miklós, Restás Gábor, Rieger László, Rigó Csaba Balázs, Ripszám István, Rosta Gyula, Rosta Katalin, Rozsnyai Aladár, Rujzam Antal, Rutai Béla

Sajgó Ferenc, Sári József, Sári Lajos, Sári Zsolt, dr. Sárvári János, Scherer Norbert, Schmotzer András, Schmotzer Andrásné, Schneider Viktor, Sere Ferenc, Sereg Róbert, Seregi János, Simon György, Simon Sándor, Sipák Norbert, Sipos György, Sipos Györgyné, Sipos József, Sipos Péter, Sipos Sándor, Skerlecz András, dr. Solymos Rezső, Som Árpád, So-

may Gergely, ifj. Somlai Dénes, Somogyi József, Somogyi Zoltán, Soós Krisztián, Spanyolné Halász Szilvia, Spiegl János, Spiegl Zsuzsanna, Spingár Péter, Stelcz Norbert, Stubán Árpád, Stubán Zoltán, Sulyok Csaba, Sulyok Ferenc, Süle József, Sümegi Kálmán

Szabó Balázs, Szabó Béla, Szabó Gergely, Szabó Lajos, Szabó László, Szabó Mária, Szabó Péter, Szabó Péter, Szabó Sándor, dr. Szabó Sándor, Szabó Szabolcs, Szabó Tamás, dr. Szabó Tibor József, Szabó Vendel, Szabó Zsolt, Szakács István, Szakács László, Szakács László, Szakács Sándor, Szalacsi Árpád, Szalai Csaba, Szalai János, Szalay László, Szarka Miklós, Szász Mihály, Szatainé Beke Karolin, Szatmári Jenő, Szedlák Tibor, Szekán György, Székely Attila, Székely Márta, Szekeres János, Szekrényes Tamás, Szemerédy Miklós, Szentesi Levente, Szentpéteri Sándor, dr. Szép Tibor, Szi Benedek Sándor, Szi-Benedek József, Szigetközi Márton, Szívós Béla, Szokolovszki Géza, Szőlősi Attila, Szukics Róbert, Szűcs Ferenc

Tajnai Róbert, dr. Takács László, Takács Tibor, Tamás Antal, Tamba Miklós, Tamba Miklósné, dr. Tarján Lászlóné,

Ther András, Tihanyi Gyula, Tímár József, Toronyay Péter Áron, Tóth Attila, Tóth Gábor, Tóth Gábor, Tóth Károly, Tóth Ottó, Tóth Rafael, Tóth Zoltán, Tótmárton Zsolt, Török Imre, Trojko Péter, Tsuka Tamás, Túróczy Ferenc

Ugró Sándor, Ugron Ákos G., Urbán Pál, Üveges Zoltán

Vacurka István, Vajai László, Válint Miklós, Várady József, Varga Attila, Varga Csaba, Varga Gyula, Varga István, Varga László, Varga Péter, dr. Varga Szabolcs, Varga Zoltán, Vargovics József, dr. Várhelyi József, Várhelyi Tamás, Vassas Ernő, Vaski László, Vaskó Ferenc, Vass Sándor, Végh Zoltán, Viharos Zsolt, Világhy András, Világhy Andrásné, Vilmányi Márton, Vincze Ferenc, Vissi Géza, Visztricz Ottó, Vízhányó László, Vizi Norbert, Vízvári Ottó, Vlado Bratkovics, Vodnák László, Vörös Gábor

Waldinger Gergely, Wisnovszky Károly

Zambó Péter, Zay Adorján, Zétényi Zoltán, Zvonimir István

Zsoldos Csaba, Zsovák Ernő

Gyémánt a tarisznyában

A szokásos vándorgyűlési tarisznyában valóságos kincs lapult. No, nem az üveg hazai rozéra gondolok, hanem *dr. Baráth László* erdőmérnök „Erdészéletutak” című munkájára.

E kötetben azok az erdőmérnökök szerepelnek, akik Zalában tevékenykedtek életük valamely szakában.

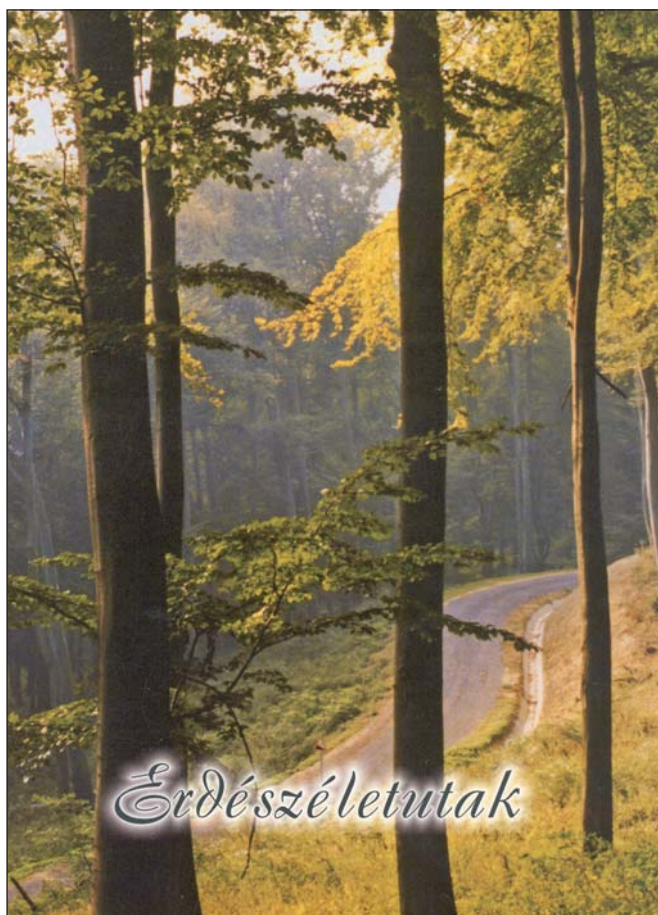
„Könyvünk, melyet forrásértékű kordokumentumnak, több évtizedet felölelő, társadalmi rendszereken átívelő korszakok erdészeti lenyomatának is szántunk, remélhetőleg olyan maradandó és megőrzendő értéket képvisel, mely nemcsak a jelen, hanem a jövő zalai erdőmérnök-nemzedéknek is tanulságos hasznos útmutatóul szolgál érzékeltetve egyben a nem szakmabéli olvasónak is erdőmérnökképzésünk magas színvonalát, sokoldalúságát, azt a felhasználható tudást, amelyet selmeci-soproni Alma Materünk immár 200 éve garantál.” – írja ajánlójában *Feiszt Ottó*.

291 okleveles mérnök életrajzát tartalmazza a tanulságos gyűjtemény.

Baráth László kimagasló munkát végzett az utókornak. Megkönnyítve a majdan kutakodók munkáját. Mert aki a múltat nem ismeri, nem mondhat igazságos ítéletet elődeinkről. Míg az ismeret birtokában saját munkáját, tevékenységét, annak értékelését is biztosabb alapokra helyezheti.

Köszönet a szerkesztőnek, segítőinek. Csak remélni lehet, hogy hasonló munka születik az erdész technikusokról is.

Pápai G.

Visszaemlékezés

Egy tő melletti erdészeti dolgozó emlékezése 1945. október 1. után a nagybirtok állami kezelésbe vett erdőbirtokain alakult erdőgondnokságok munkájáról, személyi állományáról a pölöskei erdőgondnoksághoz tartozó nagykapornaki jezsuita apátság erdőbirtokain.

A személyi állomány: *Mátyás Vilmos* erdőmérnök, erdőgondnok, *Tükör László* segédtsízt, és három hölgy az irodában.

Nagykapornakon Pagony alakult, irodával, melynek személyzete: *I. Fűbrer Ernő* pagonyvezető erdész, *Ádám József* erdész, *Szép Gyula* erdész, *Csalló Jenő* könyvelő, *Balogh Lajos* és *Horváth László* havibéres erdőlegények. A Pagonyhoz tartozott egy fűrészgatter is. A gatter 1945 és 1946 június hó végéig még a szovjet hadsereg katonái használták. Később, amikor az erdőgondnokság tulajdonába került, bérfűrészeléssel végzett.

Mátyás Vilmos erdőgondnok lóhátas ellenőrzésének története: 1946. február hónapban, két téli napon 20-25 cm hó esett, így a fakitermelők nem dolgoztak. Ádám József kerületvezető erdészszel, védelmi szolgálati céllal, a remetekerti kerület délnyugati határán mentünk a kerületben lévő menedékházhoz. Itt az épület előtt már égő tűz mellett várt bennünket fakitermelési munkavállalással kapcsolatban 8-10 fő. Ajtót nyitottunk. Az épületben egy kisebb asztal, két székek, egy hosszú asztal, két hosszú paddal. Az udvaron lévő tűzből lapáttal paraszat vittünk az épületben lévő kétsütős csikó spartherdbe, hogy az ebédhez hozott krumpli előbb megsüljön. Az emberek a hosszú asztalra rakták ki a tarisznyákban hozott, szakasztó ruhákba csomagolt kenyeret, sonkát, szalonnát, kolbászt és természetesen a szentpéteri, nemesszeri, hegyen termelt otelló bort is. Én beraktam a krumplit sülni. Az emberek elmondták a jövetelük célját. Az *Ádám Józsk*a bácsi ismertette a lehetőségeket. Ez idő alatt megsült a krumpli, megtisztítottam, három darab eléggé megégett, azokat sütőajtón hagytam. Az emberek is ebédeltek, mi is elfogyasztottuk a magunkkal hozottat. A borból aztán nekünk is töltöttek, hogy véleményt mondjunk a minőségről. Az *Ádám Józsk*a bácsi állítólag jó érzéssel tudott minősíteni.

Kopogtatás nélkül nyílt az ajtó, a következő szöveg kíséretével: az Isten b.....a meg, mi van itt, lakodalom? Az asztalnál fölállt az *Ádám Józsk*a bácsi, jelentett,

mert a megjelent személy *Mátyás Vilmos* Erdőgondnok úr volt. Látom, maguk már befejezték az ebédet. Én majd folytatom. Leült a hosszú asztal végéhez, közben meglátta a sütőajtón a három égett krumplit, megkérdezte, maguk azt már nem eszik meg? Elővette a hátizsákjából a hozott ebédet, odament a sütőajtóhoz, elvette a krumplikat, én meg akartam tisztítani, nem engedte, kettévágta őket, és csak úgy égetten megette. Az asztalnál ülő emberek tátott szájjal nézték. A következőket mondta: máskor ilyet nem evett volna meg az ember, de most a sz.....t is megeszi.

Lóháton jött, a lovat egy vékony kőrisházhoz kötötte. Ebéd után elindultunk a folyamatban lévő termelés, jelölések ellenőrzése céljából. A lovat én vezettem, induláskor engedélyezte, fölülhetek a lóra, de nem ültem.

Egy kisebb vízmosás volt mellettünk, 50-60 m távolságra egy 30-35 cm átmérőjű fennakadt fát láttunk. *Mátyás Vilmos* erdőgondnok úr így szólt a *Józsk*a bácsihoz. Bükköt még, ha az félig száraz, akkor se vágják ki. Nem Bükk, Gyertyán az mérnök úr. Akkor Én lerágom a t.....t, mondja a mérnök úr, a *Józsk*a bácsi olyan aggregényes nyugalommal a következőt mondta: Akkor már kezdheti is a mérnök úr. A mérnök úr átment a vízmosáson, meggyőződött, hogy gyertyán. Amikor visszajött, azt kérdezte, mivel Gyertyán és ilyen szép, miért vágják ki? A *Józsk*a bácsi a következőt mondta: ott járt a mérnök úr, miért nem nézte meg (a gyertyánfa tövében volt egy nagy korhadt lyuk).

Továbbmenve aztán a gyérítés jelöléseknél is az volt a kifogás, hogy a félig száraz bükköket miért jelöltük kivágásra.

Mivel alkonyodott, lóra ült és elindult Pölöskére, ami erdei-mezei úton 10-12 km volt.

1946 őszén a miskakúti erdőrészen telepített, soros legelőnek is használt erdőrészen (akácos) tuskóirtásos termelést végeztünk. *Mátyás Vilmos* Erdőgondnok a termelés ellenőrzése alkalmával a szomszédos erdőrészen meglátott egy nagyon terebélyes Bükk fát. Odament, odahívott, mondjam el, hogy mi ez itt. A fa alja kivágott száraz galagonya anyaggal körbe volt kerítve, egy rész üresen hagyva, ahol az apátsági kanász a kondát be tudta terelni, amikor ez megtörtént, egy kivágott nagy galagonya bokorrészt odahozott, ami a kaput helyettesítette. A kanász azután nyugodtan meg ebédelhetett, szunyókálhatott. Odahívta az *Ádám Józsk*a bácsit, a következőt mondta neki: utasítom, menjen el a Plébános úrhoz, mondja meg neki, hogy legközelebb a búcsú szentmisét ennek a Bükknek az árnyékában tartsa, mert ez a Bükk itt az akácok között egy Szent fa.

Mi már akkor a zalacsányi Erdőgondnokság személyi állományába be dolgoztunk, amikor jött a híre, hogy egy orrvadász az erdőn meglátta. Kiderült, az orrvadász az egyik község párttitkára volt. Ezután került el Pölöskéről.

Aztán 12 évvel később az 1950-es évek végén a Káld. 67/D erdőrészen találkoztam vele, úgy mondta, az Alpok aljai ERTI-nél Tölgy makktermő állományok kijelölésével foglalkozik. Átlaló és fűzet volt a kezében. Egy kicsit beszélgettünk a nagykapornaki erdőkkel kapcsolatos dolgokról. Elköszöntünk egymástól, utána nem találkoztunk.

Egy 85. életévét taposó tő melletti erdész: **Balogh Lajos**

Hírek a zalai vadállományról

Mezőgazdasági vadkárra közel 345 millió forintot kellett kifizetni a 2010-2011-es vadászati évben Zala megyében, mintegy 100 millió forinttal többet, mint egy évvel korábban – mondta *Lázár Attila*, a Zala Megyei Kormányhivatal vadászati osztályvezetője.

Februárban 53 millió forintos veszteséggel zárult a vadászati év. A vadgazdálkodás éves árbevétele 1 milliárd 228 millió forint volt, míg a kiadások összege meghaladta az 1 milliárd 282 millió forintot. A vadgazdálkodás nagyrészt a folyamatosan emelkedő terményárak miatt két éve veszteséges a megyében, tavaly mintegy 62 millió forintot tett ki.

A kiadásoknál a legnagyobb tételt a mezőgazdasági vadkár jelenti, ezért az erdőgazdálkodók és a mezőgazdasági szektor közös érdeke, hogy visszaszorítsák a nagyvadállományt. Kisebb létszámmal működőképesebb, gazdaságosabb rendszert lehet fenntartani – hangsúlyoz-

ta *Lázár Attila*. A kilövési tervet nem sikerült „tökéletesen teljesíteni”, ennek ellenére, ha kismértékben is, de tavaly óta csökkent a zalai erdőkben a nagyvadak száma. A legnagyobb károkat a vaddisznó okozza, ezért az elmúlt évben 11 ezer példány kilövését tervezték, ebből 9 ezret ejtettek el. Az 5 ezer gímszarvasból 4300, a 6 ezer őzből pedig 5300 került puska-végre. A kisebb létszámú dámszarvasból 70-et ejtettek el. A Keszthelyi-hegységben mintegy felszáz muflon kilövését is tervezték, de a nehezen vadászható példányokból csak 16-ot sikerült kilőni.

A végleges kilövési keretszámokat az agrárium, az erdőgazdaság és a vadgazdálkodási tanács közösen határozza meg, de a legfőbb koncepció, hogy tovább csökkenjen a nagyvadállomány. Az előzetes tervek szerint a 2011-2012-es évben a vadászatra jogosultak mintegy 11 ezer vaddisznót, 6 ezer gímszarvast és 6 ezer őzet ejthetnek el. A kisebb létszá-

mú dámszarvasból 200, a muflonból pedig 50 kerülhet puska-cső elé, az apróvadak közül pedig 140 mezei nyúl és 2500 fácán elejtését tervezik.

Az apróvad kisebb létszámban van csak jelen a zalai vadászterületen, vadászatuk majd ősszel kezdődik el. Az előzetes becslések szerint az elmúlt évben jelentősen megváltozott az állomány aránya. A tavalyi csapadékos időjárás miatt gyengébb volt az apróvad szaporulat, emiatt a fácánok száma például mintegy 23,5 ezerrel 19 ezerre csökkent. A ragadozóknál viszont kisebb mértékű emelkedés tapasztalható, ami egyelőre nem okoz nagyobb gondot a vadgazdálkodóknak, de számolni kell a jelenlétükkel és a károkozásokkal is. A rókák száma egy év alatt 3900-ról 4220-ra, a korábban 30 példányra becsült az aranysakál-állomány pedig közel háromszorosára emelkedett.

HVG

Könyvismertetés

Molnár Géza: Ember és természet – természet és ember

Molnár Géza: *Ember és természet – természet és ember* c. könyvét komor élvezettel olvashatjuk. Szépen fogalmazott, könnyen követhető, élvezetes olvasmány. Tovább erősíti bennünk azt az ősi tapasztalatot, hogy a természet nem felejt. Mindig válaszol arra, amit vele teszünk. Visszahat ránk, ám sokszor csak jóval később, mint amikor működésébe beavatkozunk. Olyan, mint a sérelmét

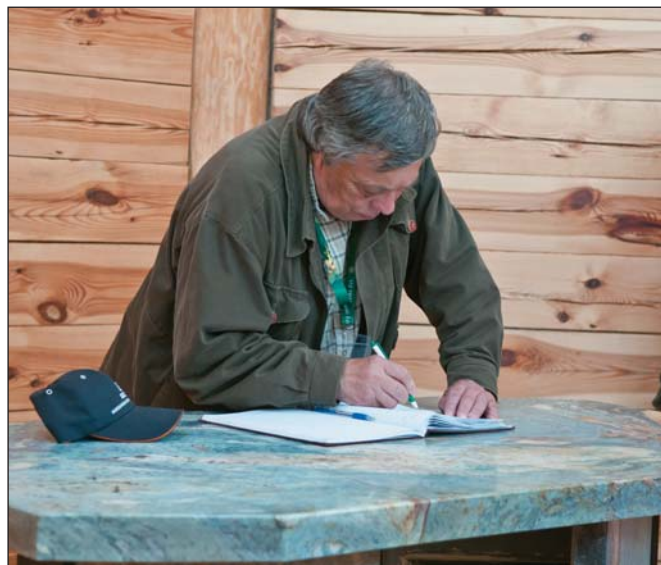
nem felejtő ember, aki nem hagyja megtorlatlanul, ami vele történt. Visszavágása olyan is lehet, hogy az ükunokák fizetnek elődeik tetteiért. Amikor a törzs öreg bölcse azt tanítja, hogy „Ne bánts a fát, mert az erdő szelleme megbüntet bennünket érte”, alapvető igazságot fogalmaz meg. Az ilyen képszerű tilalom mély nyomot hagy a világgal ismerkedő gyermekekben; ösztönerősségű erkölcsi gátlást épít a tudatalattijába. Hasonlóképpen a forrás, a patak, a föld szellemeiről és a természetet benépesítő egyéb lényekről

szóló tanítások is a környezet épségét, s ezáltal az adott közösség védelmét szolgálják. Amikor a mai átlagember kineveti s babonának tartja ezeket, nem tudja, mit csinál. Ma már ugyan világos számunkra, hogy ilyen emberi módon bosszút álló felsőbb lények nincsenek. Ám természettudományos ismereteinknek köszönhetően tisztában vagyunk

azzal is, hogy az erdő létfontosságú számunkra; vizünk, levegőnk, talajunk a faállományok mennyiségétől és minőségétől függ. De amikor fogyasztói életvitelünk úgy diktálja: irtjuk az erdőt, s ezzel „magunk alatt vágjuk a fát”. Nem értelmünk és tudományos ismereteink vezetnek ilyenkor, hanem a korunkat jellemző gátlástalanság. Nincs erkölcsi fék, nincs felelősségtudat magunk és főleg utódaink iránt, csak a pillanatnyi haszon. A piacgazdaság ki nem mondott jelszava: „Pénzt azonnal, bármi áron!” – anélkül, hogy ennek a gyakorlatnak másodlagos, későbbi hatásaival törődnénk. Fogyasztsunk minél többet, gazdagodjunk meg minél előbb, s így jussunk el a földi paradicsomba! Ez az ösztöneinknek annyira hízogató kép vezet már jó háromszáz éve az európai és észak-amerikai embert, akár a kapitalizmus, akár a kommunizmus égisze alatt.

A szerző azonban nem áll meg e lehangoló tényeknél. Megtudjuk tőle azt is, hogy a Kárpát-medencében élt elődeink miként igazodtak a természethez, ezt fejlesztve és gazdagabban tenyésztve téve. Könyve egyúttal segít tudatosabban felkészülni a fogyasztói társadalom összeomlását követő időszakra: hogyan tudjuk átvészelni a válságot, s miként leszünk képesek újra természetet fenntartó, sőt azt gazdagító életvitelre (Kairosz Kiadó – 2009).

Ref. Dobay Pál

Prof. Dr. h. c. Dr. Szodfridt István (1930–2011)

Megmásíthatatlanul fájdalmas a tény, Szodfridt István nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanár, professor emeritus, nagyra becsült professzor kollégánk, tanárunk, mesterünk, barátunk, szeretett Pista Bátyánk itt hagyott bennünket, s elköltözött az égi hazába.

Hosszú és tartalmas volt az életút 1930 és 2011 között, 81 év a Győrtől Sopronig ívelő életpályán. A korán elhunyt gazdász édesapa helyett a győri nagyszülők felkaroló gondoskodása és szeretete szépítette meg. A győri bencések-nél alapozta meg széles műveltségét, intelligenciáját, fogékonyságát, kapta mély hitén alapuló erkölcsi tartását.

Vörösmarty soraival:

„A természet könyvét forgatni ne szűnjél,

Benne az Istennek képe írva vagyon.”

1949-ben kitűnő eredménnyel érettségizett. A Műegyetem Erdőmérnöki Karára, Sopronba jelentkezett, s erdőipari szakon szerzett kitűnő minősítésű diplomát 1953-ban. Széles érdeklődése mellett egyetemi éve alatt jegyezte el magát a botanikával, amelynek szeretete és művelése egész aktív életében elkísérte.

Kevesebben lettek azon tanáraink, akik egyéniségükkel, tartásukkal, tudásukkal példaként, zsinórmértékként szolgálhatnak nekünk, itt maradtaknak. Nekünk, akik igyekszünk felnőni hozzájuk, akik igyekszünk megőrizni az erdészszakma becsületét, amelyet ők és mindannyiunk elődei, régi erdésztudósai vívtak ki szorgos munkával.

Megadatott neki, hogy életművét befejezze, mégis úgy érezzük: még alkothatott, még sokat adhatott volna nekünk, utódainak. Igényelnénk példamutatását emberi tisztességből, emberi tartásból, jóságból. A dolgok, jelenségek, problémák mértékadó kezelési módjából. Önmérsékletből, visszafogottságból, tisztességből. Mindezt egy rendkívül stabil értékrend alapján, amit talán úgy lehet megfogalmazni, hogy keresztényi, hazafias és európai. A vele való beszélgetések sokkal értékesebbek voltak, mint egy előadást végighallgatni, hiszen közvetlenségük magukban hordozta a kitárulkozás lehetőségét.

Első munkahelye a Keszthelyi Állami Erdőgazdaság volt, ahol gépesítési elő-

adó, erdészetvezető-helyettes, erdészetvezető, majd erdőművelési előadó volt. Ebben az időszakban kezdődött együttműködése a botanikusokkal, tagja volt az Őrség és a Vend-vidék vegetációtérképét elkészítő csoportnak. E tevékenység során szerzett mélyreható ismeretek lehetővé tették, hogy az abban az időben induló erdőtipológiai munka résztvevője lehetett. Kezdeményezője volt a hazai táji erdőművelés irányelvei erdő- és termőhely-tipológiai alapelveken megvalósított kidolgozásának.

Tudományos eredményeinek elismeréseként hívták az ERTI-be dolgozni, ahol az erdőtipológia továbbfejlesztésén dolgozott *Mayer Antal* munkatársaként. Munkájának eredményeit a Zöld könyvek tanúsítják.

Az ERTI-hez kerülve – törvényszerűen – a termőhelykutatás felé is fordult érdeklődése, ezért téli időszakokban az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetében is munkálkodott *Stefanovits Pál* irányításával.

Kutatói sikerei, emberi adottságai megkérdőjelezhetetlenné tették, hogy az 1965-ben alapított kecskeméti kísérleti állomás alapító vezetője nem lehetett más, csak Szodfridt István. Feladatát, az állomás megszervezését, munkájának elindítását, magas színvonalra emelését, s elfogadtatását – fényesen elvégezte. Botanikai munkái mellett kutatásai a termőhely-tipológia és az erdőnevelés irányába szélesedtek. Munkahelyéből következőleg az Alföld, különösen a Duna-Tisza köze termőhelyi kérdéseire, az akkor fellendülő nemesnyár-

termesztéssel kapcsolatos szakmai kérdésekre – termőhelyigény, telepítési hálózatok, nevelés, nyesés stb. – fókuszáltak kutatásai. E munka alapján – társ-szerzőkkel együtt – kidolgozta a nemesnyár-nevelés modelljét. Óriásnyárra és *Palotás Ferenc*kel együtt hazai nyárrakra fatermési táblákat is szerkesztett. A nyárneveléssel kapcsolatos kutatási eredményeit egyetemi doktori, majd kandidátusi értekezésében foglalta össze.

Tagja volt a FAO erdészeti bizottságának, vezetőhelyettese az IUFRO termőhelyi szakcsoportnak. Tudományos munkásságáról több mint 200 publikációban, egyetemi jegyzetekben, mintegy 15 külföldi közleményben és könyvfejezetekben, valamint általa írt szakkönyvben számolt be. Tagja volt az MTA Erdészeti Bizottságának, a Botanikai, Talajtani és Ökológiai Bizottságnak.

Részt vett az abban az időben megjelent erdészeti nagymonográfiák termőhelyi és botanikai fejezeteinek megírásában, a szürke nyárak termőhelyi igényének meghatározásában. Tagja volt a nemzetközi termőhelytípus-térképező módszer-összehasonlító munkaközösségnek, egyik szerzője volt a Termőhely-tipológiai és térképezési útmutató c. kötetnek.

E szerteágazó tevékenység mellett részt vett a tudományos ismeretterjesztésben, így lett a Bács-Kiskun megyei TIT elnöke.

1983-ban hívták az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Karára, az akkor megüresedő Termőhely-ismeret-tani Tanszék élére.

Ezt a posztot 12 évig, 1995-ig, nyugállományba helyezéskéig töltötte be.

Kiváló előadó, kitűnő tanár. Szerette a hallgatóit, s a hallgatók is szerették őt. Kizárólag arra volt kíváncsi a vizsgák során, hogy mit tud a jelölt, ezért ritkán buktatott. E hozzáállással a hallgatók csak ritkán éltek vissza. Sűrű elfoglaltságai mellett is talált módot a diákokkal való foglalkozásra, őket egyenrangú partnerként kezelte. A talajtani oktatását idegen nyelven is meghirdette, ami lehetővé tette, hogy hallgatói gyakorolják a szaknyelv ismeretét. Rendkívül termékeny volt a jegyzetek, tankönyv írásában, ebbe munkatársait is bevonta. Széles körű általános műveltsége és szakmai ismeretei segítségével élvezetes elő-

adásokat tartott. Mivel az ország számos pontját bejárta és nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkezett, előadásai során gyakran mutatott be terepi példákat.

Ugyanígyen felhőtlen volt a viszonya munkatársaival, kollégáival is.

Benne egyenes, tiszta, becsületes, jó embert ismerhettünk meg. Mindenki-ben, és a világban is csak a jót kereste, igyekezett főként azt meglátni benne, mert maga is jó, jóságos, emberséges volt, ezt a jót akarta mindenkor adni a vele kapcsolatban állóknak is. A selme-ci szellem mélyen átitatta egész életét. Évfolyamtársai iránt érzett ragaszkodá-sa az évek múlásával sem lankadt. Vala-mennyi találkozáson jelen volt. Nemcsak oktatott, hanem nevelt is. Így marad meg tanítványai, így marad meg mind-nyájunk emlékezetében.

Mérhetetlen volt hűsége erdészhiva-tásához, az Alma Materhez, nemzeté-hez, hazájához. Tiszta emberségét, hi-vatástudatát, eredményeit, hűségét mindenkor értékelték és elismerték.

Egy beszélgetés során azt fejegette, hogy az ő neve valószínűleg svéd ere-detű, és ősei talán katonaként vagy dip-lomataként kerültek hazánkba. Egy al-kalommal említette, hogy soproni tev-kenysége alatt levelet váltott egy oszt-rák professzorral, aki a címzéskor Oe-denburger helységnevet írt Sopron he-lyett. Válaszlevelében ezt nem észrevé-telezte, de a címzéskor Bécs helysége-nevet írt, ami a kollégát valószínű elgon-dolkoztatta.

Kétszer lett (1966 és 1975) az erdész-et kiváló dolgozója, megkapta a Nyisztor György Emlékérmét (1986), az Újhelyi Imre Díjat (1994), az Ember az Erdőért Emlékérmét (1998) és a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét (2006).

Az Országos Erdészeti Egyesületnek Tiszteletbeli Tagja. Az Egyesületben hosszú éveken át odaadó munkát vég-zett. 1986-tól három cikluson keresztül volt az Egyesület Soproni Helyi Cso-portjának elnöke. Soproni rendezvé-

nyen dőlt el, hogy az állami erdőgazdál-kodás nem a központi költségvetési, hanem az önálló, gazdálkodási útra lé-pett. Itt dőlt el, hogy a Tanulmányi Er-dőgazdaság szervezeti egységét sikerült megőrizni és ma is képes magas szinten szolgálni az egyetemi és középiskolai oktatást.

Legutolsó írása a Bakonyerdő Zrt. történetéről megjelent könyv ismerteté-se volt, mely az Erdészeti Lapok májusi számában jelent meg.

Egyetemünk – az ő szeretett Alma Mater – 1996-ban *emeritus professori*, 1999-ben *honoris causa doktori* cím-mel, 2010-ben, 80. születésnapján pe-dig a Nyugat-magyarországi Egyetemért Emlékérmével ismerte el munkáját, hű-ségét, ragaszkodását, önzetlenségét, azt, hogy mindig és minden körülmé-nyek között, élete utolsó percéig lehe-tett rá számítani.

Boldog ember volt, hiszen megada-tott neki a ragaszkodó, szerető élettárs. *Jókai* soraival:

*„Ami bennem lélek, veletek megy,
Ott fog köztetek lenni mindig.
Megtalálsz virágaid között,
Amikor elbervadnak,
Megtalálsz a falevélben,
Amikor lebul,
Meghallasz az esti barangszóban,
Amikor elenyészik.”*

„Paradoxon, hogy épp a modern társadalomban vált mitikus fogalom-má a halál, mely pedig az élet szerves része, szükségszerű befejezése, minden emberi munka, alkotás, baladás leg-főbb serkentője.” (írta egy helyütt Ör-kény István)

A halálra nehéz felkészülni, mert ir-racionális a földi lét boldogságához, az élethez mérve. Az élet azonban – tud-juk – véges, s a halálra készülni kell. Ha valakinek hite van – s Szodfridt István egész életében mélyen hívő ember volt – úgy annak a halál mást, egy új dimen-ziójú életet jelent. Ezért ő – tudom – nyugodtan készült a halálra, s megtért oda, ahova keresztény hite szerint szü-letése óta készült. Nekünk – itt mara-dottaknak – talán egyetlen vigaszunk az lehet, hogy *valóban oda tért meg, abova Ő maga is megtérni vágyott.*

Szegényebbek lettünk. Igaz ember távozott közülünk.

Faragó Sándor rektor, Nablik And-rás dékán, Keszthelyi István évfolyam-társ, Sipos Sándor munkatárs, Ormos Balázs OEE búcsúztatói alapján szer-kesztette Pápai Gábor

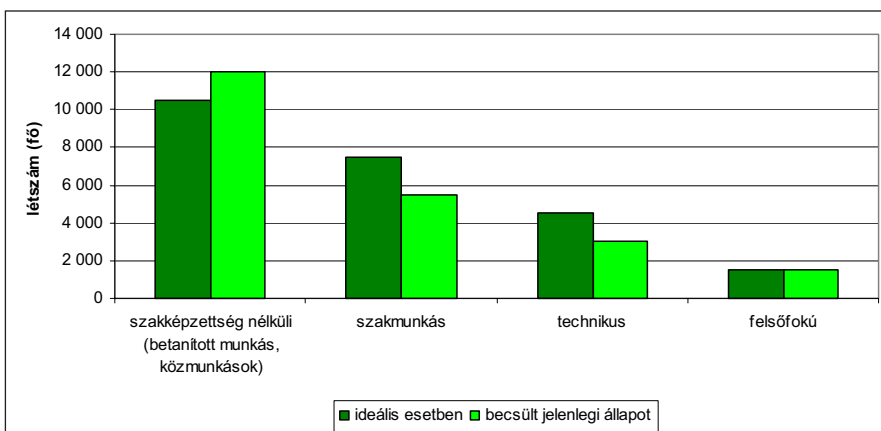

Az erdőmérnökök foglalkoztatási helyzete és karrierlehetőségei

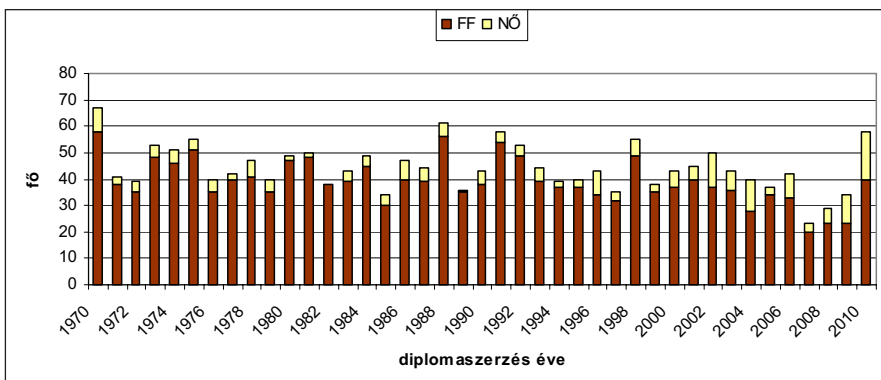
Az erdészeti foglalkoztatási piramis 1990-után sajátos fejlődésen esett át. A piramis négy szintje, a szakképzettség nélküliek (betanított munkások), az erdészeti szakmunkások, az erdésztechnikusok és az erdőmérnökök. Rumpf János közlése szerint az erdőgazdálkodásban a kívánatos foglalkoztatási piramis eloszlása a 12:3:1 arány a szakmunkás-technikus-mérnök viszonylatában. A foglalkoztatási piramist az 1. diagramon ábrázoltuk. Az idealizált jövőkép a fenti foglalkoztatási arány betartásával, azonos számú aktív erdőmérnök mellett, több technikust és szakmunkást és arányaiban kevesebb szakképzettség nélküli munkavállalót mutat. Az Erdészeti Lapokban tervezett foglalkoztatási cikksorozatunk első megjelenésében az erdőmérnökök munkaerő-piaci helyzetével és karrierlehetőségeivel foglalkozunk. A cikksorozat következő részeiben lesz részletesen szó a technikusok, szakmunkások és szakképzetlenek helyzetéről, létszámáról, karrierlehetőségeiről.

Az erdőmérnökképzés 1808-ban kezdődött Selmecbányán, ahol a kor elvárásainak megfelelő biológiai, műszaki és gazdasági ismeretekkel rendelkező szakembereket kezdett a felsőoktatás kibocsátani. Az erdészképzés Trianon után – rövid budapesti tartózkodás után – Sopronban talált végleges helyére. Az erdőmérnökképzés számos átalakuláson ment keresztül az elmúlt 200 évben. Az I. Mária Terézia Osztrák Császár és Magyar Király által 1735-ben alapított Bányászati Akadémiából kivált és 150 évig főiskolaként működő tanintézmény 1962-ben Erdőmérnöki Karrá és Faipari Mérnöki Karrá tagozódott, és egyetemi rangot kapott. Ettől fogva ötéves, osztatlan képzésben történt az erdőmérnökképzés, amely tradíciót az elmúlt néhány évben, kisebb megingással, megtartotta az Erdőmérnöki Kar. Az erdészeti üzemmérnökképzést a szakma elkerülte a kétszintű BSc-MSc képzés bevezetésével, ami azonban így is rövid ideig volt rendszerben. Az aktív korban lévő (23-64 éves), diplomát szerzett erdőmérnökök létszámáról a 2. diagram közöl adatokat.

* Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, Erdővagyon-gazdálkodási és Védékfejlesztési Intézet

1. diagram. Erdőgazdálkodásban foglalkoztatott munkakör szerinti megoszlása. Forrás: APEH, NAV, ONYF, EVGI kivitelezői felmérés

2. diagram. Diplomát szerzett erdőmérnökök létszámának alakulása 1970-2010 között. Forrás: NYME EMK

Az erdészeti felsőoktatás 1945-ig alapvetően az állami (királyi) erdők kezelésére, ill. a magánkézben lévő nagybirtokra és az egyházi birtokok vezetésére szakosodott. 1945 után az állami erdőgazdaságok, az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek, valamint a szakhatósági munka jelenthettek karriert a végzett erdőmérnökök számára. Emellett sok kolléga a földmérésben és az útépítésben helyezkedett el. Az útépítésben az építész jellegű műszaki mérnöki végzettséggel rendelkező diplomások mellett szükség volt a kivitelezéshez is értő mérnökökre.

Az agrár-felsőoktatás az 1990-es évek változásai után nem reagált kellő gyorsasággal a magánosítás folyamatára. A korábbi termelőszövetkezetek és állami gazdaságok átalakulásával a hagyományos növénytermesztő-, állattenyésztő-mérnökképzés iránti igény megszűnt, mivel a mezőgazdasági terület 90%-a magánkézbe került, a maradék 10% jelentős részét szintén magántulajdonú

vállalkozások bérlik. A kialakult birtokstruktúra jelentős részén nagybirtokok, ezerhektáros nagyságrendű vállalkozások működnek. A nagybirtokok mellett a kialakult hazai családi gazdaságok (farmok) a Nyugat-Európában és Észak-Amerikában ismeretes farmer (vagy Bauer) BSc végzettségű mezőgazdasági mérnököt igényelnék. Olyan szakembert (gazdát), aki a traktor vezetéséhez éppúgy ért, mint a pályázattíráshoz.

Az erdészeti felsőoktatás esetében árnyaltabban alakult a magánosítás után a szakma és a gazdaság igénye. Az erdőterületnek több mint a fele állami kézben maradt (főleg a termelőszövetkezetek és állami gazdaságok erdei kerültek magánosításra), a korábbi erdőgazdaságok állami tulajdonú erdészeti részvénytársaságokká alakultak, szinte kivétel nélkül ki-szervezték a kivitelezési tevékenységet (magánosították az erdészeti kivitelezést és a faanyagszállítást, valamint számos fafeldolgozó üzemet is). Az állami erdőgazdaságok erdészeti menedzsment szerve-

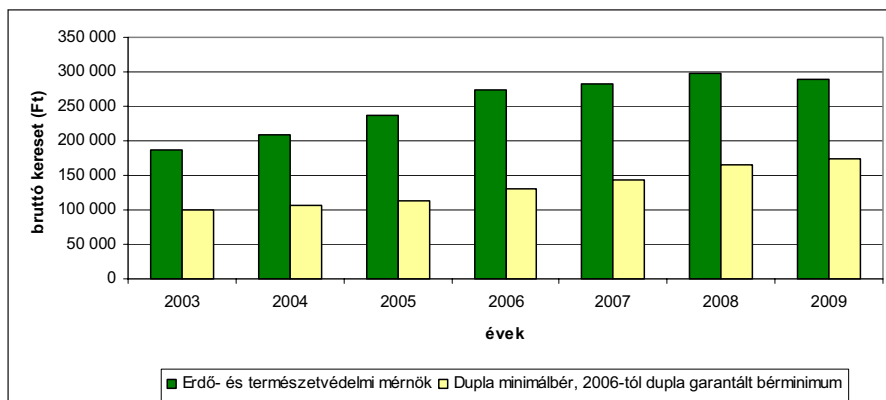
zetekké alakultak át. Ebben a környezetben a magánerdő-gazdálkodás mind tulajdonosi, mind erdőgazdálkodói, mind kivitelezői oldalról csak nagyon korlátozott mértékben nyújtott lehetőséget az erdőmérnökök számára. A kialakuló magán-erdő-gazdálkodásban a tapasztalattal és műszaki háttérrel rendelkező erdésztechnikusok és erdészeti szakmunkások könnyebben megtalálták a helyüket, hiszen az erdészeti kivitelezés olyan szolgáltatás, amire a magánerdőben is elemi szükség van. Az erdőmérnökök számára a szakirányítási tevékenység (erdészeti szakszemélyzet) nyújt jelenleg szélesebb lehetőséget a magánerdőben történő elhelyezkedésre, ezt azonban elsősorban megbízással vagy vállalkozási szerződéssel (alvállalkozóként) végzik.

Az elmúlt 40 évben összesen 2044 erdőmérnök kapott diplomát Sopronban, ebből 219 nő, és 43 külföldről érkezett (nem határon túli) személy volt. Ebből a szakembergárdából kb. 1500-1600 fő az élők száma (az átlagnál nagyobb a halandóság, mivel döntően férfiak lettek erdőmérnökök), akiknek többsége az erdészszakmában helyezkedett el, bár sok kollégánk aktív a kapcsolódó vagy kevésbé kapcsolódó szakmák életében is (mezőgazdaság, faipar, földmérés, útépités, természetvédelem, környezetvédelem, vízügy).

Az erdőmérnökként foglalkoztatottak száma 2003–2006 között stagnált (kb. 640 főnél), 2007–2009 között egyértelműen csökkent, és az ONYF adatai alapján ma már csak 560 fő van erdő- és természetvédelmi mérnöki (FEOR 2126) munkakörben bejelentve. Ezen adat alapján a kb. 1600 fős aktív szakembergárda kétharmada nem erdőmérnökként dolgozik. Ennél az adatnál valószínűbb azonban az a tény, hogy sok kolléga erdőmérnöki feladatokat lát el, csak nem erdőmérnökként vannak bejelentve, mivel eltérő a végzettség, a szakképesítés, a munkakör és a foglalkozás fogalmak általános használata.

Az erdészeti kivitelező vállalkozások körében készített felmérés kimutatta, hogy az erdőmérnökök 2-3%-a dolgozik a kivitelezőknél főállásban. A magán-erdő-gazdálkodás és az erdőmérnöki végzettség nem tartozott szorosan össze az elmúlt két évtizedben. Az erdőmérnökök jellemzően az állami erdőgazdálkodóknál, ill. az erdészeti szakhatóságnál helyezkedtek el.

Az erdőmérnökök keresetszínvonala a többi nemzetgazdasági ágban dolgozó mérnökhöz viszonyítva alacsony. Az egyetemi végzettségűek átlagkere-

3. diagram. Erdőmérnökök keresetszínvonala 2003-2009 között. Forrás: ONYF

sete a teljes nemzetgazdaságban 431 ezer Ft, míg az erdőmérnököké csak 323 ezer Ft (azaz kereken 25%-kal marad el az átlagtól, KSH adatok alapján). A 3. diagram az erdőmérnökök keresetszínvonalát mutatja be. Éveken keresztüli emelkedés után, 2009 az első év, amikor csökkent az átlagkereset.

Az elmondottak alapján látható, hogy az erdőmérnökök karrierlehetőségei ma is alapvetően két fő irányba mutatnak. Az állami erdőgazdaságok műszaki szakembereiként, valamint az erdészeti szakhatóság munkatársaiként (erdőtervező, erdőfelügyelő) juthatnak álláshoz.

A magán-erdő-gazdálkodásban az erdőmérnökök szerepe már árnyaltabb. Az erdészeti szakirányítói testület (3022 fő) harmada erdőmérnök, döntő része erdésztechnikus. Az állami erdőgazdaságok 118 erdőterületes erdészete (ahol az erdészetvezető a szakszemélyzet is egyben) mellett a magán-erdő egy részén másodállású erdőmérnökök végzik a szakirányítói feladatokat. Az erdészeti kivitelező vállalkozások vezetői és munkatársai között nagyon kevés erdőmérnök dolgozik, ez a kör kb. 20-30 kollégának ad munkát. Az erdőtulajdonosi szerep hazánkban jellemzően nem jelent foglalkoztatási szerepet is, hiszen alig van olyan méretű erdőbirtok, ami önálló igazgatási munkatársat igényelhetne.

A magán-erdőgazdálkodók közül az erdőbirtokossági társaságok kis része foglalkoztat állandó munkatársat. A jelentős erdővel (vagy erdővel is) rendelkező családi gazdaságok száma szintén csekély. A komoly családi-gazdasági kultúrával rendelkező Németországban, Ausztriában sok erdészeti üzemmérnök (mezőgazdász-erdész BSc) talál munkalehetőséget. Ott döntően saját tulajdonú vagy bérelt farmon, a napi munkavégzésből aktívan részesedve dolgoznak a felsőfokú végzettségű erdész-kollégák. Ez a sajáttevékenység erdészeti

kivitelezéssel működő gazdálkodási modell hazánkban nagyon szerény számban van jelen.

Az erdészeti integrátori tevékenység (ahol az erdőgazdálkodói, a szakirányítói és a kivitelezői szerepek változó mértékben, de együtt vannak jelen) szintén kínál munkahelyeket az erdőmérnökök számára. A '90-es évek elején a Bartha Pál által szorgalmazott erős erdészeti integrátori hálózat jelentős és minőségi foglalkoztatási potenciált generált volna. Az erdészeti integrátorok és a magán-erdészeti üzemek megerősítésére irányuló koncepció azonban nem valósult meg, az erdészeti kivitelezést ma 3000 (döntően egybrigádos) mikrovállalkozás végzi. Ezek – nehéz gazdasági helyzetükben – képtelenek minőségi foglalkoztatási potenciált teremteni. Ezen vállalkozásoknak több mint a felét erdészeti végzettséggel nem rendelkező vezető irányítja.

Az állami erdőgazdálkodás és az erdészeti szakhatósági feladatok mellett a magánszféra nagyon csekély foglalkoztatási lehetőséget kínál az erdőmérnökök számára. Az erdészeti integrátori hálózat szerves fejlődésével számos új, minőségi munkahelyet lehetne teremteni, és ezen a téren is helyzetbe lehetne hozni frissen végzett erdőmérnökeinket. Az erdőmérnöki karrierlehetőségek diverzifikálásával az erdőgazdálkodás minősége és gazdasági helyzete javulna, hiszen ez is egy lépés lenne a tudásalapú (szakértelem-alapú) társadalmi berendezkedés erdészeti vonatkozásaiban.

Az Erdővagyon-gazdálkodási és Védékfejlesztési Intézet a magán-erdő-gazdálkodásban dolgozó erdőmérnökökkel, országos felmérés keretében személyes interjút tervez készíteni. A felmérés célja, hogy pontosabb képet kapjunk az erdőmérnökök számára a magánszektor vonzó és taszító tényezőiről, a fiatal generáció gazdaságátvételi (üzemátvételi) támogatásának lehetőségeiről, körülményeiről.

Az erdők kiemelt szerepe az EU klímaváltozás elleni programjában

Az EU az éghajlatváltozás elleni küzdelemben és az energiapolitikában ambiciózus célokat tűzött ki maga elé.

Amennyiben az erdők belekerülnek a szénegyenleg-számításokba, Magyarországnak is elemi érdeke, hogy az erdők szénelnyelő képességét megőrizze. Ehhez forrásként szolgálhat az erdőgazdálkodók részesítése a szén-dioxid-kvóta-kereskedelemben hasznából.

A Cancúni megállapodás előzménye az 1992 júniusában, Rio de Janeiróban aláírt ENSZ Éghajlat-változási Keret-egyezmény kiegészítő jegyzőkönyve, az ún. Kiotói Protokoll. A szöveget 1997. december 11-én, a keretegyezmény tag-államainak harmadik konferenciáján, Kiotóban fogadták el és nyitották meg ratifikálásra. A Jegyzőkönyv 2005. február 16-án lépett hatályba, amit 2007-ig az Egyesült Államok kivételével a világ összes jelentős országa ratifikált. A jegyzőkönyv meghatározta, hogy milyen időkereten belül és mennyivel kell csökkenteni (nettó értelemben, tehát többek között az erdők szénlekötését is beszámítva) az üvegházhatású gázok kibocsátását ahhoz, hogy mérsékelhetőek legyenek a klímaváltozás negatív hatásai. A benne foglaltakat azonban sok állam nem, vagy nem a vállalásnak megfelelően, illetve nem a vállalt időpontra teljesítette. Ráadásul az, hogy az USA, mint az akkori legnagyobb kibocsátó kimaradt, igen labilissá tette a megállapodást.

Napjainkra a Kiotói Jegyzőkönyvre alapozva egy új egyezség kell, ami jogilag kötelező elvárásokat, célszámokat és időkereteket tartalmaz, amelyet minden, a folyamatban résztvevő állam elfogad.

A Kiotói megállapodás 2012-ben lejár. Az ENSZ klímaváltozási programja (UNFCCC) keretében tárgyaló állam- és kormányfőknek a koppenhágai konferencián nem sikerült összehozni új, a kiotóit meghosszabbító megállapodást. A problémát részben Cancúnban (Mexikó) próbálták megoldani 2010 decemberében, de a részletek elfogadása főként az ez év végén, a Dél-Afrikában szervezett tanácskozás feladata lesz. A fő kérdés az, hogy miként folytatódjon a klímaváltozás elleni küzdelem 2012 után, amikor lejár a kérdést szabályozó egyetlen nemzetközi szerződés, a Kiotói Jegyzőkönyv. Az Eu-

rópai Unió azon fáradozott, hogy ne fússon zátonyra az éghajlatváltozás elleni küzdelem terén az Egyesült Nemzetek által indított folyamat, és elérhető közelségbe kerüljön egy világméretű éghajlat-változási megállapodás. A Cancúni megállapodás létrejötte azt mutatja, hogy a multilaterális folyamat eredményre tud vezetni.

Az államok Cancúnban megegyeztek abban, hogy 2 Celsius fokban maximum a globális felmelegedés mértékét az ipari forradalom előtti szinthez képest. A megállapodás a Kiotói Jegyzőkönyvet ratifikáló országoknak – a tudomány által is elismert célokkal összhangban – 2020-ig 25 és 40 százalék közötti károsanyag-kibocsátás csökkentést ír elő az 1990-es bázisához képest. Nevesítik, de nem véglegesítik a Kiotói Jegyzőkönyv második vállalási periódusát is. Az országok – az erdők kivételével – lezárták a vitát arról, hogy melyik évet kellene viszonyítási alapnak tekinteni, és megegyeztek abban, hogy a Kiotói Egyezmény hatályának múltával is az 1990-es évhez fogják mérni a kibocsátásokat. Az évszám csak ajánlás, az országok saját vállalásaikat bármely általuk választott évhez képest megfogalmazhatják, csak indokolniuk kell.

A megállapodásban leszögezik: létrehoznak egy olyan keretegyezményt, amelyhez 194 állam csatlakozik, amely tartalmazza többek között az Egyesült Államok, valamint a fejlődő országok vállalásait is. Egyetértettek abban, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátását 2050-ig világszerte jelentősen csökkenteni kell. Arról, hogy mennyivel, a következő, dél-afrikai klímacsúcson születet megegyezés. 2013 és 2015 között az eddig érvényes kibocsátási célokat felülvizsgálhatják és dönthetnek a felmelegedés további, 1,5 Celsius fokban történő maximálásáról. Az egyes országok önkéntes, egyéni vállalásait egy külön listán tartják nyilván.

Az EU már a cancúni tárgyalásokat megelőzően, a koppenhágai klímacsúcson is azt hangsúlyozta: az üvegházhatású gázok kibocsátását 20 százalékkal helyett 30 százalékkal is mérsékelné 2020-ig - 1990-es bázison - akkor, ha a többi ország is ezzel összemérhető, szigorúbb vállalásokat tesz az éghajlatváltozás elleni harcban.

Ismert, hogy a klímaváltozás legintenzívebben a fejlődő világ országait

sújtja, és egyben ők azok, akik leginkább eszköztelenek a védekezést illetően. A folyamatban résztvevő államok ismét megerősítették azt a célt is, hogy egy létrehozandó Nemzetközi Zöld Alapba évente segítyt gyűjtenek össze 2020-ig a fejlődő államok klímavédelmi erőfeszítésének támogatására. A megállapodás ugyanakkor nem nevesíti a finanszírozás forrásait, ez további tárgyalások témája lesz. Ez az ún. Zöld Klíma Alap hivatott arra, hogy támogassa a fejlődő országok klímátörékvéseit, ez a – tervek szerint évi 100 milliárd dolláros – keret teremthetné meg a feltételeket ahhoz, hogy a szegényebb országok is hozzáférjenek a tiszta technológiákhoz.

Mindazonáltal a leginkább vitatott pontok továbbra is eldöntetlenek maradtak, például a Kiotói Egyezmény sorsa. A tárgyalásoknak nem sikerült konszenzusra jutni a folytatásról. Kanada, Japán és Oroszország nem hajlandó aláírni egy olyan egyezményt, ami aztán pont a legnagyobb kibocsátókat – az Egyesült Államokat, Kínát és Indiát – nem kötelezi az emisszió csökkentésére.

Az EU ambiciózus éghajlat-változási és energiapolitikai célokat tűzött ki maga elé 2020-ig. Jövő tavasszal az Európai Bizottság olyan stratégiát fog előterjeszteni, mely révén 2050-ig megvalósulhat az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átállás, ami egyúttal új lendületet ad a gazdasági növekedésnek, a munkahelyteremtésnek és az innovációnak, de az EU energiaellátásának biztonságát is erősíti.

Elsősorban a fejlődő világot érintik a cancúni, erdővédelemmel kapcsolatos megállapodások. Egyezség van születőben ugyanis az ún. REDD (Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation) Plus-programról, amely az erdővédelemmel, s főként a fejlődő országok trópusi esőerdő-védelmét célzó rendszer finanszírozási mechanizmusának kialakításával foglalkozik. Megállapodtak az átláthatóságban is, vagyis most már az ezzel kapcsolatos folyamatokat független, külső szereplők ellenőrizhetik. Megállapodás született a fejlődő országokban található erdők védelméről is. A szöveg szerint a fejlődő országoknak nemzeti stratégiákat kell kidolgozniuk az erdek számára, a fejlett országok pedig technológiai és pénzügyi segítsé-

get nyújtanak a megvalósításban. A program egyik hiányossága, hogy a piaci eszközök szerepével nem foglalkozik.

Az éghajlatváltozás elleni küzdelemben az EU számára az erdő szerepe kiemelten fontos, de még nincs megállapodás az erdőgazdálkodás elszámolási módjáról, a referenciaszint tervezett kialakításáról. A referencia szint javasolt értékére nézve minden országnak 2011. február végéig kellett leadnia jelentést az ENSZ felé (e jelentések véglegesítése és leadása jelenleg még folyamatban van). Eddig az időpontig a tagállamoknak az EU-hoz is el kellett juttatniuk a kiinduló referenciaszint-számításokat. A tervek szerint az elszámolásba belekerülne az erdőgazdálkodásnak az erdőtelepítésen, az erdőirtáson és az újraerdősítésen felüli szénegyenlege is. E referenciaszint-bebecslés a történeti elnyelés-adatoknak a jövőre történő előrevetítésével történik. A számításba kötelezően be kell kalkulálni a faipari felhasználásra kerülő faanyagokat (fűrész, lemez- és papíripari alapanyagok stb.) is. Az elszámolásnál majd a megállapított bázishoz képest mért, évenkénti különbségeket kell számba venni. Nem teljesen tisztázott a vis major helyzetek, a természeti károk elszámolásának módja sem. Egyes vélemények szerint az erdőgazdálkodás hozzájárulását a folyamathoz mennyiségileg limitálnák is. Nincs változás abban, hogy a talajok széntartalmának változása kötelezően figyelembe veendő.

A referenciaszinttel kapcsolatos eddigi elemzések további javítása szükséges, feltárva azt, hogy mekkora szénelnyelő potenciállal rendelkezik az adott tagállamban az erdőgazdálkodás. Ez ahhoz is szükséges, hogy a végső, kötelező érvényű megállapodások bázisát kialakítsák.

A bizonytalanságok miatt lehet, hogy kialakítanak egy úgynevezett „különleges szabályok státuszát” (kompenzációs szabályt) is. Az eddigi szabályozáshoz képest új elem a referencia-évvél való összehasonlítás (bruttó/nettó). Az erdő növekedése bizonyos helyzetekben nettó szénelnyelést jelent, de a referenciaszint elvének elfogadása esetén ez csak akkor írható jóvá, ha a tényleges szénelnyelés az előre becsült trendtől eltér (magasabb). A régebbi elgondolásokban (az erdőtelepítéseken kívül) ehhez képest nem volt ösztönzés a klímaváltozás hatásainak enyhítésére. Az új szabályozásban a szénkészletek változását előrevetítik és csak a bázis trendtől való eltéréseket számítanak, és ezt jutalmaznák vagy büntetnék.

Az EU tagállamok nagyobb csoportjára különböző modellszámítások ké-

szültek. Mindegyikre jellemző a nagyfokú bizonytalanság, ami általában a LU-LUCF kalkulációkra is jellemző. Egy bemutatott modell alapján a 2013-2020-as időszakban a kutatásban résztvevő 16 tagállam esetében a tervezési modell 17 százalékkal kisebb szénmegkötéssel számol, mint az 1990-2007 közötti időszak átlaga, az erdők korosodása és a megnövekedő kitermelési arány miatt. Az egyes tagállamokban különböző lehet a hatás a jövőbeni feltételezett fakitermeléstől függően, az 1990-es (LU-LUCF nélküli) bázishoz viszonyítva.

Az új, a referenciaszinteken alapuló megállapodás előnye lenne, hogy egyrészt széles politikai megállapodáson (belső-EU & nemzetközi) alapul, más-

részt a biomasszából és a fosszilis forrásokból származó kibocsátások azonos elszámolási alapra kerülnének. Az erdő esetében figyelembe veszi a korosztályszerkezet-változásokat is. Ezzel kapcsolatban hátránya lehet, hogy az idősebb korosztályú erdők esetleges túlzó preferálásával a fa mobilizációja ellen hat.

A fentiek alapján Magyarország elemei érdeke – amennyiben az erdők belekerülnek a szénegyenleg számításokba – hogy az erdők szénelnyelő képességét megőrizzük, és amennyire lehet, bővítsük (pl. erdőtelepítésekkel). Ehhez azonban az is szükséges, hogy az ebből származó források az erdőgazdálkodók számára elérhetőek legyenek.

Dr. Szép Tibor

Klímaváltozásra várva...

A szén-dioxid feldúsulása a légkörben valóban okozhatja Földünk éghajlatának melegekedését. Kedvenc témája ez most tudósoknak és műkedvelőknek egyaránt. A legtöbb jóslat egyúttal azt is sugallja, hogy a melegedéssel együtt az éghajlat szárazabbá is válik. Ez is lehetséges, ám ennek az ellenkezője is bekövetkezhet. A melegben a víz jobban párolog, a párából felhő, abból pedig előbb-utóbb eső lesz: azaz felgyorsul a víz körforgása. A több eső és a több CO₂ pedig a növényeket erőteljesebb növekedésre sarkallja. Szabadjon tehát a lehetséges következményeket ezzel az eshetőséggel is szaporítanom.

Abban mindnyájan egyetérthetünk, hogy a változatos, elegyes erdő jobban alkalmazkodik majd a változó körülményekhez. Eleendő-e az alkalmazkodást a természetre bízni? — teszi fel a kérdést *dr. Mátyás Csaba* a Lapunk májusi számában. Ennek eldöntésére a „Síkfőúti MAB rezervátum” erdejét mutatja be. (Üzemer-
vi jele: Eger 41D erdőrésztlet.) A bemutatott ábra szerint a most 106 éves, az erdészeti beavatkozások elől kizárt erdő fafajösszetétele harminc év alatt akként változott, hogy az addig cser és KTT fafajból álló állományban immár kereken 29%-ot tesz ki a mezei juhar és egyéb elegyfák aránya, a spontán szukcesszió eredményeképpen. Ennek példájára a Szerző azt vizionálja, hogy ha ölített kézzel várunk, „...mezei juhar vagy bálványfa, galagonya bozótból álló vegetáció alakul ki.” Mielőtt e rémképek olvasán kétségbe esnénk, először is azt kell tisztáznunk: vajon a fafajösszetétel a a fatérfofatból vagy a fák darabszámából van-e számolva? Egy futó pillantást vetve az erdőre, nyilvánvaló, hogy

ez a számadat csakis az utóbbiból származhat. Az idős fák térfogata: CS 167 köbméter, a KTT pedig 120 köbméter hektáronként. Az újonnan „belépett” 29 %-nyi elegyfák térfogata pedig csak köbcentiméterekben fejezhető ki. A „fafajösszetétel változása” tehát nem bizonyít mást, mint a természet regeneráló képességét: visszahozta – egyelőre csemeték formájában – azokat az elegyfákat, amelyek ebben az állományban is bizonyára benne voltak ezelőtt száz évvel is. Az pedig, hogy az újulathoz alig van tölgycsemete, a vadászó „állományátalakító” ténykedését mutatja. Az „erdészeti beavatkozások kizárása, ugyanis nem járt együtt a „vaddisznói beavatkozások” kizárásával.

Az Erdőrendezési Útmutatónk több mint száz fafajt sorol fel, amelyekkel az erdők számbavétele során találkozhatunk. Ehhez képest sajnálatosan sok az egy, két fafajból álló erdőnk. A Szerző is joggal írja „...én a katasztrófák körébe utalnám azt a sajnálatos tény, hogy az európai dendroflóra oly szegényes.” Magam itt sajnós „erdőnevelési katasztrófa” kell gondoljak. Nem hiszem ugyanis, hogy valaki tudna nekem olyan fiatalost, újulatot mutatni, amelyben ne tudnék legalább vagy tíz kíváncsi elegyfajt felfedezni. (Gyertyán, juharok, hársak, vadgyümölcsök stb.) A példának bemutatott állományt is olyan „katasztrófa” érthette, hogy a nevelővágások során két fafajra „szegényítették”.

A klímaváltozásra készülődésünk első lépése – úgy gondolom – az kell legyen, hogy okulva a múlt tévedéseiből, hibáiból, legalább újból ne kövessük el azokat.

Reményfy László

A tiszafa (*Taxus baccata* L.) faanyagának tulajdonságai és felhasználása

Figyelemmel arra, hogy a felhasznált tiszafa többnyire külföldről kerül beszerzésre, bemutatjuk elnevezéseit a fontosabb nyelveken. Eibe, Taxus (német), Yew (angol), Tasso (olasz), If (francia), Ibe, Yali (svájc), Tissz (orosz). A magyar neve feltehetően szláv eredetű (tehát semmi köze a Tisza folyóhoz).

A törzs jellemzői

Törzse korán elágazik, nagy méreteket csak ritkán ér el. Többnyire harmadrendű fa. Igen lassan nő. Az évgűrű szélessége 1 mm körüli. Ritkán eléri az 50-60 cm átmérőt is. A hencsei Márfy-parkban található egy közel 300 éves, 17 m magas és 1,3 m átmérőjű példány. Ez hazánk legnagyobb tiszafája. A szentgáli tiszafásban is csak a tőközelen találkozhatunk 1 m átmérőjű egyedekkel, és ritka a 10-12 m magas példány. A legidősebb törzsek 600 éves korúra tehetők. A tiszafának csak zárt állásban, ill. törzsneveléssel, ágnyeséssel alakul ki elfogadhatóan egyenes törzse, mert különös hajlama van a korai elágazásra, bokrosodásra. Ezen jellemzők miatt a tiszafából igen ritkán választékolhatunk rönkanyagot. A fatest különleges szépsége és a következőkben bemutatott tulajdonságok alapján mégis a legértékesebb fák közé tartozik.

A fatest szerkezeti jellemzői

A tiszafa szíjácsa rendkívül keskeny, világossárgás. A geszt sötét vörösesbarna. Az évgűrűk élesen elhatároltak, keskenyek (átl. 1 mm szélesek), hullámosak. A sötétebb kései pászta jól elválik a koraitól. A keskeny bélsugarak a bütümentszen nem láthatók, de a finom bélsugártükrök a sugárirányú hosszsmetszen jól kivehetők. A tiszafa nem tartalmaz gyantajáratokat.

A tracheidák szabályos sugárirányú sorokba rendezettek, spirális falvastagodással rendelkeznek. Mennyiségi részarányuk a bütümentszenen: 86%, hosszuk: 1,5-2,0-2,3 mm (1,0-1,5 mm-rel rövidebbek a fenyőkénél).

A bélsugarak homogén szerkezetűek (csak parenchimasejtekből állnak). Egy sejtsor szélesek és 10-25 sejtsor magassak. Mennyiségi részarányuk: 14 %.

A finom szövetű sűrű, kemény, fénylő fájú tiszafa rendkívül kellemes, esztétikus megjelenésű.

Fahibák, károsodások, tartósság

Korán elágazik és törzskeresztmetszete szabálytalan, bordás. A különösen esztétikus, nemes szépségű tiszafát azonban nem a közönséges ipari fák módszerével kell értékelni. A faszobrászatban, dísz tárgykészítésben szinte a legkisebb farészek is felhasználhatók!

A tiszafát hazánkban az igen tartós fák közé sorolták, az újabb gombaállósági vizsgálatok azonban azt mutatják, hogy helyesebb a közepesen tartós fajok közé sorolni. Az idősebb élőfáknál gyakoriak a fehér korhadást kiváltó fenyőtaplók (*Phellinus pini*, *Phellinus bartigii*) fellépése. A beépített faanyagot – megfelelő körülmények mellett – megtámadhatja a lemezes fenyőtapló (*Lenzites abietina*), a pincegomba (*Coniophora cerebella*), a könnyező házigomba (*Serpula lacrymans*) és a házi kéreggomba (*Poria vaporaria*).

A tiszafából készült tárgyakat a rovarok ritkán károsítják, esetenként a közönséges kopogó bogár (*Anobium punctatum*) és a szíjácsbogár (*Lyctus linearis*) rágásai figyelhetők meg.

A tiszafából készült kültéri tárgyak jól ellenállnak az időjárás hatásainak.

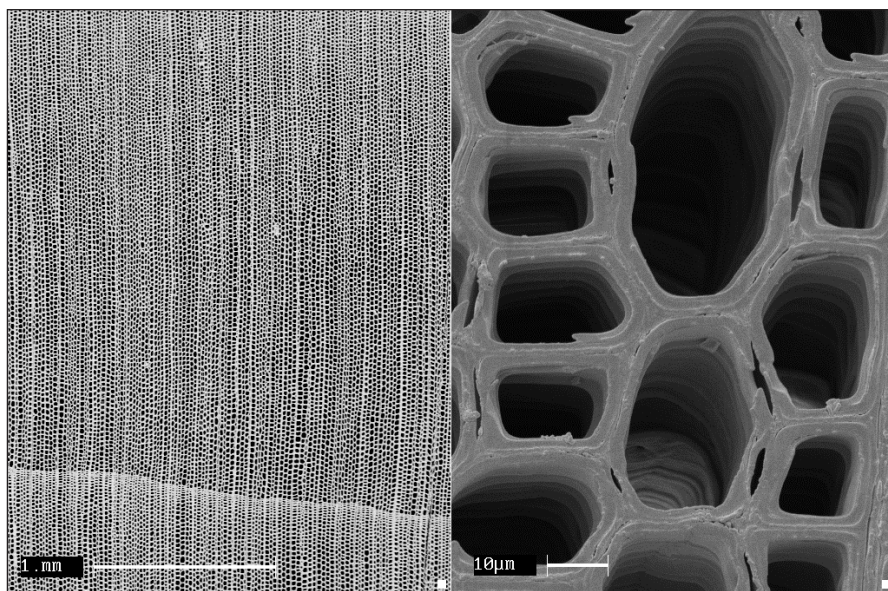
A faanyag tulajdonságai

– Sűrűsége (kg/m ³)	
– abszolút szárazon:	610...640...740
– légszárazon (u=12%):	640...670...810
– élőnedvesen:	1160
– Pórustérfogata:	58%
– Zsugorodási értékei (%)	
– sugár:	3,7
– húr:	5,3
– térfogat:	8,4...9,2
– Szilárdsági-rugalmassági értékei, a rostokkal párhuzamosan (MPa)	
– bütünyomás:	58
– hajlítószilárdság:	92
– hajlító rugalmassági modulusz:	12 000
– Keménysége (N/mm ²)	
– bütü	65
– oldal	31

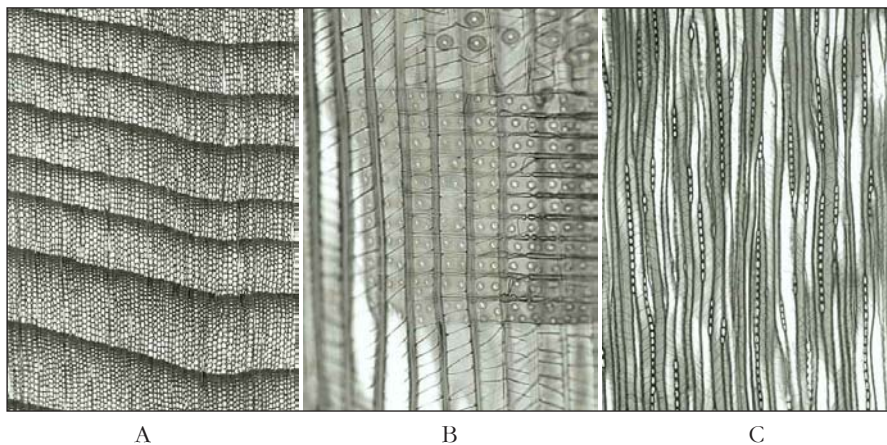
Összefoglalóan megállapítható, hogy a tiszafa közepes sűrűségű és szilárdságú, de igen kemény és rugalmas. Rendkívül kedvezőek a zsugorodási jellemzői, tehát kiválóan alaktartó. A faanyag kellemes illatú, nem tartalmaz mérgező anyagokat.

Megmunkálási jellemzők

A tiszafa könnyen és jól szárítható, nem hajlamos repedésre, vetemedésre. A ragasztása is problémamentes. Jól pácolható (sötét pácok esetén az ébenfára emlé-

Bal oldalon tiszafaévgűrű, finom tracheidaállománnyal és keskeny bélsugarakkal. Jobb oldalon a nagyméretű tracheida pásztázó elektronmikroszkópos felvételén kivehetők a spirális sejtíjfalvastagodások. (Fotó: Bariska M.)

A: A keresztmetszeten keskeny, sötét, késői pásztával és szélesebb, világos, korai pásztával jól láthatók az évgyűrűk.
 B: A radiális hosszmetseten a kereszteződési mezőben jól láthatók a cupresszoid gödörkék. A bésugár alatt és fölött a tracheidák falán elkülönülnek a spirális sejtfalvas-tagodások.
 C: A tangenciális fénymikroszkópos metseten feltűnik a gyantajáratok biánya, és fel-fedezhetők az egy sejtisor szélességű bésugarak függőleges oszlopai.
 Fotók: www.woodanatomy.ch

keztet). Felületkezelésénél fényes és matt felületek egyaránt jól kialakíthatók.

Nagy keménysége és szabálytalan szöveti szerkezete miatt megmunkálása energiaigényes. Nehezen hasad, de gyalulásnál szép felületet ad. Jól esztergályozható, faragható. Előzetes gőzölés után fájából esetenként furnért is hasítanak.

Felhasználása

Rajzolata, színe, tartóssága és rugalmassága alapján a tiszafa a világ legértékesebb fái közé tartozik. Komolyabb kereskedelmi mennyiség (más tiszafa-fajokból) az USA-ból és a Távol-Keletről (India, Kína) származik. Ez összefügg lassú növekedésével. Ahhoz, hogy ipa-

ri feldolgozásra alkalmas méreteket érjen el min. 150 évre van szükség. Mindemellett Európában is nagyobb figyelmet érdemelne az új telepítéseknel.

A tiszafából készített tárgyak közül az egyik legrégebbi lelet az i. e. 1400-ból származó szobrocska Teje egyiptomi királynő arcmasával (berlini múzeum). Tiszafából készített íjakat – az i. e. 3000–1800 évekből – őriznek a zürichi múzeumban.

Az ókorból sok tiszafából készült házieszközt is felleltek: kanalakat, fésűket, vödörket, hordókat stb. Az építészetben küszöbök és oszlopok készültek tiszafából. A lőpor elterjedéséig (XVII. század) a tiszafa volt az íjkészítés legfontosabb anyaga (különösen a közép- és nyugat-európaiak kedvelték, a magyar íjak többnyire kőrisből készültek).

A mives bútorok gyártására a XVIII. századtól kezdik a tiszafát felhasználni nemcsak tömőrfaként, hanem furnérként is (pl. intarziás bútorok). A nagytétényi kastélymúzeumban különösen szép tiszafa-berakásos bútorokat találhatunk.

Ma az igen szerény mennyiségben rendelkezésre álló tiszafát elsősorban a faszobrászatban és dísz tárgyak készítésére használják (faragott vagy esztergályozott kivitelben).

Molnár Sándor, Börcsök Zoltán

MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság

Az energia irányítója

Megszépül a Szépjuhászné

Együtműködés a MAVIR és a Pilisi Parkerdő között

Drága csapatépítő tréningek helyett közös munka a köz javára – erre szavazott évekkal ezelőtt a MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Rendszerirányító Zrt. (MAVIR) vezetősége, amikor még 2008 őszén kiültetésre kerültek a társaság által adományozott támogatásból vásárolt fácskák a Pilisi Parkerdő területén. Vagyis a mavirosok – élükön Tari Gábor vezérigazgatóval – maguk is részt vettek a 9 ezer tölgyfacsemete

kiültetésében a Szépjuhászné turisztikai napján. Az ültetést az erdészeti kollégák felügyelete mellett sikerült a tervezett határidő fele alatt teljesíteni és a jó példa mellett a jó levegő és hangulat is hozzájárult, hogy azóta már hagyománnyá vált az együtműködés: azóta megújult az átvezető gyalogút és az izmosodó fácskák immár egy felújított játszótér új játszóeszközeivel együtt várják az embercsemetéket.

A MAVIR a hazai villamosenergia-rendszer irányítójaként és a nagy-

feszültségű hálózat tulajdonosaként nem most kezdte a környezettudatos akciókat: évtizedes madárvédelmi tevékenysége és a madárvédőkkel közös műfészkek-telepítési tevékenységének nagy szerepe van abban, hogy Magyarországon megállt a kerecsensólymok fogyatkozása. A Hárs-hegy egyik legnépszerűbb kirándulóhelyének patronálása további lépés élőhelyük felelősségteljes megőrzése és a vállalati kultúra erősítése terén egyaránt.

H-1031 BUDAPEST, ANIKÓ U. 4., TELEFON: (+36 1) 304 1000, FAX: (+36 1) 304 1719, WWW.MAVIR.HU

A STIHL Kft. 20 éve Magyarországon

Jubileumi rendezvényt tartott a STIHL a budakeszi erdőben lévő Szilfa tisztáson. Nem az elsőt ezen a helyszínen, ám a mostani jubileumi kiemelkedő rendezést kívánt és kapott.

A közel ötezer megjelent vendég remekül szórakozhatott a STIHL Családi napján. A helyszín már csak azért is szerencsés volt, mert a Vadasparkba vezető út mellett található, és lévén Gyermeknap, bizony a macilátogató apróságok közül sokan bevitték szüleiket is a rendezvényen található számtalan „komoly” játékokhoz. Mert volt rodeóbika, ugrálóvár, alpinjáték. A szülők pedig megcsodálhatták a STIHL gyártmányait, elsősorban a vezető terméket, a mára már fogalommá vált STIHL motorfűrészszel az élen. A cégcsoport magyarországi forgalmazója mintegy ötmilliárd forint forgalmat bonyolít le évente. A STIHL kereskedelmi Kft. igazgatója, *Bakon Gábor* köszöntötte a szép számmal megjelenteket, majd őt a cégalapító Andreas Stihl fia, *dr. Hans Peter Stihl* követte. Felszólalt a cég érdekeltiségéhez tartozó VIKING kerti gépeket gyártó kufsteini gyár igazgatója, *dr. Nikolas Stihl* is. Bemutatták a cég új termékét,

egy kistraktort, mellyel számtalan művelet végezhető a ház körül télen-nyáron.

Nem maradhatott el az ilyen nagyszabású bemutatóról a STIHL Timbersport bemutatója sem a 2006-os világbajnokság győztesének közreműködésével. A fejsze, amivel versenyeznek, 110 ezer forintba kerül. (A versenytől a normások kíméljenek.)

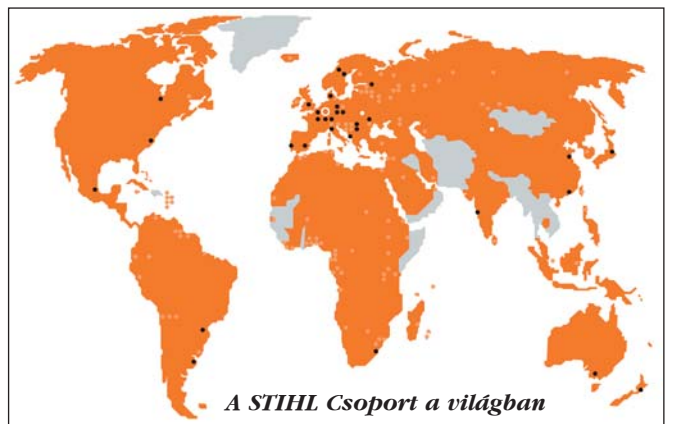
Valóságos műszaki csemege volt látni az egyedileg épített, hűtés és kenés nélkül dolgozó (folyamatosan max. 10 másodpercig működtethető), ötven lóerőt leadó láncfűrész-konstrukciót.

Minden bizonnyal a STIHL család elégedett volt a hazai rendezésű STIHL Családi nappal.

Pápai Gábor

fotó: Stihl, ForestPress.

Törpeharcsalesen Miklósváron

A Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. miklósvári parkerdei pihenőtávon népes társaság gyülekezett. Nem más célból gyűlt össze a zrt. kollektívájának jelentős része, minthogy a tóban szép számban elszaporodott törpeharcsa-állományt szórakoztató időtöltés keretein belül megritkítsa. A versenyen a résztvevőtársaság széles szakmai spektrumából minden ágazat dolgozói képviseltették magukat, és aki előre jelezte, vendéget is hívhatott.

A törpeharcsa (*Ameiurus nebulosus*) állomány ritkítása ezen hal életmódja, táplálkozási szokásai miatt fontos, mivel az egyéb halak természetes szaporodását ikraveő tulajdonsága miatt erőteljesen gátolja, ill. túlszaporodása esetén ellehetetleníti az élvezetes horgászatot állandó kapásaival, bármivel is csalizzon az ember.

A versenyen felnőtt férfi, felnőtt női és gyermek kategóriákban indultak a jelentkezők. Örömteli volt, hogy 9 kis nagy ho-ho-ho horgászt is köszönhetünk a résztvevők között, és remélhetőleg sikerült őket „beoltani” a halak és a természet szeretetével, mert mint nagy vadászírókn

Széchenyi Zsigmond mondta és vallotta: „A vadászat vadláz és erdőzúgás. De több erdőzúgás.” – így a horgászatról is elmondható, hogy nemcsak a hal és a jó halászlé szeretetéről szól, hanem kellemes környezetben eltöltött rekreációs tevékenység is egyben.

A versenyen természetesen működött a mostanság egyre inkább érvényben lévő és sok horgász által megfogadott „catch and release”, fogd meg és ereszd vissza elv, azaz törpeharcsán kívül minden más kifogott halfajt visszaengedtek

a tóba a megjelentek. Az első helyezettek: férfi kategóriában *Benke János*; női kategóriában *Wolf Petra*; gyermek kategóriában: *Kovács Loránd* (5 éves) lett. A verseny eredményhirdetése után pedig a főszervező *Krizsány László* informatikus kollégánk és horgásztársunk által elkészített vadétekkel csillapították a vendégek és a versenyzők az időközben fellobbant étvágyukat.

A végeredmény összesen a 3 kategóriában 6,2 kg törpeharcsa volt.

Benke János

fagazdaság, asztalos-, bútoripar, belsőépítészet, építőanyagipar

faipari információs lap

megjelenik havonta

Vállalkozásaihoz szakmai információ • Szolgáltatás • Adás-vétel • Partnerkeresés

Szerkesztőség
Budapest XIII., Klapka u. 11.
1400 Bp. 7. Pf.64.

Tel./Fax: 342-2776
Telefon: 462-8003, 462-8000/126
E-mail: hirfa@hirfa.hu

HIRDETÉSFELVÉTEL
A SZERKESZTŐSÉGBEN
Levélben, faxon
vagy személyesen

www.hirfa.hu

Az Erdészcsillag Alapítvány

2010. évi beszámolója

A mérlegbeszámoló alapján az Alapítvány 2010. december 31-én 1774 eFt eszköz és forrással rendelkezett, és 2010. évben kizárólag közhasznú tevékenységet végzett. A tárgyévi bevétel összesen 2035 eFt. Az Alapítvány 2010. évi közhasznú tevékenységének ráfordításai 2429 eFt, amelyből 2020 eFt az Alapítvány által nyújtott szociális támogatások összege, amelyből 720 eFt az árvízkárosultak részére került a károk enyhítésére kifizetésre. Személyi jellegű ráfordítás-ként került elszámolásra az erdészeti ösztöndíjak 2010. évben kifizetett összege 374 eFt. Anyagjellegű ráfordítás 35 eFt (bank és postaköltség).

Tárgyévi veszteség 394 eFt.

Az Alapítvány vezető tisztségviselői részére sem juttatás, sem költségterítés kifizetése nem történt.

1/2011.(május 9.) sz. határozat

A Kuratórium az Erdészcsillag Alapítvány 2010. évi mérlegbeszámolóját 1774 eFt mérleg-főösszeggel, 394

eFt mérleg szerinti veszteséggel, valamint a fenti szöveges beszámolót 3 fő igen szavazattal elfogadja.

2010. évi Közhasznúsági jelentése

A Kuratórium 2010. május 5-i ülésén döntött a 2010/2011. évi ösztöndíj, valamint a 2010. évi szociális segély pályázati felhívásokról, amelyek az Erdészeti Lapokban megjelentek.

Az Alapítványnak az összes bevétele 2035 eFt volt, amelyből 1976 eFt a közhasznú célú működésre kapott támogatás összesen.

A támogatásokból az Alapító (OEE) összesen 1270 eFt-ot bocsátott az Alapítvány rendelkezésére. További bevétele az Alapítványnak az egyéb közhasznú célú működésre kapott támogatások között kimutatott, közvetlenül az Alapítványnak címzett civil SZJA 1%-os felajánlás, 706 eFt. Ezen kívül 59 eFt egyéb (kamat) bevétele volt az Alapítványnak.

A Kuratórium 2010. július 14-i ülésén egy középiskolai tanuló részére ítélt tanulmányi ösztöndíjat, melynek 2010. évre eső összege 68 000 Ft, 2010-ben összesen 374 eFt ösztöndíj került kifizetésre.

A Kuratórium 2010. szeptember 30-i ülésén döntött a 2010. évi szociális segélyek odaítéléséről. A döntés részletezése az Alapítvány irattárában került dokumentálásra és ott szabadon megtekinthető. 2010-ben az Alapítvány összesen 2020 eFt támogatást nyújtott a pályázati felhívásnak megfelelően, amelyből 1 300 eFt 32 fő részére került kifizetésre, 720 eFt pedig 20 fő árvízkárosult részére került kifizetésre. Az árvízkárosultak részére a helyszínen kerültek a támogatások átadásra. A döntést a Kuratórium határidőn belül közzé tette az Erdészeti Lapokban.

Az Alapítványnak 2010. december 31-én összesen 1 774 140 Ft pénzeszköze volt, amelyből 1 519 784 Ft lekötött betét, 254 356 Ft bankszámlán lévő szabad pénzeszköz.

2/2011.(május 9.) sz. határozat

A Kuratórium az Erdészcsillag Alapítvány 2010. évi közhasznúsági jelentését 3 fő igen szavazattal elfogadja.

Budapest, 2011. május 9.

Gémesi József
a Kuratórium elnöke

A műveletlen területek hasznosításáról

Hozzávetőleg 65 ezer hektár termőföld hasznosítására kötött megbízási szerződést a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (NFA).

Dr. Fazekas Sándor miniszter júniusi sajtótájékoztatóján közölte, hogy összességében 200 ezer hektár olyan földterület van, amelynek rendezni kell a sorsát, ennek egyharmadára kötöttek eddig megbízási szerződést. Az NFA a kormány birtokpolitikájának megfelelően a döntések meghozatalakor elsősorban a kis- és közepes gazdálkodóknak igyekezett lehetőséget biztosítani. Az új földhasználóknál növekedett és a régi földhasználóknál sem csökkent a családi gazdálkodók, élethivatásszerűen mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozók száma.

Fazekas Sándor az eredmények között kiemelte, hogy 3500 hektár olyan terület „került elő”, amely állami tulaj-

donú ugyan, de nem szerepelt a nyilvántartásban.

A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet március 21-én adott ki felhívást a Nemzeti Földalapba tartozó termőföldek hasznosítására. A megbízási szerződéseket 2011. október 31-ig kötötték meg a jelentkezőkkel, hogy ebben az évben ne maradjanak hasznosítatlanul a földek. Az év második felében az NFA meghirdeti a rövid, közép és hosszú távra szóló haszonbérleti pályázatokat. A nyilvános pályázaton bárki indulhat.

Sebestyén Róbert, az NFA elnöke kiemelte, hogy a megbízási szerződések megkötésekor nem tettek különbséget a belföldi és külföldi tulajdonú gazdasági társaságok és vállalkozók között. Leszögezte azt is, hogy a megbízási szerződések nem helyettesítik a haszonbérletet és nem biztosítanak előjogot a földhasználónak a későbbi pályáztatásnál.

Tóth Béla bácsi 90 éves

Keveseknek adatik meg ez az emberléptékkal mért magas kor. Mert fában nem ritka. Igaz, véghasználati korból nemesnyárasoknál, több mint három, fenyveseinknél majd kettő, akácosainknál éppen kettő jönne ki belőle. Maradnak a keményfás hazai állományok melyek elérhetik e kort.

Hát bizony Béla bácsit keményfából faragták. Debreceni lakásán köszöntöttem. Mikor ajtót nyitott nem akartam hinni a szememnek. Semmit sem változott. Ugyanaz a mosolygós arc amit legutóbb a debreceni vándorgyűlésen láttam. Ugyanaz a kedves, komoly, érdeklődő pillantás a szemében. Noha évek óta egyedül él, büszkén újságot, hogy teljesen önellátó. Igaz – panaszkodott – a lábaim már nehezebben mozognak, de még bírom. (Eszembe jutott közeli kollégája, aki megtudván, hogy hozzá készülök, mesélte, hogy egy-két éve szakmai bemutatón bizony szaporázni kellett utána a lépteiket, nehogy lemaradjanak.)

Aztán beszélgetni kezdtünk.

Felidézte a Kárpátalján töltött gyakornoki munkáját, a soproni egyetemi éveket. A Rákosi-kor félelmeit. A munkáskáder vezetőket, akik előtt hajbókolni kellett. Az örökös bizonytalanság

érzetét, ami miatt az ERTI-hez menekült. Beszélgettünk az 56-ban nyugatra menekült 150 000 becsületes magyar emberről, akik közül sokan óriások lettek. A kádári évek puha diktatúrájáról. A tervutasításos rendszerről melynek ál-

dozatul esett sok, még élhetett volna erdő. A magtermő állományok kijelöléséről, mellyel védetté vált sok-sok hektár. Arról, hogy már Róth professzor tanította a fokozatos felújító vágást, amit felfedtetett a teljesítménykényszer, a tarvágásos üzemmód.

Szó esett arról is, hogy elaludtunk a természetvédelem terén. Hogy most hosszú évek következtében kemény munkája kell ahhoz, hogy visszaszerezzük az erdész munka becsületét.

Lelkesen – nem kevés nosztalgiával – emlékezett vissza azokra a megbízásokra, melyeket a (62 évesen) nyugdíjba menetele után végzett. Ez az időszak volt szakmai karrierem csúcsa. Egyetemi jegyzet készítése, szakvélemények, lektorálások, s nem utolsósorban a 800 hektárnyi kísérleti területen szerzett tapasztalatok értékelése.

Térdét simogatva közli, hogy most egy kicsit rakoncátlanodik, mert a múlt héten erdőben járt. „Egy nyárást néztem meg, amit fel kellene már nyesni”.

Isten éltesen Béla bácsi a kilencvenedikén! A századikon kimegyünk abba a felnyesendő nyárasba, megnézni, hogy mi lett vele.

Pápai Gábor

A NYÍRERDŐ Zrt. munkatársat keres a Baktalórántházai Erdészetéhez fagyártmány-üzemvezetői munkakör betöltésére.

1. A jelentkezőnek az alábbi feltételeknek kell megfelelni:

- erdésztechnikusi vagy faipari technikus oklevél
- legalább egyéves erdőgazdálkodásban eltöltött munkaviszony (referenciaszemély, vagy intézmény megnevezésével)
- a vidéki életmód kedvelése
- a német vagy az angol nyelv társalgási szintű ismerete előnyt jelent
- számítógép felhasználói szintű kezelése

2. A munkakör betöltéséhez szükséges egyéb körülmények:

- Bér: Megegyezés szerint
- Szolgálati lakás
- Szolgálati gépkocsi
- Mobiltelefon

A fényképes jelentkezéseket **Bíró Imre** erdészeti igazgatóhoz (Baktalórántháza) kell megküldeni:

- Levélcím: 4561 Baktalórántháza, Zöldfa út 2. szám
- E-mail: imre.biro@nyirerdo.hu
- Tel.: 42/552-511, 42/552-513, 30/415-1838
- Fax: 42/552-512

A jelentkezés határideje folyamatos az állás betöltéséig.

ERDŐBEN OTTHON VAGYUNK!

Az „Ipoly Erdő Zrt. komplex ökoturisztikai fejlesztése” projektnek köszönhetően Nógrád megye több pontján feljethetetlen erdei élmények várnak mindenkire!

Az ökoturisztikai fejlesztés keretében: tanösvények, látogatóközpontok, erdei iskolák, sportpályák, játszótérek létesülnek.

Projekt helyszínek: Szendehely – Katalinpuszta, Hollókő-Rimóc, Diósjenő, Balassagyarmat-Nyírjes

www.erdeikirandulasok.hu
ÉMOIP-2.1.1/B-21-2009-0022

Nógrád Megyei Önkormányzat
www.nogradmegye.hu
84 42 430 430

A Baár-Madas nemzetközi döntőben

A budapesti Baár-Madas Református Gimnázium csapata nyerte a *Young People in European Forests (YPEF)* néven középiskolások számára meghirdetett, erdőkkel kapcsolatos tanulmányi verseny magyarországi döntőjét, így ők képviselhetik hazánkat a 2011. szeptember 28-29-én Lengyelországban rendezendő nemzetközi döntőben, ahol tizenhárom európai ország diákjai mérik össze tudásukat.

Magyarországon az Országos Erdészeti Egyesület és a Kitaibel Pál Verseny által közösen meghirdetett verseny nyertesei a Pilisi Parkerdő Zrt. jóvoltából júliusban háromnapos felkészítő táborban vehetnek részt a Madas András Erdészeti Erdei Iskolában, Visegrádon.

Az angol nyelvű versenyen 17 magyar csapat indult.

(OEE honlap)

Fotó: Zétényi Zoltán

Jubileumi Tudományos Konferencia

Vígh Andrea Márta waldenben vette át díját

2011-ben került megrendezésre a 30. Országos Tudományos Diákköri Konferencia. A jubileumi eseményen természetesen részt vett a Nyugat-magyarországi Egyetem több kara is. Az Erdőmérnöki Kar hallgatói 21 pályamunkával neveztek az országos megmérettetésre, amelyek három szekcióba kerültek besorolásra. A szekciók változatos témái megkövetelték, hogy az egyes pályamunkákat szekción belüli tagozati bontásban versenyeztessék a szakmai zsűri előtt.

A hallgatók által készített pályamunkák a szakmai zsűri elismerését is kivívták. Az Agrártudományi szekció Természetvédelmi állattan tagozatában II. helyezést ért el **Szekeres Péter** erdőmérnök-hallgató (témavezetői *dr. Standovár Tibor*, *dr. Király Géza* és *dr. Lakatos Ferenc*), az Agrártudományi szekció Erdészeti és Faipari I. tagozatban II. helyen végzett dolgozatával **Folcz Ádám** erdőmérnök-hallgató (témavezető *dr. Frank Norbert*), III. helyet ért el **Szűcs Róbert** erdőmérnök-hallgató (témavezető *dr. Lakatos*

Ferenc) és különdíjat szerzett **Vígh Andrea Márta** erdőmérnök-hallgató (témavezető *dr. Kovács Gábor* és *Gaudin Sylvain*), Az Agrártudományi szekció Környezetgazdálkodás I. tagozatában **Gerencsér Noémi** természetvédelmi mérnök hallgató II. helyezést ért el (témavezető *dr. Gribovszki Zoltán*). A Biológia szekció Állatökológia tagozatában **Bender Ferenc** munkáját különdíjjal jutalmazták (témavezető *dr. Winkler Dániel*). Ezúton is gratulálunk minden résztvevőnek és a díjazottaknak! Külön köszönet illeti meg felkészítő tanáraikat, akik támogatása nélkülözhetetlen kulcsa hallgatóink sikereinek! A magas létszámú előadásra alkalmas dolgozat és a megszerzett helyezések ez alkalommal is öregbítették szakmánk, Alma Materünk hírnevét.

A szekcióülésekre bekerült dolgozatok összefoglalóját az érdeklődők megtalálhatják a szervező intézmények kiadásában megjelent konferenciakötetekben, a teljes dolgozatok pedig olvashatók az egyetemek intézeti könyvtáráiban.

Horváth Tamás és Folcz Ádám

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

A fekete dió termesztése eltérő technológiákkal Szlovákia sík vidékein

A fekete dió termesztése egyre nagyobb jelentőséggel bír Szlovákia síkságain. Közismert tény, hogy ezen területek ökológiai /termőhelyi/ tulajdonságait a különböző műszaki beavatkozások, mint pl. a folyók szabályozása, a csatornák építése stb. sok esetben oly mértékben befolyásolták negatív értelemben, hogy nem tették lehetővé egyes gyorsan növő fajok, mint pl. a nemes nyárok eredményes termesztését. Jelentősége főként abban rejlik, hogy kevésbé igényes a talajjal szemben, mint pl. a nemes nyárok, gyorsan növő fajok és rendkívül értékes a fanyersanyag termelése. Az említetteken kívül jelentős esztétikai tulajdonságokkal rendelkezik és fitocid aktivitása következtében környezetünkre is kedvező hatással van. Végül kiemelendő, hogy aránylag ellenálló a különböző károsítókkal és betegségekkel szemben.

Őshazája Észak-Amerikában a Mississippi és az Ohio völgyében van, főként Virginia, Kentucky, Illinois és Indiana államok területén a 35–45° északi szélesség között. Ezekon a területeken egyes példányai a 45 m magasságot és a 2 m-es átmérőt is eléri. Európában főként Franciaországban termesztik, leginkább a Rhône völgyében, ahol magas és tiszta törzset fejleszt. Ugyancsak sikeresen termesztik Németország megfelelő termőhelyein, valamint Csehországban a Morva folyó alsó szakaszának völgyében. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy megfelelő erdőművelési eljárások alkalmazása mellett a megváltozott termőhelyi feltételek esetében is eredményesen termesztethető. Ezeket az eddigi eredményeket kívánjuk pontosítani újabb adatokkal, melyeket a kiértékelt kísérleti területeken nyertünk.

A fekete dió termesztésének jellemző módszerei

A fekete dió termesztésének kutatását egyrészt ültetvényszerű, vagyis intenzív, valamint állományszerű, vagyis hagyományos módon telepített állományokban végeztük. Az állományszerű kultúrák telepítésénél talaj-előkészítést nem végeztünk, míg az ültetvényszerű kultúrák esetében mélyforgatásos, teljes talaj-előkészítést alkalmaztunk. Az ültetést mindkét esetben

tavasszal végeztük, egyéves magcsemétékkel, míg a pólást a következő év tavaszán valószínűleg meg két éves csemétékkel. Sorközi talajápolást csak az ültetvényszerű területeken alkalmaztunk az állomány záródásáig, míg a fák töve körül az első három évben végeztünk talajápolást kézi kapálással mind az állományszerű, mind pedig az ültetvényszerű kultúrákban. Az ültetvényszerű módszert két, nevezetesen Battyán és Dunapüspöki megnevezésű kísérleti területen alkalmaztuk, míg a hagyományos módszert a Géres és Hrable kísérleti területeken valószínűleg meg. Az ültetvényszerűen termesztett kísérleti területeken ez ideig egy tisztítást és egy gyérítést, míg az állományszerű területek esetében egy tisztítást és két gyérítést realizáltunk. A Dunapüspöki és Hrable kísérleti terület a Kisalföld északi részén, nevezetesen a Csallóközben, míg a Battyán és Géres a Bodrogházban, vagyis a Nagyalföld északi nyúlványán található.

A kísérleti területek ökológiai (termőhelyi) jellemzése

A Kisalföldön a terület évi középhőmérséklete 9,5 °C a vegetációs időszakban 16 °C, míg az évi átlagos csapadékmennyiség 579 mm, a vegetációs időszakban pedig 318 mm. A genetikai talajtípus a kísérleti területeken az időszakos vízhatású kovárányos barna erdőtalaj amely közönbös alkalikus kémhatású. A talajvíz a vegetációs időszakban tavasszal 2,5–3 m körül van. A Bodrogházban a táj évi középhőmérséklete 9,4 °C a vegetációs időszakban 16 °C.

Az évi átlagos csapadékmennyiség 597 mm, a vegetációs időszakban pedig 362 mm. A kísérleti területeken a meghatározó genetikai talajtípus az időszakos vízhatású vályogos barnaföld, amely gyengén savanyú kémhatású. A talajvíz szintje a vegetációs időszakban tavasszal 2,5 m.

A növekedési vizsgálatok módszere és eredménye

A növekedési vizsgálatok keretében a vegetációs időszak befejezése után a táblázatban feltüntetett tenyészetek év végén elvégeztük a magasság és az átmérő (vastagság) mérését az egyes kísérleti területek valamennyi egyedén. A magasságot 0,5 m-es pontossággal, míg a vastagságot 0,5 cm-es pontossággal mértük. Az ily módon szerzett növekedési adatok feldolgozása során kiszámítottuk az egész állomány átlagos magasságát. (H/m), átlagos átmérőjét (D1,3 cm), fatérfogatát (V/m³/ha), összes előhasználatát (V/m³/ha), összes fatermését (Vbm³/ha), az átlagfa térfogatát (V=V/N/dm³/fa), az összes fatermés átlagnövekedését Vö (m³/ha); valamint körlelap-összegét G (m³/ha).

A fatérfogatot vastagfában állapítottuk meg a Halaj-féle /1963/ fatömeg táblák alapján.

Tekintettel az egyes kísérleti területek jellegzetességeire, azok kiértékelését önálló fejezetekben tárgyaljuk, a táblázat adatai szerint.

A Battyán kísérleti területe, amely aránylag jó vízháztartású, s a Latorca folyó alluviális ármentesített részén,

* Erdőmérnök, Kassa

Tényezők		Termesztési mód			
		ültetvényszerű		állományszerű	
		Kísérleti terület			
		Battyán	Dunapüspöki	Géres	Hrable
Az egész állomány					
Kora	Év	50	50	60	70
Törzsszáma	N (db/ha)	336	375	342	383
Átlagos magassága	H (m)	25,6	25,1	26,7	28,0
Átlagos vastagsága	D1,3 (cm)	30,6	28,5	31,2	31,2
Vastagfa-térfogata	V (m³/ha)	347,6	310,6	396,2	443,9
Vastagfa összes előhasználata	V (m³/ha)	127,6	92,1	125,7	195,0
Vastagfa összes fatermése	Vb (m³/ha)	475,2	402,7	521,9	638,9
Vastagfa átlagfájának térfogata	V=V/N (dm³/fa)	103,4	82,9	115,8	115,9
Vastagfa összes fatermésének átlag növedéke	Vö (m³/ha)	9,5	8,1	8,7	9,1
Körlapösszege	G (m³/ha)	26,2	17,6	29,2	29,5

agyasos vályog területen fekszik, 50 éves korban végeztük el a mérést és a kiértékelést. Ezen a területen 50 éves korig egy tisztítást és egy gyéritést alkalmaztunk, s így az 1 hektárra eső eredeti törzsszám 336 db-ra csökkent, a hálózat pedig 5,4 x 5,4 méterre növekedett. Az eredmények értékeléséből nyilvánvaló, hogy a fekete dió átlagos magassága 25,6 m átlagos vastagsága 30,6 cm, az állomány fatérfogata 347,6/ha. Összes előhasználati fatérfogata 127,6 m³/ha. Míg az állomány összes fatermése 475,2 m³/ha. Ugyanakkor az összes fatermés átlagnövedéke 9,5 m³/ha, átlagfájának térfogata pedig 103,4 dm³/fa volt. Egyszersmind megállapítást nyert, hogy az említett tényezők átlagnövekedése az utolsó 5 év folyamán lényegében nem változott. Az elért eredmények bizonyítják, hogy az ültetvényszerű, intenzív termesztési technológia alkalmazása a kísérleti terület termőhelyi viszonyai között eredményes. Az állomány értékeléséből kitűnik, hogy a közeljövőben szükséges a jelenlegi törzsszám mintegy 25%-nak eltávolításával egy gyéritést elvégezni, s így a hálózatot 6,3 x 6,3 m-re növelni.

A dunapüspöki kísérleti területen, mely a Duna ármentesített területének könnyebb homokos részén fekszik, a mérést és a kiértékelést 50 éves korban végeztük. Az eredeti 1 hektárra eső törzsszám 160 db-ról 375 db-ra csökkent, az eredeti hálózat pedig 2,5 x 2,5 méterről 5,1 x 5,1 m-re növekedett. Az eredmények értékeléséből kitűnik, hogy a fekete dió átlagos magassága 25,1 m átlagos vastagsága 28,5 cm, az állomány fatérfogata 310,6/ha, míg az állomány összes fatermése 402,7 m³/ha. Ugyanakkor az összes fatermés átlagnövedéke 8,1 m³/ha, átlagfájának térfogata pedig 82,9 dm³/fa volt. Ugyancsak megállapítást nyert, hogy az említett ténye-

zők átlagnövekedése az elmúlt 5 év folyamán lényegesen nem változott.

Jóllehet az előző Battyán kísérleti terület adataival összehasonlítva ezen a területen gyöngébb növekedést értünk el, ami a talaj szárazabb jellegével magyarázható, az elért eredmények aránylag kedvezőek. Az állomány további eredményes fejlődésének érdekében szükséges lesz a közeljövőben egy 30%-os gyéritéssel a törzsszámot csökkenteni. S így a hálózatot 6,5 x 6,5 m-re növelni.

A Géres kísérleti terület, amely a Tisza ármentesített, kötött agyagos területén fekszik, 60 éves korban nyert kiértékelést. A telepítése állományszerűen történt az 1 hektárra eső eredeti törzsszám 342 db-ra csökkent, a hálózat pedig az eredeti 2,5x2,5 m-ről 5,4 x 5,4 méterre növekedett, miután 60 éves korig egy tisztítást, két gyéritést végeztünk.

Az eredmények értékelése azt mutatja, hogy a kísérleti állomány átlagos magassága 26,7 m, átlagos vastagsága 31 cm, az állomány fatérfogata 396,2/ha, míg az állomány összes fatermése 521,9 m³/ha volt. Ugyanakkor az összes fatermés átlagnövedéke 8,7 m³/ha, átlagfájának térfogata pedig 115,8 dm³/fa volt. A kiértékelésből nyilvánvaló, hogy a hagyományos, állományszerű termesztési módszer alkalmazása összehasonlítva az ültetvényszerű (intenzív) módszerrel, gyöngébb eredményt hozott a fekete dió növekedése és fatermése tekintetében.

Az állomány további fejlődése érdekében szükség lesz a törzsszámot 30 %kal csökkenteni, és a hálózatot 6,4x6,4 m-re növelni.

A Hrable kísérleti terület, amely a Garam ármentesített részén kedvező tulajdonságokkal rendelkező vályogos területen fekszik, 70 éves, lényegében tehát vágásérett korban lett kiértékelve. Az eredeti törzsszám hektáronként ezen

a területen 383 db-ra csökkent, míg az eredeti 2,0 x 1,0 hálózat egy tisztítás és két gyérités elvégzése következtében 5,1 x 5,1 m-re növekedett, ami azonban nem tette lehetővé a megfelelő korona, valamint növekedés elérését.

Ebből logikusan következik, hogy sem az átlagos magasság, ami 28,0 m sem pedig az átlagos vastagság, amely 31,2 m volt, nem felel meg az adott termőhelyi lehetőségeknek. Az összes fatérfogat, amely 638,9 m³/ha, valamint az összes fatermés átlagnövedéke, ami 9,1 m³/ha volt, lényegében az aránylag magas törzsszám következtében vált lehetővé. Mivel a fekete dió-állomány ezen a kísérleti területen lényegében már elérte a vágáskort, a gyéritések elvégzése már nem aktuális

Összefoglalás

A tanulmányban a fekete dió növekedését és fatermését értékeltük Szlovákia sík vidékeinek termőhelyi viszonyai között, ültetvényszerű (intenzív), valamint állományszerű (hagyományos) termesztési technológiák alkalmazása eredményeként. Az értékelés alapján megállapítottuk, hogy az ültetvényszerű termesztési technológiák alkalmazása hatott a kísérleti területek növekedésére és fatermésére.

Megfelelő erdőművelési eljárások realizálásával, kedvező termőhelyi feltételek mellett lehetőségessé válik már 50 éves korban elérni a 9,5-10,0 m³/ha átlagnövedéket. ami az állományszerű technológiák esetében 70-80 éves vágáskor esetében válik lehetővé. Ugyanakkor megállapítottuk, hogy a fekete dió egészségi állapota a kísérleti területeken kedvező volt. Eredményeink kiértékelése alapján megállapítottuk, hogy a fekete dió sík vidékeink pespektív fajfajtája a különböző beavatkozások következtében negatívan befolyásolt területeken is.

Fejlesztés újabb erdei iskolában

A Bakonyerdő Zrt. több mint 58 millió forintot nyert a Balaton-felvidéki Erdői Iskolája fejlesztésére. A munkák megkezdéséről sajtótájékoztatón ismertette a részleteket *Varga László* vezérigazgató és *Farkas Zsuzsanna* (jobbra) iskola-vezető.

A Környezet és Energia Operatív Program erdei iskolák és óvodák infrastrukturális fejlesztése alprogramjából a Bakonyerdő Zrt. Balaton-felvidéki Erdői Iskolája több mint 58 millió Ft támogatást nyert 2011 tavaszán. A pályázati támogatásból, amely kiegészül a fenntartó Bakonyerdő Zrt. önrészeivel, több beruházási cél is megvalósul.

A fejlesztés során Szentjakabfa mellett, az erdőtömbben található Erdői Iskola bővítése történik meg. Az beruházás során egy új, 40 főt befogadó közösségi terem épül, emellett az erdei iskola tetőterében létrejön három szenzitív élményterem is. A felújítás az akadálymentesítés szellemében történik, akadálymentesített mosdók, szoba kialakításával, amelynek köszönhetően a szálláshely mozgáskorlátozott személyek fogadását is vállalni tudja. Az építés során környezetbarát megoldások (pl.: pelletkazán, napkollektor) alkalmazására kerül sor.

A fejlesztés révén megújul és kibővül

a minősített erdei iskolai programja is, új iskolai modulok kidolgozására kerül sor, és a projektben egy új erdei óvodai program is létrejön. Az iskola terepi oktatói pedig továbbképzések keretében tudják elsajátítani a kibővített erdei iskolai program elemeit, valamint új élményorientált, pedagógiai módszereket ismerhetnek meg.

A beruházás teljes költsége 64 906 968 Ft. A KEOP programból a Zrt. 58 416 271 Ft támogatásban részesült, a fennmaradó 6 490 697 Ft az önrőt biztosítja.

Farkas Judit

fénykép: **Pápai Gábor**

A 90 éves Pintér Vendel erdész emlékei Szodfridt Istvánról

Az ötvenes években ismertem meg a mérnök urat. A kezdeti távolságtartásomat hamar meguntam, mert éreztem, hogy kettőnk kapcsolatában szó sem lehet erről. A monostorapáti erdészetről voltam kerületvezető erdész. Ő kezdetben gépesítéssel foglalkozott, aztán, ha jól emlékszem, *Riedl Gyula* minisztériumi utasítására erdőművelő lett. Naphosszat csatangoltunk az erdőben. Minden növényt ismert, mint a tenyerét. Azután egyszer felderült arccal jött felém kezében egy köteg zsurlóval. Kérdezte, hogy láttam-e már ezt a változatot. Nézegettem, forgattam, s valóban különleges, általam még nem látott egyedeket véltem felismerni. Mondtam neki, hogy én jól ismerem a kerületemben található valamennyi fajt, de ilyet még életemben nem láttam. Ő elégedetten tette hátizsákjába a „zsákmányt” és jelezte, hogy meg fogja nézni botanikussal.

Bízott benne, hogy új fajt fedezett fel. Hogy mi lett a történet vége, azt nem tudom, mert elkerült tőlünk, ha jól tudom az ERTI-be.

De nem felejtett. A nyolcvanadik születésnapomra az Erdészettől azt az ajándékot kaptam, hogy a hajdani kerületemben fakadó egyik forrást Vendel-forrásnak nevezték el. Képzelted a meghatódottságomat, amikor *Farkas Attila* erdészvezető és csapata egy kis kirándulásra invitált, majd megmutatták a szépen kitisztított víznyerőt és az eligazító táblát.

De az igazi meglepetés néhány hét múlva jött Sopronból. Szodfridt professzor úr írt, és gratulált, mondván hogy most már én is a hallhatatlanságok közé kerültem.

Ilyen ember volt ő, fájó szívvel emlékezem rá...

Téged pedig Vendi Bácsi az Isten éltesse!

Pápai Gábor

Mit hova? – Tanuljunk versben erdősíteni

Igen nedves mélyedésben,
Ahol élő víz vagyton,
Mézgás éger, kevés nyár, fűz
És a kőris nő nagyon,
De ha néha pangóvizet,
Legjobb lesz a fehérfüzes,
És a végső fokon majd
A zöldjuhar is kihajt.

A kevésbé nedves helyen
Korai nyár jól megyen,
Itt a kőris és zöldjuhar
Legyen majd az elegyem,
De ha néha víz árasztja,
Térjünk át az olasznyárra,
Legyen ennek hű társa
A juhar s a nagy hársfa.
A termőhely hogyha rosszabb,
Légy egy kissé óvatosabb,
Nemes nyárfát ne nevelj,
Ez nem néki való hely,
Fehér, szürke, fekete,
S rezgőnyárfáknak helye.

Üde és jó talajokon
Óriás és olasznyár
Jó fejlődést mutat mindig,
S terád kevés bánat vár,
Elegyfa-ként add a juhart,
Hadd álljon ki minden vihart,
Itt a nagylevelű hárs
A gyertyánnal szíves társ.

Igen üde termőhelyen
Sok-sok fafaj él és terem,
Itt a feketedió
Magaskőrissel lesz jó,
Ha akácot nevelünk,
Azt csak pluszként kezeljük,
A kocsányos tölgyfa erdő
Sok fafajjal keverhető,
Kőrissel, juharokkal,
Gyertyán, dió és hársakkal,
Megfelel itt a szil is,
No meg a cseresznye is.

A szárazabb agyagföldben
Kocsánytalantölgy a jó,
Elegyfa-ként gyertyán, juhar,
Vértölgy s ezüsthárs való,
De ha néhol keveredne,
S itt-ott erdeifenyő lenne,
Az is közéje való,
S onnan ki nem dobható.

Száraz, kötött agyagföldben
Igénytelen fajt keress,
Csertölgy mellett azt ajánlom,
Legjobb erdeifenyves.

Nem lesz rossz a molyhostölgy
sem,
A foltokat ezzel töltsd meg,
Ezüsthárs is növekszik,
Gyertyánnal nem veszekszik.

Igen száraz, köves helyen
Veszedelemes játszani,
Hosszú évek múltán sem fog
Valami sok látszani.
Csak a csertölgy nevelhető,
S itt-ott a feketefenyő,
Vagy az erdeifenyő,
S ezüsthársból egy-kettő.

A szatmári és beregi
Kötött agyagtalajon
Elég sok a választásom,
Van hozzá öt fafajom,
Luc és gyertyán összeférnek,
A hársnak is helyet kérnek,
S a kocsányos tölgyesben
Olykor fenyő teremjen (EF).

Síkvidéken sokat járok,
S azon gyakran elmélázok,
Hogy mi legyen elegyem,
Amint mondom, úgy legyen.

Jó homokon kocsányostölgy
Képezhet csak szép erdőt,
Vigyünk bele vöröstölgyet,
Akác s erdeifenyőt,
Ha akáccal erdősítenek,
Más elegyet kereshetünk,
Itt a celtisz lesz a jó,
S közé pinus is való.

Száraz homoktalajokon
Két választás van csupán:
Vagy a nyárat karolom fel,
Vagy megyek fenyő után.
Ha az első telepítem,
Boróka is jól megy itten,
Mellette az ezüsthárs
S az erdeifenyő társ,
Ha a fenyőt választottam,
Az akác is jól megy ottan,
Itt a celtisz lesz még jó,
S ezüsthárral toldható.

Gyengébb homoktalajokon
Kevés már a választás,
Csak a fenyő, celtisz, akác,
Fehérnyár és semmi más.

Nagyon silány, rossz homokon
Keveset kelgondolnodom,
Pinus nigra, fehérnyár,
Borókát is elég már.

Síkvidéken, szikes földön
Gondos munkát végeztess,
Kérdés, hol a talajhiba,
Mely a fáknak végzetes.
Ha a felszín közelben van,
Erdőnek már nem való,
Hagyj fel minden
reménységgel,
Ott az ugar lesz csak jó.
(Magyar Pál)
De hogyha a talajhiba
Mélyebb szintben lelhető,
Oda már a kocsányostölgy
S más fafaj is tehető.

Legjobb sziken a tölgy mellett
Óriás- és olasznyár,
Elegybe vadcsereznye,
Vénicszil is élhet már,
De a rosszabb szikes földön
Már csupán az ezüstfa,
Csertölgyes és fehérnyáras
S a mezei juharva.
Ha a talaj néha nedves,
Legjobb lesz a fehérfüzes,
Jól megy még a jenkikőris
Eltűri a nevet ő is,
Vénicszil is társa lehet,
Ilyen helyre vígan mehet.

Dimbes-dombos a vidékem,
Van is gondom, bajom nekem,
Termőhelyi szélsőségek,
Száraz dombok, nedves részek,
Sekély talaj, mélyebb talaj,
Mindenhova más-más fafaj,
Hajlik a hegy jobbra-balra,
Másként tekint mind a napra.

Silány, száraz, meszes földön,
Ritkán éri embert öröm,
Bármely fafajt ültetsz oda,
Nem lesz abból szerfa soha.
Pinus nigra, molyhostölgy,
Csupasz ott az egész föld,
Kőris, amely későn nyílik (VK)?
Itt mindenhez jobban illik,
De más fafajt ne szeress,
Ennél jobbat ne keress.

Száraz dombok napsütötte
Sekély, meszes talajokra,
Mit tegyen az emberfia?
Hisz a cserjék sűrű bokra
Borítja az egész talajt,
Ezért csak a pinus nigra,
Molyhostölgyvel, berkenyével,
Kőrissel, cseresznyével
Elegyítve megy csak oda.

Acidofil termőhelyen
Hogyha sekély a talaj,
Igénytelen fafajt keress,
S nem lesz abból semmi baj.
Bükkös-tölgyes állományban
Bibircses nyír, rezgőnyár,
A mezei juhar is tán,
De más fafaj nincs is már.

A szikla és törmeléken
Bükkös-tölgyes talajokon,
Főleg fent a csúcsközelben,
Hegy és magas dombokon,
Ritkás erdők éldegélnek,
Szél- s viharral szembe-
néznek,
Ezért nagyra nem nőnek,
Minden bajjal küszködnek.
Mezeiszil, gyertyán, juhar,
Vadkörte és ezüsthárs,
Vadgyümölcsök sokasága,
E helyen mind szíves társ.

A hajlat és szurdokerdők
Párás, nedves völgyében,
Van a bükknek sok elegye,
S él is vígan kedvében,
Korai- és hegyi juhar,
Magaskőris s a szílek,
Kocsányostölgy, gyertyán,
hársak,
Rezgőnyár és egyebek.

Lent a völgyben, mély talajon
Sok-sok fafaj boldog lakóm,
Lucfenyő és vörösfenyő,
Magaskőris, gyertyán, szílek,
Hegyi juhar, erdeifenyő,
Quercus robur s a többiek,
Ott mind vígan éldegélnek,
Más tájakkal nem cserélnek.
Ha ezeket mind betartod,
Nem lesz abból semmi bajod!

* * *

Összeállította az 1950-ben kiadott Erdőműveléstan című tankönyv útmutatása alapján 1950. december 10-én Sopronban Jereb Ottó, az erdészeti növénytan és erdőműveléstan tanára, azután kiegészítette és véglegesítette Gödöllőn 2006. február 22-én.

MAGÁNERDŐBEN

MAGÁN ERDŐTULAJDONOSOK ÉS GAZDÁLKODÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE FEDERATION OF PRIVATE FOREST OWNERS AND MANagements IN HUNGARY

1021 Budapest, Budakeszi út 91. Tel.: 391-4290, fax: 391-4299

e-mail: megosz@mail.datanet.hu

Nagy sikerrel szerepelt a MEGOSZ az Erdészeti Nyílt Napon a Múzeumok Éjszakáján

Az Erdők Nemzetközi Éve alkalmából a Vidékfejlesztési Minisztérium szervezésében nagy sikerű, a magyar erdőgazdálkodást, erdészetet szinte minden szemszögből bemutató ren-

dezvénynek adott otthont a budapesti Mezőgazdasági Múzeum épülete és udvara a Múzeumok Éjszakája keretében június 24-én délután és éjjel. A MEGOSZ külön standdal szerepelt az eseményen, ahol a magánerdő-gazdálkodást ismertető posztterekkel, plakátokkal, kiadványokkal és szóróanyagokkal várták az érdeklődőket. Még minket is meglepett az általunk készített és kitöltésre felkínált kérdőív sikere, hiszen a tíz, látszólag egyszerű kérdésre adandó jó válaszok reményében több, mint háromszáz, egészen pontosan 311-en töltötték ki a lapot. A kérdőívek kiértékelése folyik, annak eredményéről a következő lapszámban számolunk be. Összességében, becslésünk szerint jóval több, mint ezer ember látogatta meg standunkat és szerzett hasznos ismereteket a magánerdő gazdálkodásról.

Lezárult a magánerdészeti közfoglalkoztatási program második pályázati üteme

Mint arról beszámoltunk, a második lépcsőben kiírt pályázatok határideje lejárt. Előzetes információink szerint ebben a körben több, mint 170 fő alkalmazására pályáztak a magánerdősök. Ez azt jelenti, hogyha az első körhöz hasonlóan sikeresek lesznek a pályázatok, akkor összességében a közfoglalkoztatás induló évében közel 1000 főnek nyújt majd munkát a magyar magánerdő, ami figyelembe véve a kezdeti nehéz-

ségeket, jelentős eredménynek mondható. Ezúton is köszönjük partnereinknek, a pályázóknak, a MgSzH munkatársainak és a Nemzetgazdasági Minisztérium illetékeseinek segítségét, támogatását és a példaértékű együttműködést!

Az Erdészeti Albizottság beszámolója a Monitoring Bizottság ülésén

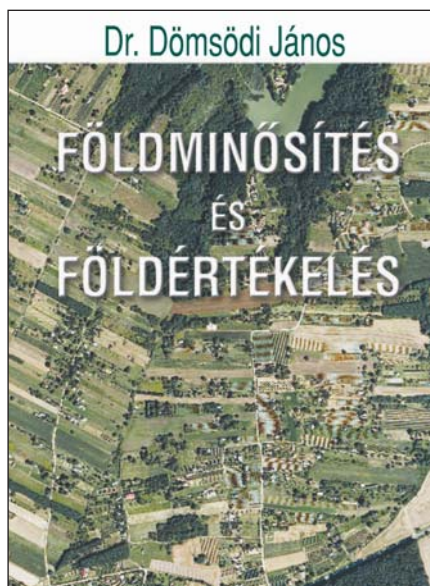
Az Erdészeti Lapok hasábjain tudósítottunk arról, hogy megalakult a Monitoring Bizottság (MB) kebelén belül az Erdészeti Albizottság. Az albizottság az eddigi két ülésének tapasztalatairól az MB június 29-i ülésén számolt be. A tájékoztató többek között megállapította, hogy az uniós tagállamok többségében az erdészeti jogcímek hasonlóan alacsony hatékonysággal és pénzfelhasználás mellett működtek, mint Magyarországon. Ennek egyik legfőbb oka az lehet, hogy az Unióban az erdészeti sajátosságok figyelembevétele nélkül kerültek be a jogcímek az agrárium ettől eltérő struktúrájába. Az eljárásrend Magyarországon túlbonyolított és áttekinthetetlen, továbbá a jogcímekkel kapcsolatos ellenőrzések rendkívül szigorúak. A de minimis rendszerbe történő ideiglenes átállítás nagyon rosszat tett az erdészeti jogcímeknek. A kialakult helyzet orvoslására gyors felméréseket és kutatásokat kell indítani a NYME és az ERTI bevonásával a hatékonyság növelése céljából és készül az egyes jogcímekkel kapcsolatos legsürgősebb teendők listája is. Az MB február 03-i határozatainak minél előbb érvényt kell szerezni és a brüsszeli jóváhagyás esetén az erdő Natura jogcímet meg kell nyitni. Még ezt megelőzően ez év szeptemberében pedig az erdőnevelési beavatkozások feladatokra is – reményeink szerint – lehet már pályázni.

Az idei MEGOSZ Nagyrendezvény Szentgálon lesz a Tiszafa Évéhez kapcsolódóan

A MEGOSZ Elnökségének döntése alapján a Szövetség ez évi Nagyrendezvénye a Veszprém megyei Szentgálon kerül megrendezésre szeptember 09-én. Ehhez kiváló keretet ad, hogy az esemény kapcsolódik a helyiek által megrendezésre kerülő „Tiszafa Éve” rendezvénysorozathoz, annak nyitánya lesz. A tervek szerint az erdészeti vidékfejlesztési jogcímek népszerűsítésére induló országos előadói körút kezdő rendezvényeként a jelenlévőket egy konferencia keretében kívánjuk tájékoztatni a témával kapcsolatos aktualitásokról. Az erdős környezetben kialakított helyszínen terepi programokat, gépbemutatókat és kulturális programot is kínálunk a résztvevőknek.

Dr. Sárvári János
MEGOSZ

Könyvismertetés

Hiányt pótol és igen jelentős aktualitása van a földügy szakterületének részét képező, ill. ahhoz igen sok szempontból kapcsolódó, az *ingatlan-nyilvántartás földminősítési segédleteként* használható szakkönyv (tankönyv, kézikönyv), amely FÖLDMINŐSÍTÉS ÉS FÖLDÉRTÉKELES címmel a Szent Gellért Kiadó és Nyomda¹ gondozásában az OTP Bank Nyrt. támogatásával viszonylag szolid áron került kiadásra. A termőföld ingatlanvagyon-nyilvántartásnak, ill. a nyilvántartásban bekövetkező változások – a földminősítések – lebonyolításának, átvezetésének, a földvédelemnek stb. alapvető, nélkülözhetetlen része ez a kézikönyv annál is inkább, mivel ebben a témakörben és ilyen tartalmi, szerkezeti felépítésben szakkönyv ez ideig nem jelent meg. Minden olyan műszaki, gazdasági, a termőföldek igénybevételeivel, kezelésével, használatával, forgalmazásával kapcsolatos területekhez, hivatalokhoz kapcsolódik, mint pl. a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, vízügy, környezetvédelem, természetvédelem, bányászat, önkormányzatok, bankok stb. – de alapvető összefüggésben a földügyi, földminősítési, földvédelmi szakterülettel.

A földminősítés igénye és eredményei elsődlegesen a termőföld-ingatlanok használati értékében mutatkoznak: mivel a termőföld a mezőgazdaság, az erdőgazdálkodás alapvető, legfontosabb termelőeszköze. Ebből következik, hogy a termőföldek értékelési eljárásaihoz is az alapokat (alapadatokat), ill. a fő tényezőket a földminősítés adatbázisa, minősítési eljárása szolgáltatja.

A mai sajátos kényszerhelyzet szükségessé teszi a földminősítés szempontjából túlságosan elavult, talajadat-hiányos „Aranykoronás” rendszer mellett a már részben elkészült (a rendszerváltáskor félbehagyott) új, korszerű földminősítés módszertani, metodikai elemeinek alkalmazását is. Az ingatlan-nyilvántartásban levő földminőség adatok felhasználása során gyakoriak az elmentmondások: pl. a jegyzett Aranykoronánál lényegesen jobb a valós földminőség, vagy a jegyzett Aranykoronánál a valóságban jóval gyengébb földminőség mutatkozik. Ilyen esetekben a mintaterek (újra) vizsgálata már a korszerű talajgenetikai ismeretek rendszerében, az új földminősítéshez használt metodika módszerével történik. A földminősítés részletes szabályairól szóló rendelkezés a földminősítési eljárás során a termőföld minőségének meghatározását, az Aranykorona értéket az egyik, de nem egyetlen minősítő jellemzőként veszi figyelembe.

Az első fejezet áttekinti a „kataszter” eredetét, szerkezetét, feltárja és tisztázza a „földminősítés”, „földértékelés” fogalmakat. Kronológiai vizsgálatával bemutatja a hazai földminősítés fejlődési szakaszait: az aranykoronás; a mintateres-termőhelyi értékszám; a talajtermés-termőhelyi értékszám minősítési rendszereket.

Indokolt és szükségszerű, hogy a földminősítés témakörében ne csak a régi, nagymértékben elavult, hanem a tervezett és részben elkészített új földminősítési metodikai rendszer is megismerhető, elsajátítható legyen.

A második fejezet a termőföldek nyilvántartási rendszereit, a földtulaj-

don-kategóriákat és a földvédelmet tárgyalja.

A harmadik fejezet bemutatja az ingatlan-nyilvántartáshoz kapcsolódó (tervezett) korszerű talajterképezés, ill. földminősítés külső (terepi) és belső, laboratóriumi, irodai (terképezési) munkafázisait és a felvételezés adatrendszereit (talajfeltárás, morfológiai minősítés, talajadatok, -típusok és kódrendszerek stb.). A negyedik fejezet az egyes művelési ágak különböző földminőség-adottságait tárgyalja és ez után kerül sor (az ötödik fejezetben) a teljes körű, gyakorlati földminősítés metodikájának (és az ahhoz használható segédletek) tárgyalására.

A mezőgazdasági és erdőgazdálkodási területek termőképességének vizsgálata, meghatározása – minősítése – után az ökonómiai vizsgálatuk, a termőföld-ingatlanok értékelésével kapcsolatos gazdasági tényezők számbavétele, a föld árának meghatározása (ötödik fejezet) és a kereslet-kínálat bemutatása (záró fejezet) következik.

Mivel várhatóan sor kerül az osztatlan közös birtoktestek rendezésére, a még rendezetlen tulajdonú erdő földrészletek rendezésére, a Nemzeti Földalap (birtokrendezést elősegítő) kezelésére, nagyon fontos az is, hogy a moratórium lejártá előtt a gazdálkodók mindegyikében tisztában legyenek a földminősítés és földértékelés ismereteivel.

Ez a kiadvány a területek igénybevételeiben, használatában, ill. birtokba vételében érdekelt – elsősorban az erdőgazdálkodók – földügyi kézikönyveként használható, ezért valamennyi földügyekben érdekelt vállalkozó asztalára ajánlható.

Dr. Kovács Miklós

mestertanár

NymE Geoinformatikai Kar

Megújult a Királyréti Erdei Iskola

Az erdei iskola nagyszerű találmány, mondhatjuk (?) akár hungarikumnak is. Az elmúlt évtizedekben sok ezer gyerek szemléletét formálta, hogy osztálytársaival és tanáraival együtt egy hétre kiszabadult az iskolai keretből, és nem a padokban, hanem a természetben ismerkedett a természettel. A baj csak az, hogy mostanában az anyagi nehézségek miatt kevés diák jut el erdei iskolába. Ám vannak, akik az erdei iskolák fellendülésében bíznak. A Nemzeti Parkok héténeke eseménysorozatában a Börzsöny népszerű turistaközpontjában, Királyréten a hét elején átadó ünnepségre került sor. Csaknem 80 millió forintos európai uniós beruházással felújították a Duna-Ipoly Nemzeti Park Királyréti Erdei Iskoláját.

Magyar Rádió – Oxygén

¹ Megrendelés faxon: 06/1/337-2879 vagy e-mailen: a@szentgellertkiado.hu küldhető.

Hármas szakosztályülés Sopronban

Az Erdészettörténeti, a Közönségkapcsolatok, és a Közjóléti Szakosztály közös rendezvényt tartott Sopronban.

A házigazda, *dr. Varga Tamás*, az erdészeti Múzeum igazgatója volt.

Dr. Oroszi Sándor köszöntője után a nyitóelőadást *Rakonczay Zoltán* tartotta, emlékezve a Földművelésügyi Minisztérium 120 évére. (Lásd: cikk.)

Szakács László, a Zalaegerszeg környéki közjóléti erdészeti objektumokat mutatta be, felhívva a figyelmet, hogy az idén Zalaegerszeg térségében lesz a Vándorgyűlés, így alkalom lesz arra, hogy az elmondottakat a helyszínen is megtekinthessük.

Schweighart Ottó, a Magyar Erdészeti, Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesületének zászlaja mentésének történetét ismertette, és felhívást kezdeményezett, hogy az OEE deklarálja a MEVME szellemi hagyatékát.

Varga Tamás múzeumigazgató

Végül *Stift László* és *Faragó Mihály dr. Ágfalvi Imre* születésének 90. évfordulója alkalmából emlékezett az **Er-**

dészettörténeti Szakosztály alapítójára, majd megkoszorúztuk a Szt. Mihály templomnál lévő sírját.

Szakács László

Ágfalvi Imre, az iskola igazgatója

Oroszi Sándor

Schweighart Ottó

Stift László

Földművelésügyi Minisztérium

élt 120 évet, béke poraira

A Földművelésügyi Minisztérium 120 éve történt alapításától az FVM tavalyi megszűnéséig a mezőgazdaság önálló minisztériummal rendelkezett. A változó elnevezésű, de a mezőgazdaságot folyamatosan a nevében viselő minisztérium az erdészet legfőbb államigazgatási szerve is volt, ezért illik róla méltóképpen megemlékezni. Természetesen e hatalmas szervezet szerteágazó tevékenységéről hiteles és tárgyilagos ér-

tékeléshez hosszú évtizedekre lesz szükség, de ennek erdészeti vonatkozásairól néhány megállapítást már most is tehetünk.

A minisztérium 1889-ben született a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztériumból történt kiválásakor. „Leánykori” nevét 1967-ig, vagyis 77 éven át megtartotta. Akkor a földművelésügy és az élelmiszerügy összevonásával létrejött a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium, amely e név alatt 1990-ig, vagyis 23 éven keresztül működött. 1990 és 1998 között ismét eredeti nevét használta, majd a vidékfejlesztési teendők kormányzati szintre való emelésével létrehozták a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumot. Ezen időszak alatt négy esetben bizonyos feladatköröket leválasztottak róla, amelyek azonban hosszabb-rövidebb idő múlva visszakerültek az „anyaágazatba”. A változó szervezeteket és az ezeket irányító minisztereket az alábbiakban ismertetjük.

(Név szerint nem soroljuk föl azt a három minisztert, akik a Földművelési Minisztérium megalakulása előtt – 1878 és 1889 között földművelésüggyel foglalkoztak.)

Egyenes ágon

Földművelésügyi miniszterek (61 volt)

Szapáry Gyula gróf (1889-1890)
Bethlen András gróf (1890-1894)
Fejérváry Géza báró, mint honvédelmi miniszter ideiglenesen (1894-1894)
Festetics Andor gróf (1894-1895)
Darányi Ignác (1895-1903)
Tallián Béla (1903-1905)
György Endre (1905-1905)
Feilitzsch Artúr báró (1905-1906)
Darányi Ignác másodszor (1906-1910)
Serényi Béla gróf (1910-1913)
Ghilliány Imre báró (1913-1917)
Mezőssy Béla (1917-1918)
Wekerle Sándor, mint miniszterelnök, ideiglenesen (1918-1918)

Serényi Béla gróf másodszor (1918-1918)
Buza Barna (1918-1919)
Takács József, a központi munkástanács által megbízott (1919-1919)
Győry Lóránd megbízott helyettes államtitkár (1919-1919)
Szabó István, nagyatádi (1919-1919)

(1917-től 1924-ig az FM-mel párhuzamosan működött a Közélelmiszerügyi Minisztérium, amelyet ez idő alatt 19 miniszter irányított, akik nevét tételesen nem ismertetjük).

Rubinek Gyula (1919-1920)
Rubinek Gyula másodszor, mint kereskedelemügy miniszter (1920-1920)
Szabó István, nagyatádi másodszor (1920-1921)
Mayer János (1921-1922)
Szabó István, nagyatádi harmadszor (1922-1924)
Bethlen István gróf, mint miniszterelnök (1924-1924)
Schandl Károly megbízott államtitkár (1924-1924)
Mayer János másodszor (1924-1931)
Iványi Béla (1931-1932)
Purgly Emil (1932-1932)
Kállay Miklós úr (1932-1935)
Darányi Kálmán (1935-1936)
Darányi Kálmán másodszor, mint miniszterelnök (1936-1938)
Marschall Ferenc (1938-1938)
Sztranyavszky Sándor (1938-1938)
Teleki Mihály gróf (1938-1940)
Bánffy Dániel báró (1940-1944)
Jurcsek Béla nyilaskeresztes testvér (1944-1944)
Pállfy Fidél gróf (1944-1945)
Nagy Imre, az ideiglenes nemzeti kormány tagja (1944-1945)
Kovács Béla nemzeti paraszt jobbról (1945-1946)
Dobi István (1946-1946)
Bárános Károly (1946-1947)
Bárános Károly másodszor ideiglenesen egy napig (1947. május 31.)

Bárános Károly harmadszor (1947-1947)
Bárános Károly negyedszer, ideiglenesen (1947-1947)
Szabó Árpád (1947-1948)
Dobi István másodszor (1948-1948)
Dobi István harmadszor, ideiglenesen (1948)
Csala István (1948-1949)
Csala István másodszor, ideiglenesen (1949-1949)
Erdei Ferenc nemzeti paraszt balról (1949-1952)
Erdei Ferenc másodszor (1952-1953)
Hegedűs András, mint miniszterelnök-helyettes (1953-1954)
Erdei Ferenc harmadszor (1954-1955)
Matolcsi János (1955-1956)
Kovács Béla másodszor (1956-1956)
Dögei Imre, magyar forradalmi munkás-paraszt elvtárs (1956-1956)
Dögei Imre másodszor, megbízott (1956-1956)
Dögei Imre harmadszor, megbízott (1957-1957)
Dögei Imre negyedszer (1957-1960)
Losonczi Pál (1960-1967)

Mezőgazdasági és élelmészügyi miniszterek (4 volt)

Dimény Imre (1967-1975)
Romány Pál (1975-1980)
Váncsa Jenő (1980-1989)
Hütter Csaba (1989-1990)

Földművelésügyi miniszterek másodszor (6 volt)

Nagy Ferenc József (1990-1991)
Gerbovics Jenő tárca nélküli független kisgazda földmunkás és polgári (1990-1991)
Gergátz Elemér (1991-1993)
Szabó János (1993-1994)
Lakos László (1994-1996)
Nagy Frigyes (1996-1998)

Földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterek (5 volt)

Torgyán József független kisgazda földmunkás és polgári (1998-2001)
Boros Imre tárca nélküli, ideiglenes (2001-2001)
Vonza András (2001-2002)
Németh Imre (2002-2005)
Gráf József (2006-2010)

Oldalági (a fentiekkel párhuzamosan működő) szervezetek

Élelmészeti, élelmiszeripari, élelmészügyi és közel-látásügyi miniszterek (10 volt)

Jurcsek Béla a Szálasi kormányban (1944-1945)
Faraghó Gábor az ideiglenes nemzeti kormányban (1944-1945)
Rónai Sándor (1945-1945)
Báranyos Károly ötödször (1945-1946)
Erőss János (1946-1947)
Szabó Árpád másodszor, mint földművelésügyi miniszter (1947-1947)
Nagy Imre másodszor (1950-1952)
Altomáré Iván (1952-1956)
Nyers Rezső (1956-1956)
Kovács Imre (1956-1967)

Begyűjtési miniszterek (ezt a címet négyen viselték)

Nagy Imre harmadszor (1952-1952)
Tisza József (1952-1954)
Szobek András (1954-1956)
Gyenes András (1956-1956)

Állami gazdaságok és erdők miniszterei (3 volt)

Hegedűs András másodszor (1952-1953)
Pogácsás György (1954-1956)
Ribiánszky Miklós (1956-1956)

Országos Erdészeti Főigazgatóság (3 volt)

Tömpe István miniszterhelyettes főigazgató (1954-1956)
Balassa Gyula miniszterhelyettes főigazgató (1956-1960)
Földes László miniszterhelyettes (1961-1967)

A fentiekből látható, hogy az eseménydús, időnként viharos (két elvesztett háború, legalább három rendszerváltás, több forradalom és ellenforradalom, az ország határainak kilenc esetben történt módosítása stb.) 120 esztendőnek megfelelően a minisztériumok és egyéb szervezetek elnevezése, valamint az azokat vezető személyek, mindenekelőtt a miniszterek összetétele is módfelett változatos volt. A név szerint ismertetett 96 miniszter és egyéb vezető csak 76 személyt jelent, mivel sokan közülük több esetben is (pl. háromszor, négyszer, egy esetben ötször) birtokosai lettek a bársonyszéknek. A miniszterek átlagos „kihordási ideje” csupán 15 hónap volt. A legtovább (tíz éven keresztül) Váncsa Jenő, a legrövidebb ideig (egy napig) Báranyos Károly szolgált, de Ribiánszky Miklós is csupán öt napig töltötte be ezt a tiszte. Megnevezéseik, címeik, rangjaik, párhovatarozásuk stb. is hűen tükrözi a különböző korokat. Volt közöttük pl. gróf, báró, úr, nyilaskeresztes testvér, munkás, elvtárs, továbbá egyszerű paraszt, nemzeti paraszt balról és jobbról, forradalmi munkás-paraszt, független kisgazda, földmunkás és polgár, de előfordul sok véglegesnek tekintett ideiglenes, igazi ideiglenes, valamint miniszterelnök, miniszterelnök-helyettes, tárca és tárca nélküli, felkért és megbízott honvédelmi, kereskedelemügyi, vidékfejlesztési, élelmészügyi stb. is. A miniszterek a szervezetet természetesen nem közvetlenül, hanem vezető munkatársaik útján irányították. Munkájukat e körben kerekén 100 államtitkár, 225 miniszterhelyettes és 45 hivatalvezető, főigazgató segítette, vagyis a százhusz év alatt összesen négyszázhatvanhatan voltak.

A Földművelési Minisztériumnak az államigazgatásból történt – tartósnak látszó – eltűnése alkalmával lapunk olvasóit feltehetően elsősorban az érdeklí, hogy mindezek milyen hatással voltak az erdészeti igazgatásra. Ezért a következőkben kizárólag azzal foglalkozunk, hogy az FM uralta 120 év alatt hogyan alakult az erdészeti szervezet, és azt kik vezették. Az alábbi szöveg megértéséhez azonban szükséges egy kis áttekintést adni a szóbeszédben számárlétrának, hivatalosan hierarchiának nevezett alá-fölrendeltségi viszonyokról. Ha a kormányzat legfelsőbb és a szervezet legalsóbb szintjeit figyelmen kívül hagyjuk, az ismertetett 120 év alatt ez szinte semmit sem változott, vagyis a következőképpen alakult: 1. miniszter, 2. államtitkár (a miniszter első helyettese), 3. miniszterhelyettes (államtitkár-helyettes, szakállamtitkár), 4. hivatalvezető (főigazgató stb.), 5. hivatalvezető-helyettes (főigazgató-helyettes stb.) 6. főosztályvezető. A szóbeszédben ezek közül az első három-négyet nevezték döntéshozónak.

Minisztérium, miniszter

Az a kérdés, hogy az erdészeti szervezetnek lehet-e más gazdája, az 1970-es évekig fel sem merült, mint ahogy az sem, hogy lehetne-e önálló erdészeti minisztériumot létrehozni. Az utóbbival kapcsolatban megemlítenéd, hogy 1952–56 között tettek ugyan kísérletet az állami mező- és erdőgazdasági (későbbi nevén az állami gazdaságok és erdők) minisztériumának létrehozására, de ez nem volt eredményes. Az erdészeti igazgatásnak egy másik minisztériumhoz való csatolása a hetvenes évek végétől, különösen pedig a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium megalakításától kezdve szinte folyamatosan napirenden volt. Ezzel az erdészek részéről csak néhányan értettek volna egyet, az agrárágazat vezetői és az egész erdésztársadalom határozottan elutasította. Az átcsatolás gondolatával kapcsolatban csak néhány kolléga volt megértő, akik közül a következőkre emlékszem: Tóth

Sándor, Rácz Antal, Csontos Gyula, Csermely László, Berdár Béla, valamint Schmotzer András. A környezetvédelemmel történő integráció leghatározottabb ellenzői Sali Emil és Királyi Ernő voltak Soós Gábor vezetésével. A földművelésügyhöz ragaszkodó, de némi önállóságot követelő erdész szakemberek megelégedtek volna a minisztériumon belül egy erdészeti (és faipari) hivatal létrehozásával is, de ezt 1978-ig az agrárvezetés a leghatározottabban elutasította. Akkor viszont egy politikus (Királyi Ernő) javaslatára és érdekében létrehozták, és annak 1990-ben történt megszűnéséig ő volt az egyetlen vezetője.

Önálló főhatóság, államtitkárság

Az erdők nagy részének államosítása után az erdészek részéről kialakult, majd megerősödött az a törekvés, mely szerint az ellenérdekeltségű FM-ből ki kell válni és önálló szervezetet kell alakítani. Ez a törekvés 1954-ben az Országos Erdészeti Főigazgatóság létrehozásával és annak a Kormány alá rendelésével megvalósult, és 13 éven át, 1967-ig nagyon eredményesen működött. Vezetői (Tömpe István, Balassa Gyula, Földes László) miniszterhelyettesi beosztásban, kivétel nélkül politikusok voltak.

Országos hatáskörű közpénzügy

Ezt a szervezeti formát két esetben hozták létre, de mindkét esetben rövid időn belül megszűnt. A MÁLLERD Központi Igazgatósága 1946–1950 között működött ifj. Tildy Zoltán újságíró, fotóművész, elnök-vezérigazgató irányításával. Az Erdőközpont vezetője 1950-1951 között Molnár István hordogári munkás volt.

Összegezve az elmondottakat, megállapítható, hogy a minisztérium fennállásának 120 éve alatt annak négyszázhatvanhat legmagasabb beosztásban lévő vezetője közül csak egy, Kaán Károly volt erdészeti szakember, akit 1920-ban neveztek ki helyettes-államtitkárrá. Érdekes megjegyezni továbbá, hogy ő e hosszú idő alatt nemcsak az első, hanem az egyetlen magas rangú erdészeti tisztviselő volt, valamint, hogy hivatalosan nem „erdészeti”-nek, hanem „földművelésügyi”-nek nevezték. Államtitkári címét „buzgó szolgálata elismeréséül” 1924-ben kapta meg, amelyet azonban életrajzírója nem a munkaköreire, hanem a „társadalmi tisztségei” közé sorolt.

Egy, az erdészeti szakterületen tájékozatlan, egyébként mértékadó statisztikus szakember szerint az hihetetlennek tűnik, hogy tízezer körüli képzett erdész közül 120 év alatt közel ötszáz beosztásba spontán módon csak egy került be. Megjegyzni ugyanakkor, hogy az elmúlt több mint egy évszázad alatt a vezetők kiválasztása szakmai alapon statisztikailag nem mérhető módon történt. Egy-egy vezető állásba történő kinevezés szinte kizárólag a családi, baráti, munka- és lakóhelyi környezettől, a jelölt felfogásától, nemzetiségétől, világnézetétől és politikai beállítottságától és egyéb tényezőtől függött.

Az, hogy a hat, kimondottan erdész szakemberek számára létrehozott beosztás (a MÁLLERD elnök vezérigazgatója; az Erdőközpont vezérigazgatója; az OEF három miniszterhelyettese; a MÉM Erdészeti-és Faipari Hivatal hivatalvezetője) közül erdészeti képzettséggel rendelkező szakember egyet sem töltött be, a „hihetetlen” a „megmagyarázhatatlan”, valamint az „érthetetlen” fogalmak körébe sorolandó.

Ahogy Kaán Károly, az első és utolsó magas beosztású erdészeti szakember esetében tettük, úgy itt is bővebben kell

ismertetni az első és egyetlen Erdészeti és Faipari Hivatal történetét. Tényként kell elfogadni, hogy ezt a hivatalt – egyelőre ismeretlen politikai megfontolásból – annak első és utolsó, vagyis egyetlen vezetője, Királyi Ernő kedvére, javaslatára hozták létre. A villanyszerelő és könyvelő alapszakmával rendelkező, erdészeti tapasztalat és szakképzettség nélküli politikus pártatlan karriert futott be. A minisztériumban különösebb rokonszenvenek nem örvendő főnök utasításait a szakemberek végrehajtották. Az erdőgazdaságok igazgatói körében minden idők legnépszerűbb vezetője volt, ami még nyugdíjazása után 10-15 év múlva is megnyilvánult. Egykori munkatársai szerint népszerűségét annak köszönhetette, hogy a korábban nehézkesen és bürokratikus elnyerhető vezérigazgatói címet válogatás nélkül minden erdőgazdasági vezetőre kiterjesztette. Ezzel párhuzamosan a vezetők jövedelmét soha nem látott és nem remélt mértékűre emelte. A korábban bonyolult vadászati jogszabályokat liberalizálta, és néhány kisebb megkötéssel a vezérigazgatók jogkörébe utalta. A több százmilliós és folyamatosan feltöltődő erdőfenntartási alapot különösebb mérlegelés és indoklás nélkül nemzeti ajándékként osztogatta, amivel – többek között – elérte, hogy hosszú hivatali ideje alatt az irányítása alá tartozó gazdaságok pénzügyileg nem lehetetlenültek el. Végül Soós Gábor és Sali Emil támogatásával minden olyan kezdeményezést meghiúsított, amely az erdészeti ágazatnak a Környezetvédelmi Minisztériumba történő átkerülését szolgálta volna.

Az is bizonyos, hogy az illetékes miniszterek (pl. Szapáry Gyula gróf, Dögei Imre elvtárs és Torgyán József úr) ez ügyben nem beszélhettek össze, tehát az erdészek vezető posztokról történő távoltage – ha egyáltalán volt ilyen – spontán módon érvényesült. (A mezőgazdász kollégák védelmében azt is célszerű megjegyezni, hogy az „igazi” földművelő-mezőgazdász szakemberek az agrárminiszterek között is kisebbségben voltak.) Végete az is figyelembe kell venni, hogy a fentebb említett hat erdészeti vezetőbeosztást sem mezőgazdász töltötte be.

Mindezek után feltehető a – költőinek semmiképpen sem nevezhető – kérdés: ezeket a furcsaságokat kik találták ki, kik irányították. A szerző úgy látja, hogy választ csak a szakmai körökben végzett széles körű kutatás adhat, de az is csak addig, amíg az események főszereplői élnek.

A fenti jelenség magyarázatára több hipotézis is megfogalmazható. Példaként a következőket állítottam össze:

- Az erdészeti szakemberek a magasabb szintű államigazgatási feladatok ellátására alkalmatlanok (erre – gyakorlat hiányában – példát felhozni nem lehet).

- Az erdészeti szakemberek a magasabb szintű államigazgatási feladatokat nem vállalják (erre a szerző tudna néhány konkrét példát felhozni).

- Az erdészeti szakembereket döntéshozó beosztásba nem engedik kinevezni (erre is van példa, de hogy kik nem engedik, az megválaszolatlan).

A tanulmány összeállítása során egyértelműen bebizonyosodott, hogy az erdész szakembereknek saját szakmájuk vezető beosztásaiból való távoltage **rendszersemleges**, mivel az a monarchiában, a rövid életű tanácsköztársaságban, a királytalan királyságban, a szocializmusban és az utolsó rendszerváltás óta eltelt két évtizedben maradéktalanul érvényesült. Több mint egy évszázad alatt az erdész szakembereknek az államigazgatásban főosztályvezetőnél magasabb beosztást nem biztosítottak.

Rakoncay Zoltán
erdőmérnök

Diákéveimről – anno 1956–1961.

Idén ünnepli 50. érettségi évfordulóját a Kiss Ferenc Erdészeti Technikum azon évfolyama, mely az akkori tanügyi reform okán elsőként egyéves előgyakorlat után kezdhet meg technikai tanulmányait. Ez alkalomból kérem a Tisztelt Olvasókat, hogy a küzdelmes időszak néhány személyes élményének felidézésével és saját tanulmányaik körülményeinek összehasonlításával mérlegeljék – helyes irányba tart-e mai oktatási rendszerünk?

Jelentkezésemet Sopronba küldtem és feszült várakozás után jött az értesítés. Területileg a szegedi iskolához tartozom, de tanulmányaim megkezdése előtt egyéves szakmában töltendő fizikai munkával és utána felvételi vizsgával kell bizonyítanom pályaalakomasságomat. Aki az elhelyezkedést illetően tanácstalan, az útbaigazítást kérhet az OEF-nél.

Így kerültem *Fila József*-éle, aki, mint pesti gyereket nem mondhatni, hogy kitörő örömmel fogadott. Rövid párbeszédünk az alábbiak szerint pergett:

Miért akarsz erdész lenni? Mi az elképzelésed?

Most láttam a „Kati és a vadmacska” c. filmet. Oda akarok menni!

Ez kemény szakma, nem romantikázó városi gyerekek való. Mi elsősorban munkához szokott paraszt és erdész szülők gyermekeinek jelentkezését várjuk. Különben is több száz km-re otthonodtól, ismeretlen emberek között el fogsz veszni.

Ott is csak magyarul beszélnek.

Tévedésben vagy. Ott jobbra tőltel beszélnek.

Nem baj. Felvidéki származású vagyok és már jártam Tótiában. Vera Bozse!

De ott viperaveszély is van. Most is volt tragikus baleset.

Majd hordok magammal karilt, kofeintablettát.

Látom makacs vagy mint egy öszvér. Jelentkezz Sárospatakon, ott majd eligazítanak.

Jávorka-Csapodi: Erdő-mező virágai, *Kalmár-Makara*: Ehető és mérges gombáink könyveimmel és sokélú túlélő bicskámmal felfegyverkezve elindultam. Sárospatak, kisvonattal Pálháza, majd a talpfákon lépdelve Kemencepatak volt az útirány.

Első közvetlen főnököm, akit finom, ezüstösen göndörödő haja és testszőr-

zete után mindenki csak „Gyapjas”-nak tisztelt (polgári neve talán nem is volt) – megtartotta első eligazítását. Emberekésed már van. Itt egy madzag, hogy legyen mivel felkötöni a gatyád és gyufa, hogy tüzet adj ha füstölteni van kedvem.

Innen kezdve írtóka, padkás talaj-előkészítés, tisztítás, gyaloglás, hegy-mászás, jelölés, átlaló és köböző-könyv, gyaloglás, hegy-mászás, napló-írás. Nagy-Gereben, Bohó-rét, Súlyom sziklák, Rostalló, Jaj hegy és Ördög-völgy, ikrás fogasír, moldvai sisakvirág, drótkötélpálya-építés, boksabontás, MRP motorfűrészek és közelítő száncó, éjjeli őrök Kőkapun, gyaloglás, hegy-mászás, naplóírás. Később igaz mondatokat olvashattam a küzdelmekről *Varga D.* Erdőkerülőben c. könyvéből.

Tábor-építés az istvánkúti nyíresben a végzős technikai tanulók fogadására. Nevelők a gerendaházban, tanulók katonai sátrakban. Egyik sátnak egy hatalmas ledózerolt hangyaboly felett találtam alkalmas elhelyezést. Éjszaka a kitelepítettek visszatértek és intenzív hangyasav injekciókkal készítették távozásra az új honfoglalókat. Másnap vezeklés, majd öt évvel később Sopronban is nyomatékos emlékeztető oltást kaptam firmám közreműködésével.

Végül megjött Szegedről a várva várt felvételi behívó. A mintegy 60 beérkező diák és kísérő elhelyezésére a Munkácsy u. 9. sz. alatti egykori minorita rendház méteres falú, dohos lovagtermében került sor.

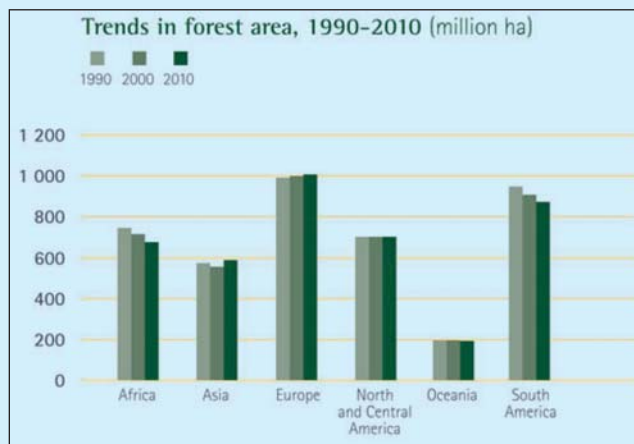
Nevelőinktől sem akkor, sem utóbb nem kaptunk választ arra, hogy milyen megfontolásból kerültünk a „fakóba”. Mára már lényegtelen a kérdés felvetése, mert pályánmaradás és helytállás tekintetében a 30% körüli felsőfokú végzettség megszerzésével stb. végül is bizonyítottuk, hogy figyelemre méltó évjárat voltunk.

Tanáraink kezdetektől fogva fiatal kollégaként kezelték bennünket. Szakmai felkészítésünk mellett több-kevesebb sikerrel próbáltak farigcsálni emberi gyarlóságainkból is. Persze akadt olyan nevelő is, aki vídia-kemény, feltétlen engedelmességre kényszerítő porosz nevelési módszerekkel kívánt embert faragni belőlünk. Nem ismerte a hatás-ellenhatás törvényét és vesztett. Tisztálodozatok árán, de végül is egy év alatt felöröltük ambícióit és intézményünkben önkéntes távozásra készítettük.

Az oktatás során döntő szerepet kapott a gyakorlati praktikák ismertetése. Mondókákkal, történetekkel, vic-

A világ erdei

A világ erdei az elmúlt 20 évben 135 millió hektárral, azaz évi 6,8 millió hektárral csökkentek. Ugyanakkor Európában 15,7 millió hektárral (évi 0,8 millió ha) nőtt az erdőterület, Magyarországé pedig 228 ezer hektárral (évi 11 ezer hektár) bővült 1990 és 2010 között, a FAO legfrissebb erdőleltára szerint. Az 1990-2010. időszakban a földrészek erdőterülete az alábbiak szerint változott:

Jelentős a csökkenés tehát Afrikában és Dél-Amerikában. 2010-re csekély csökkenés volt Óceániában. Észak-Amerika erdőterülete e 20 év alatt változatlan. Ázsiában a csökkenés növekedésbe fordult. Európában folyamatos a növekedés!

(FATAJ)

cekkal ötvözött órák tették élvezetese és könnyen megjegyezhetővé a tanultakat. Pl. találós kérdés: Mi az: szőrös és kilóg? Röhög az osztály és a tekintetek a lányokat keresik. De nem az amire gondolunk. A szélporzású erdei fák virágzatából – a jobb pollenfogás érdekében – a bibe mélyen kilóg és szőrös felületű. Vagy a kártevők elleni védekezés első lépése azok életmódjának megismerése. Adott esetben fontos lehet, hogy milyen alakban telelnek át. Ha képszerűen megjelenik előttünk a gyűrűs pille téli petekoszorúja, akkor már a „gyűrűs-apáca a sodróval, kis és nagy kétalakú búcsúba megy” mondóka alapján egy sor lepkefaj telelő módját ismerhetjük. És még tucatnyi hasonló emlékeztető versike, betűrövidítés könnyítette ismereteink rögzítését.

Az állományalkotó fajok neveitől eltekintve nem volt követelmény a latin nevek használata. De „egynek az ismeretét elvárom tőletek, Úgy hívják, hogy *Passer domesticus*.” És miért pont ez a jelentéktelen szürke veréb a kitüntetett? „Fiaim: Többet fogtok találkozni vele mint a feleségeitekkel.” Vitathatatlan indoklás.

A szakmán kívül persze tanulhattunk pl. arról is, hogy a XIX. sz. közepe táján voltak forradalmak, szabadságharc és kiegyezés is. És ami a legfontosabb: ekortájt kezdte meg szellemjárását a kommunizmus kísértete. Arra viszont nem emlékszem, hogy a kor másik ideológiaformáló természettudományos munkájáról szó esett volna (*C. Darwin*).

A heti gyakorlati napokon és a 2-4 fős kiscsoportokban végzett naposi szolgálatok alkalmával megismerkedtünk többek között a város parkjainak és fűvészkertjének botanikai érdekességeivel, dolgoztunk a Maros-parti csemetekertben, láttuk miként emelik partra a Tiszán úsztatott rönköket a gőzfűrészeknél, a lemezgyárban tanulmányozhattuk a bükk gőzölését és hámozását, betekintést kaptunk a rétegelt lemezek gyártási technológiájába. Jártunk a Móra Múzeumba trófea-kikészítést és preparálást tanulni.

Ásotthalmon megfigyelhettük a zöldesen aranyló cicivedellák fürgé vadászát, ismerkedtünk a méhészkedés és kotoréke-kiképzés alapfogalmaival, a Négyökrű-tó derékig érő vizében mocsári teknősöket figyeltünk, a tuskóírtásos véghasználat során találkozhattunk életünk első szarvasgombájával, megtanultuk telepíteni, kezelni és értékelni a

meteorológiai mérőeszközök használatát. Földmérés gyakorlatunkat órák alatt leiltották mert a tanyavilágban futótűzként terjedt a rémület „Jön a TSZ! Már a Sipka tanya körül méricskélnek a városi úrfik.”

Éves nagygyakorlataink alkalmával Bugacon gyerekkori olvasmányom a Hengergő homok (*Széchenyi Zs.*) jutott eszembe. Pörbolyon meteorológiai ismereteink is bővültek. A gomoly- és esőfelhők után ismereteket szerezhettünk a szűnyogfelhők természetéről is. Dubicsány ódon magtárépületében pedig az egerek etológiját tanulmányozhattuk testközelből.

Iskolánkban az erdészeti mellett gazdaszakképzés is folyt. Nekik is köszönhattunk néhány életre szóló és megismételhetetlen élményt. Ilyen volt az Algyő határában végzett rizsgyomlálás is. Kötésig vízben gázolva a feltépett gyékényből hatalmas, vízen úszó fedezéket építettünk és magunk előtt tolva alkalmas pillanatban vadkacsatojások és iszapgránátok zuhatagával árasztottuk el az aktuális ellenséget, miközben tehetetlen felügyelőink a gátakon futkosva hangos parancsszavakkal próbálták a tűzszünetet kierőszakolni. Ősszel pedig ugyanott, gyakran térdig iszapba merülve, vergődő apróhalak között sarlóval arathattuk a termést.

Gyakorlatainkon mindig volt közүlünk kinevezett „kerületvezető”, akinek feladata volt a brigádok megalakítása, szerszámok kiosztása és visszavétele, raktárkönyvek vezetése, munkavédelmi oktatások megtartása, étkezések rendjének, a gyakorlat – mai szóhasználattal – valamennyi logisztikai feladatának szervezése. Tehát igazi középvezetői képzés folyt.

De nem csak munkából és tanulásból állt az életünk. Számtalan sporttevékenység, torna, úszó és atlétikai bajnokságok, irodalmi versenyek színesítették napjainkat. Akkor még focizni is tudtak Szegeden. A Hódi-Benák-Portörő-Vas-Nyári-Hajós és társaik összeállítása SZEAC az ország legjobbjait hozta közénk. És a színház: Többek között *Domján Edit*, *Kaló Flórián*, *Leboczki Zsuzsa*, *Kormos István*, *Moldovány Stefánia*, *Vaszi Viktor* fémjelezte az akkori társulatot.

A Bárkába jártunk sörözni, randiztunk a Lófaránál, megpihentünk a Lenin szobor ölében és ezzel gyakorlata teszteltük az örök futóképességét. Fásítottuk a híd és a kendergyár közötti partszakaszt stb. Összefoglalva: diák-

otthonban laktunk de a városban éltünk. Sok mindent tanultunk de a legértékesebbnek a közösségteremtés élményét tartom. Azt, hogy az erdész munkájának eredményessége több nemzedék munkájának eredője. Ezért fontos egymás munkájának megismerése és megbecsülése, a közösség építése. E közösségi összetartás szép példája volt az ahogyan Sopronba kerülve az előttünk járó szegedi társaink – *Oláh Tibi*, *Markos Pista*, *Tutuntzisz Tomasz* – miként egyengették tapasztalataikkal előmenetelünket, balekságunk túlélését.

Megéltük és ezért tudjuk, hogy az évtizedek múlásával sokat változott társadalmunk politikai berendezkedése, műszaki, gazdasági lehetőségei és elvárásai. Szakmánk is sokat változott. Gondoljunk csak az éghajlatváltozás és talajvíz-süllyedés miatti termőhely módosulásokra, a termesztésbe vont új klónokra, az őshonosság, a természetesség, az erdő funkcióinak eltölthető értékelésére, stb. Ma már más ez a szerelem. Ezért sok minden mást és másképp kell oktatni a következő nemzedéknek. Azonban át kell menteni és őrizni kell a bevált módszereket és hagyományokat, melyekkel jó közkatónákat és középvezetőket nevelt az iskola.

Mindezekért tisztelettel és hálával gondolunk a mára már más dimenzióba távozott nevelőinkre, elsősorban *Kricsfalvi Viktor*, *Szezső János*, *Kerkápoly Géza*, *Halász László*, *Gál István*, *Németh Ferenc* és még sokan másokra.

Ez úton is köszöntjük és köszönjük munkájukat a még köztünk élőknek: *dr. Halápi Ferencné*, *Bak István*, *Obermayer György*, *Géczi Ilona* és társainak.

Nekik is köszönhető, hogy több mint fél évszázad múltán nosztalgiával emlékezhetünk:

*Szép idő volt
Jó idő volt
Kár, hogy elmúlt
Jaj be kár.*

Dr. Darabos István

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.erdo.hu

www.mgszh.gov.hu

Emlékezés egy legendás sorsú, orosz származású erdőmérnökre, Zjabkin Andrásra (1896–1971)

A XX. század súlyos nemzeti, családi és egyéni sorstragédiákat hordozó – emberéletek millióit követelő – vérzivataros eseményei, a világ- és polgárháborúk, a forradalmak számtalan embert kényszerítettek szülőföldjük végleges elhagyására. Közéjük tartozott történetünk szereplője, az orosz származású Zjabkin András, a későbbi erdőmérnök is, aki hányatott és magányos éveinek hosszú sora után, választott új hazájában, Magyarországon talált végleg nyugalmat, tisztességes munkát és nem utolsósorban keserű magányát előző magyar feleséget. Úgy vélem, hogy születésének 115., halálának pedig 40. évfordulója kellő alkalmat kínál arra, hogy lapunk hasábjai megörökítsék legendás életútjának főbb állomásait.

Zjabkin András – eredeti családi nevén Andrej Iljics Zjabkin – 1896-ban látta meg a napvilágot a cári Oroszország Bolsoj Tokmak nevű városában, ahol akkor családjá élt. Édesapja magas rangú cári katonatiszt, tábornok volt. A család életében is döntő, ám szinte megsemmisítő fordulatot hozott az 1917-es októberi orosz forradalom és az azt követő, évekig tartó polgárháború. Az apa a harcokban eltűnt, s míg Andrej fia, aki a középiskola után, akkor még követve apja hivatását nehézüzerségi katonai akadémiát végzett, 1917–1921 között fiatal tisztként, hadnagyi rangban a fehérek oldalán katonáskodott, addig a már Moszkvában élő családjának többi tagja, élükön az édesanyával, éhhalált halt. Zjabkin a későbbiekben – a már hivatalosan is felvett Zjabkin András néven – mély szomorúsággal emlegette magyar kollégái előtt, hogy senkije sem maradt.

A '20-as évek elejére a katonai helyzet számára is egyre tarthatatlanabbá vált, s amikor alakulatát a vörös csapatok a Fekete-tenger ögyesszai kikötőjének térségébe szorították, neki is egyetlen esélye maradt a túlélésre, a szökés. Kalandos és életveszélyes utakon – kezdetben hajóval, majd országokon át – 1921 nyarán végül eljutott az az idő tájt alakult Csehszlovákiába, ahol próbált megállapodni, s egy erdőgazdálkodó cégnél sikerült is rövid időre elhe-

lyezkednie, ám zömében csak fizikai, alkalmi munkákból élt. Nemi keresetet az orosz nyelv tanításából is tudott szerezni. Mivel fiatal korától rajongója volt a természetnek, ez – és nem utolsó sorban egy remélt politikamentes pálya utáni vágya – a természettudományok felé irányították figyelmét, s amikor kellő pénzt összegyűjtött, 1925-ben jelentkezett a brünni Műszaki Főiskola erdőmérnöki fakultására, ahol tanulmányai befejezése után, 1929-ben erdőmérnöki oklevelet szerzett. A stúdiumok során különösen a geodézia kötötte le a figyelmét. Vonzalmát a műszaki tárgyhoz bizonyára katonai akadémiai képzettsége is táplálta, s amikor már mérnöki

munkakörben dolgozott, elválaszthatatlan lett a műszerek, köztük a teodolit „társaságától”.

Oklevelének birtokában pár hónapra egy csehszlovák erdőfelügyelőségénél helyezkedett el, de még 1929 májusában, számkivetetten ismét nagy útra kelt, s Dél-Amerikába, Brazíliába távozott. A gazdasági világválság kezdetén keserű csalódás érte, csak rövid időre talált megfelelő, de nem szakmájába vágó munkát egy műszaki cégnél, s zömében Sao Paulo tengeri kikötőjében fizikai munkát végezve, dokkmunkásként dolgozott. A számára idegen világot két évig bírta, s 1931 júniusában visszatért Csehszlovákiába. A Trianon óta odatartozó Ungváron az állami erdőigazgatóság erdőrendezőségénél jutott álláshoz. Fél évtized múltán, 1937 decemberétől áthelyezték a szintén csehszlovák fennhatóság alatt álló bustyaházai állami erdőigazgatóság erdőrendezőségéhez, ahol napidíjas mérnökként foglalkoztatták területrendezéseknél. 1937-től egyidejűleg a térségben egy erdei vasútépítést ki- szolgáló bazaltbányát is irányított.

Az első bécsi döntés következtében visszacsatolt Kárpátalja számára is nem várt, meghatározó, egyben kedvezően sorsfordító változást hozott. A magyar

Forest Europe koordinációs bizottság

A Forest Europe a kontinens erdei érdekében létrejött páneurópai politikai folyamat, mely az erdők fenntartható fejlődésének elérését tűzte ki célul. Fő feladatai közé tartozik a fakitermelés koordinálása, a biomassza kihasználása, az erdők biodiverzitásának védelme, a munkahelyteremtés és az erdők szerepének növelése a klímaváltozás elleni küzdelemben. A június 14-16. között megrendezett Forest Europe 2011 elnevezésű erdészeti miniszteri konferencián résztvevők több határozatot is elfogadtak az erdők védelme érdekében, melyek célja, hogy a környezeti, szociális és gazdasági hasznok és előnyök a jövő generációi számára is elérhetőek maradjanak. Északi szomszédunknak, Szlovákiának ebben a folyamatban kiemelt szerepe lett. Csicsai Gábor, a szlovák földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztérium államtitkára a konferencia után a következőket nyilatkozta: „Szlovákia egyike annak az öt országnak, amelyek tagjai a koordinációs bizottságnak. A gyakorlatban ez annyit jelent, hogy közvetlenül részt veszünk az irányításban és az európai erdészeti politika alakításában”. Emellett két jelentős döntés született Oslóban, mondta Csicsai. „Elfogadtunk egy új stratégiát, amely meghatározza az európai erdészeti politika kereteit 2020-ig, illetve döntöttünk az Európa erdeire vonatkozó jogilag kötelező egyezményről is, vagyis elkezdődhet az a folyamat, aminek eredményeként ez az egyezmény idővel megszületik” – fejtette ki az államtitkár.

(OEE Online)

katonaság 1939. március 15-i bevonulása után is ott maradt Bustyaházán, ahol a csehszlovák adminisztrációtól visszavett erdőigazgatóság – most már M. kir. Bustyaházai Erdőigazgatóság – kinevezett új igazgatója, *Blickhardt József* m. kir. főerdőtanácsos felkarolta, s átvette az erdőigazgatóság szervezetéhez tartozó erdőrendezőség állományába. Itt *Szilas (Sztankovics) Géza*, akkor még m. kir. segéderdőtornai, erdőrendező mellett dolgozott, aki később, az 1949-ben alakult Miskolci Állami Erdőrendezőség neves szakmai vezetője lett. Zjabkin András bustyaházai erdőigazgatósági jelenlétét *Halász Aladár: Erdészettörténet a visszacsatolt országokról 1938–1944* c. ki-tűnő könyve is tartalmazza, illetve megerősíti. (Lásd az idézett mű 358. oldalát.) Zjabkin Bustyaházán tapasztalta meg először a magyar erdőtornaiok magas szakmai felkészültségét és önzetlen segítőkészségüket. Különösen közvetlen főnökére, az erdőrendezés minden részle-tében kiválóan jártas Szilas Gézára nézett fel elismerően, annak ellenére, hogy Szilas – akit kedvesen csak „Gezácskának” szólított – hét évvel fiatalabb volt nála. A napi munkáit nagy igyekezettel és lelkesedéssel végző Zjabkint 1940. július 16-án m. kir. segéderdőtornai, majd 1940. december 31-én m. kir. erdőtornai neveztek ki, megkapva ezzel első magyarországi előléptetéseit.

Hazánk 1941 nyaratól az ismert had-üzenetével közvetlenül is érintett lett a II. világháború harci eseményeiben. E tény Zjabkin Andrást is döntési helyzet elé állította. Joggal feltételezhető, hogy az idő előrehaladtával félelme a keleti front viszonylagos közelségétől késztet-te arra, hogy elhagyja megszeretett munkahelyét és ottani magyar kollégáit, akik már maguk közé tartozóként kezelték. Miután 1942. december 12-től elfogadták áthelyezési kérelmét, az or-szág nyugati határához közeli M. kir. Szombathelyi Erdőigazgatóság M. kir. Zalaegerszegi Erdőfelügyelőségéhez került át erdőrendezőnek, ahol kezdet-ben *Galambos József* m. kir. erdőtanácsos, majd annak nyugatra távozása után *id. André Béla* m. kir. főerdőtornai irányítása alatt dolgozott. Megjegyzem, hogy *Pankotai Gábor: Erdészek Máramaroson* c. könyvében Zjabkin Andrást még 1943-ban is Bustyaházán szolgáló erdőtornaiként említi meg, de információjával kapcsolatosan egyúttal a tévedés jogát is fenntartja. (Lásd az idézett mű 96. oldalát.)

A háború befejeződése után Zjabkin András továbbra is Zalaegerszegen ma-

radt. Az 1945-ös esztendő egyébként fontos magánéleti eseményt is tartogatott számára, megnősült, egy helybéli magyar nőt vett feleségül. Szakmai pályafutásában nem történt törés, ugyanis az 1945. július 1-jén alakult Zalaegerszegi Magyar Állami Erdőigazgatóság megbízott vezetője, *Kiss Lajos*, akkor m. áll. főerdőtanácsos – igazolása után – állományba vette, s az igazgatóság keretében működő – *id. André Béla* vezette – erdőfelügyelőség-nél foglalkoztatták. Szolgálati idejét elismerve, még az év december 28-án m. áll. főerdőtornai neveztek ki.

A háború utáni években munkáját az erdők államosításából adódó területren-dezési, később üzemtervezési feladatok képezték. Ebben az időszakban – az 1947-es esztendővel bezárólag – az erdőtornaiok személyi és szakmai adatait „Szolgálati és minősítési táblázat”-ban kellett rögzíteni, amely egy nagyobb, A/3 méretű, több lapból álló nyilvántartás volt, a benne elhelyezett kisebb méretű, rózsaszínű „Jelentkezési lap államerdé-szeti szolgálatba felvétel iránt” kérdőívvel. Az adatokat általában személyesen, saját kezűleg kellett felvezetni. A kérdőív egyik rovatában a katonai szolgálat pontos helyére, időpontjára, alakulatára és a rangfokozatára is válaszolni kellett – természetesen, ha valaki katona volt. Zjabkin tisztességéből adódó naivsággal beírta, hogy 1917–1921 között milyen ne-vű katonai divízióban, s milyen rangban szolgált Oroszországban. A koalíciós időszakban szerencséjére nem származott baja belőle – elsiklottak felette –, később azonban súlyos következményei is lehet-tek volna a dolognak. A fordulat éve, 1948 után ezeket az adatrögzítő lapokat és íveket irattárba süllyesztették, s helyet-tük új személyzeti nyilvántartást vezettek be. Megjegyzem, a „Szolgálati és minősítési táblázat”-ban is volt katonai rovat, de Zjabkin ide személyesen csak azt írta be, hogy „Magyarországon nem voltam ka-tona” – ami igaz is volt.

Zjabkin 1949-től az újonnan alakult Zalaegerszegi Állami Erdőrendezési Ki-rendeltség állományába került, ahol a jeles erdőrendezési szakember, *Palotay István* kirendeltségvezető főmérnök lett a főnöke. Az összetartó kollektíva a jó humorú, közvetlen Zjabkint hamar be-fogadta. Munkáját beosztott üzemterve-zőként végezte. Orosz anyanyelvén kí-vül több nyelven, így csehül, németül, spanyolul és franciául is beszélt. A ma-gyar nyelvet nehezen tanulta, törve be-szélte, ez azonban a munkában és a mindennapi életben fikarcnyit sem za-varta, s ha nevésségesen fejezte ki ma-gát, maga is együtt nevetett kollégáival.

Külön is kedvelte a nála fiatalabb munkatársainak társaságát, akiket csak oroszosan „átkeresztelt” keresztnevű-kön szólított. A zalaegerszegi erdőren-dezési irodája előtt 1951-ben készült amatőr fényképen középen, ingben Zjabkin látható, baloldalt a már elhunyt, fiatal *Torondy Kálmán* erdőtornai, a későbbi helyi kirendeltségvezető – mint „Kálmáncsik”, jobboldalt pedig *Bősze Aladár* pályakezdő, a későbbi nagyka-nizsai erdőgazdasági műszaki csoport-vezető, majd erdőfelügyelő – ma gyé-mántokleveles erdőtornai –, mint „Álicsku” látható.

Zjabkin 1952 végén munkahelyet váltott, ugyanis feleségét betegsége a pécsi kórházhoz kötötte, s Pécsre költöztek. Áthelyezésekor a *Rada Antal* főmérnök vezette helyi erdőrendezési kirendeltségnél lett üzemtervező. Az erdőrendezésben az idő tájt alkalmazott teljesítményorientált normarendszer mennyiségi követelményei nem ked-veztek számára, munkatársaival nem tudott lépést tartani, így munkájában sokszor ki kellett segíteni. Helyzetét az is nehezítette, hogy felesége 1954-ben elhunyt, s bár később újra nősült, csalá-di élete már nem volt olyan, mint ko-rábban. Az 1956-os forradalom leveré-sekor – a szovjet csapatok behívásakor – a zsigereiben soha nem szűnő félelme felerősödött, de semmilyen atrocitás nem érte. 1958-ban vonult nyugállo-mányba, s ezt követően szabad idejét nagyrészt tájképek és csendéletek fes-tése töltötte ki. Sorsával – melyre a XX. század történelmét alapjaiban befolyá-soló és alakító oroszországi esemé-nyekben való személyes részvétele életre szóló hatalmas lelki terhet raktak – megbékélve, 1971-ben, 75 éves korá-ban hunyt el. Hamvai magyar földben – első felesége hamvaival együtt – a pécsi köztemetőben nyugszanak.

Dr. Baráth László

Winkler András újabb verseskötete

Aki a megjelent előzőekből olvasott már néhányat, most sem fog csalatkozni. Ugyan a szerző-költő előszavában, s néhány szösszenetében mondja, érezteti, hogy e kötet válogatás az „elfekvőkből”, amolyan „vegyes hangulatú kötet”, ne gondoljuk, hogy ezzel „leírtam magam” minőség.

Feltétlenül vigyük magunkkal, és magányos óráinkban olykor szedjük elő néhány sor kedvéért, s máris jó kedvre fakadunk, s elgondolkozunk, hogy a humor mily istenáldotta adomány, csak használni kell. Winkler András gondolatai Örkeny egypercesei versben, így a töménység feloldásához, a gondolat igazi ízének élvezetéhez olykor hosszabb merengés szükségeltetik.

Emberek, kollégák, ne bántsuk egymást.

Átirat

Vár állott, most CD rom,
kedv s öröm repkedtek,
számítógép siralom
hangzik most helyettek.

Szívesség

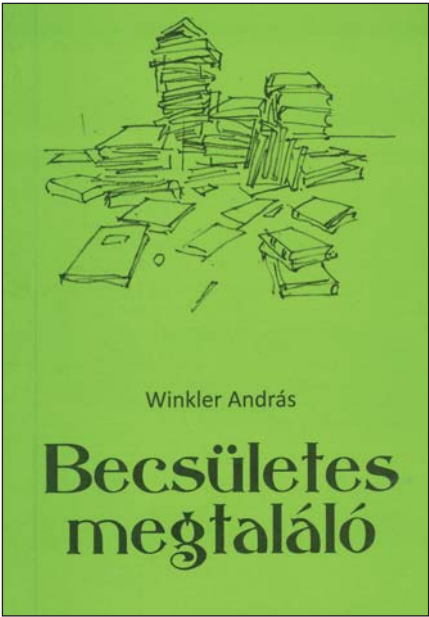
Furcsa ember volt.
Egész életében
verte a szíve.

Határtudományok

Aknazár.
Szögesdrót.
Őrtornyok.

Köztisztviselő

Államszép feladatokat kapott.

Textilipar

Megérkeztek az új,
korszerű cselszövőgépek.

Cukrász

Krémképek
győttörték.

Végző mesterség

Elpatkoló kovács.

Sörügy

Sörtől dagadó
prosztaták
nyikorognak
könnyítést
keresve.
Mire megtalálják,
rég leszáll az este.

Becsületes megtaláló

Akad, aki korán,
volt aki késve
jelentkezett a
hirdetésre.
Az újságban
azt hirdettem,
a lelkemet
elvesztettem.
Egy barátom
megtalálta,
könyveimbe
volt bezárva.

Kilátó

Állok a Károly-magaslaton,
nézem, hogy megvan-e a városom.
Látom házait s a tornyokat:
Sopront. Örökre magyar marad.

A lélek mozgásáról

Nem tudtam,
hogy ilyen gyorsan
távozik a lélek:
hogy tegnap
még voltam,
mára már
nem élek.

Felszámolás

Megöregedtem.
Fáj a szívem
széttépni a papírt,
akire egykor írtam
és akit annyira
szerettem.
Más teszi meg
majd helyettem.

Pápai Gábor

A virágpompás fa fejével

Virágim minden pártája
Reményt nyit, virulva éltet,
Megannyi színes káprázat,
S dolgai méheknek, szélnek.

Élni e földi szín-ármányt,
Értelme nincs, ha te nem vagy...
Akár az égi szivárvány,
Esztelen kincs a planétának.

Csábos, ha ég a szerelmed,
S vallanod szó is kevés már,
Bíztatás sanda szemednek,
Ha röpke kétely beléd mar.

Fénylenek égi tükörben,
S porzanak, nyár hevét félvén,
Szép tavaszom velük röppen,
S magvak osztzkodnak vérén.

Aponymus

IN MEMORIAM DR. SZODFRIDT ISTVÁN

Mikor a diplomámat átvettem, és „végleg” elutaztam Sopronból, néhány októhoz bementem elköszönni. Így bementem Pista bácsihoz is, aki korábban, még félkész diplomaterveket átnezte és tanácsaival segített, holott ő nem volt konzulensem.

Leültetett abba a bőrfotelba, ahol néhány évvel korábban szorongva ültem a vizsgán.

– Hát elmentek ti is Péter? Elmentek. Megint elmegy egy pár ismerős arc, akiket megszoktunk, akiket megszerettünk – mondta. – Én még most is megállok ezeknek a csibészeknek a tablója előtt is – mutatott a szobába lépő Bidló Bandira –, elnézem a régi arccokat.

Kérdezgetett, merre megyek, milyen

állást találtam. Röviden elbeszélgettünk. A beszélgetés végén ezzel bocsátott utamra:

– Ha most elmentek is, egyet sose felejts el: ha bármiben megszorulsz az életben, ez az ajtó mindig nyitva áll előttetek – itt a professzori szoba beléről párnázott ajtajára mutatott.

Második munkahelyem nem a szorosan vett szakmán belüli volt. Itt kaptam tőle egy levelet, amely ma is megvan. Mindössze annyit írt meg, hogy találkozott akkori főnökömmel, akitől megtudta, hol dolgozom és hogy elégedett velem. Örült, mert hallott rólam, és biztatott, hogy csak öregbítsem munkámmal egyetemünk hírnevét. A levélben is megismételte korábbi felajánlását:

„...azt kérem, ne felejtsd, hogy itt mindig tárt ajtóra lelsz, ha valamiben megakadsz és mi tudunk neked segíteni.”

Ajtaja valóban nyitva állt. Néhány évig még gyakran fordultam meg Sopronban, néhányszor fel is kerestem, bár nem voltam megszorulva. Ő sem felejtett el, mindig szeretettel fogadott, érdeklődött a személyes sorsomról is. Sajátos szóhasználatával tette fel a kérdést: „Házatlan vagy még?”

Aztán ahogy házas lettem, lassan elmaradtam Sopronból. Régen nem halottam róla, amikor egyszerre a temetés híre járt körbe a szakmában.

Mint egykor ő tőlünk, most mi búcsúozunk tőle.

– Hát elmegy Professzor Úr?..... Megint elmegy egy ismerős arc, akit megszerettünk, akit tiszteltünk. Professzor Úr előtt ugyan már más Ajtó áll nyitva, de emberséges oktatói alakját egykori diákjai nem fogják elfelejteni!

Dobay Péter

Doros István (1943 – 2011)

2006-2010-ig Az Országos Erdészeti
Egyesület technikusai alelnöke

Mit mondhatnánk róla? Hogy szeretett élni?

Szerette mindazokat, akik körülveszik, legyenek bár emberek, fák, madarak vagy virágok?

Hogy a legutolsó pillanatig ember maradt, aki mosolygott az unokáira, ha azok az ágya mellé ültek, aki úgy fogta a felesége kezét, mint ahogyan tizenhárom éves kamaszként tette valaha, s aki mindig felderült a gyerekei, testvérei, rokonai és barátai látán akkor is, amikor már az apró mozdulatok is nehezére estek, s hosszú percekig tartottak azok az egyszerű dolgok, amikre korábban másodpercek is elégnek bizonyultak: felülni, menni, meginni egy pohár vizet.

Vajon amikor eszünkbe jut, s mesélünk róla, melyik Doros Öcsit látjuk majd magunk előtt?

Én magam, testvérei közül ez idő tájt a legkisebb, látom, amint fiatal erdészként az alig 6 éves öccsét egy kora reggeli nyári napon, miután a már elfáradt, a Horotna-völgyi katonasíroknál a nyakába kapja, és felviszi a hosszú, meredek kaptatón a fennsíkra egészen a Kocsmás rétig, majd a nap során megmutatja mindazt, amit a táj legszebb helyeiről tudni és látni érdemes. És ezt a napot azóta sem felejtettem el, mert ez volt mindig jellemző a kap-

csolatunkra. Mindig éreztem, hogy testvéri szeretetére, szükség esetén segítségére bármikor számíthatok, és mindig megmutatta, elmondta azt is, amit az adott pillanatban fontosnak és értékesnek tartott, bámiről volt is szó.

Sokan, talán idősebb testvéreim leginkább, látják majd a klot-gatyás kislót, aki másodszülöttként a családban – becenevét, ahogyan ma mindenki ismeri: Öcsi emiatt kapta – lekváros kenyert majszol a régi postaépület előtt, focizik, úszik, fát vág vagy épp vizet hord. Látják, amint ül a szilvászáradi iskola padsorában, s szorgalmasan tanul, mert minden vágya, hogy egyszer erdész legyen, s hogy felvegyék a soproni technikumba.

Soproni barátai esetleg úgy látják majd őt maguk előtt, amint a kollégiumi vaságyon olvas, vagy épp szerelmes levelet körmöl haza, az ő egyetlen lónakjában, esetleg koszarzik vagy repetát kér a menzán?

S kollégái, akikkel együtt kezdte ezt a szép szakmát, vajon emlékeznek-e majd rá, amint ül a motorján, hogy eljusson a távolabbi erdőrészekbe, a fiatal erdészre, aki lelkiismeretesen és becsülettel dolgozza végig aktív éveit, úgy alakítva a tájat, hogy abban megőrződjék mindaz, ami unokáinak, s majdan dédunokáinak, ükunokáinak, de mások utódainak is fontos lesz egykor. Azt mondják, nem hal meg, aki egyszer elültet egy fát: ő egész erdőt ültetett. S vajon az asszonyok, a brigádja tagjai, akikkel tisztította, nevelgette a fiatal csemetéket, vajon mire emlékeznek majd. A jóképű, vicces férfira, aki mindig kiállt értük, akivel ebédidőben, tüzet rakva együtt sütötték a szalonnát, s aki, noha hivatalosan a főnökük volt, mégis a csapat tagja maradt, mindig. S ugyanezt érezheték azok, akikkel az erdészeti irodán együtt dolgozott, vagy, most, az utóbbi években a lányok a múzeumból, akiket ő hívott lányoknak, noha mindannyian felnőtt asszonyok már, de neki mégis ez a kedves elnevezés jutott róluk eszébe.

S a vadászok, akikkel hosszú évek során együtt rőtta a bükkí ösvényeket, vajon emlékeznek-e majd arra a Doros Öcsire, aki min-

dig megadta a tiszteletet az erdő állatainak, s neki fájta a legjobban, ha a sebzett vadat napokig kellett keresnie kedvenc kutyáival, mert átérezte a szenvedésüket.

S vajon milyen képet őriznek meg róla a gyermekei?

Az apát, akire mindig számíthattak, aki sosem engedte el a kezüket, miközben a végtelen szabadságot, s az önálló döntés jogát mindig biztosította mindhármuknak. Aki feleségével együtt úgy nevelte fel őket, hogy a szeretetet, a biztonságot akkor is maguk mögött érezték, ha épp több száz kilométerre voltak az otthonuktól, s napokig, hetekig, netán hosszú hónapokig nem látták egymást. Sosem oktatott ki, mindig magyarázott. Sosem parancsolt, kért inkább. Nem korlátozott, hitt a tapasztalás erejében. Erős, sziklaszilárd apa volt, aki ugyanakkor mert gyengéd és játékos is lenni, s aki szeretetét sokszor egy csokor számocával, egy kandli málnával, vagy épp egy maga faragta csúzlival fejezte ki. Az esti társasjáték, a sárgolyókkal való susinkázás, a közös utazások, az erdei séták, a gombázások, a nagy focicsaták és célba lövések, a közös úszás, horgászás már nemcsak a gyerekei, de az unokái élményei is, akikkel mindig egyenrangú félként bánt, s akiket imádot, bár ezt a szót egyfajta szeméremből ő maga sosem mondaná ki, ezért most helyette kimondjuk mi.

De akkor mit mondjunk arra, amit a felesége iránt érzett? Legendás szerelem volt az övék, s most már tudjuk, sírig tartó is. Két ember olyan erős és szép szövetsége, amilyenről mindenki álmodik, de ami sajnos csak keveseknek adatik. Nekik megadatott, s ezért mindketten örök hálával tartoznak egymásnak akkor is, ha egyikük immár fizikai valójában nincs jelen ebben a szoros kötelékben. A léte, a jelenléte mégis szinte tapintható, látható és érezhető: a mindig mosolygó arc, a simogató kéz, az erdő magával hozott illata, a jellegzetes DorosÖcsis nevetés, s az a végletes életszeretet, amely meghatározta őt.

Ezt a képet őrizzük meg róla, mert így szeretnénk őt is!

Kerekes Erzsébet (1937-2011)

1937-ben született a Kolozsvár melletti Magyarfenesen. A háború végén innen menekítette a Magyar Posta a többi között az Ő családját is bevagonyírozva Debrecenbe. Itt 1953-ban kezdte el az Erdészeti

Technikumot, amely két év múlva Szegedre költözött, s itt végzett 1957-ben.

A Hajdúsági Állami Erdőgazdaság Ebess-Derecskei Nagyüzemi Csemetekertjében kezdett dolgozni, majd 1958-1963 között a

Debrecenben lévő Eperskerti Fatelepen műszaki adminisztrációs munkakört töltött be. 1964-1971-ig főállású erdészfeleség és családanya, férje révén Halápon. 1972-1996-ig – a végén már nyugdíjasként – a Debreceni Erdőfelügyelőség műszaki ügyintézője.

Ebben az időben három egymást követő négyéves ciklusban az OEE Debreceni Csoportjának vezetőségi tagja. Férje a Hortobágyi Nemzeti Park erdészeként ment nyugdíjba.

Rendesné Erzsike életének 74. évében hunyt el és 2011. június 7-én nagy részvétellel, az erdészhimnusz énekével kísérve helyezték örök nyugalomra férje mellé a debreceni köztemetőben. Nyugodjon békében!

Puskás Pál

Dr.Csőre Pál (1923-2011)

Szodligeten, életének 88. évében 2011. április 21-én, elhunyt dr. Csőre Pál gyémántdiplomás jogász, a MÉM Vadászati és Halászati főosztályának nyugalmazott miniszteri jogtanácsosa, az erdészeti és vadászati történetírás elismert szak-

tekintélye, az OEE Erdészettörténeti Szakosztály egykori titkára, majd 1971 és 1983 között annak elnöke. Benne tisztelhetjük a Vadászati Kulturális Egyesület első és örökös elnökét is, illetve a Vadász Könyvklub Egyesület egyik alapító tagját.

Örök nyugalomra helyezése – friss tölgyfalombokkal koszorúzva – 2011. május 7-én, a szodligeti temetőben volt. Hogyan került az erdészek-vadászok közé a jogász?

Budapesten született 1923. június 7-én. A világháború alatt 1941-ben érettségizett és utána a Meteorológiai Állomáson kezdett el dolgozni. Eredetileg orvos szeretett volna lenni, mégis a Pázmány Péter tudományegyetem jogi karára nyert felvételt. Jó tanuló volt, a jogászok mumusa, a római jog volt a kedvence. Családjával nehezen vészelték át a háborút, a Pasaréten lévő házukat kifosztották. A jogtudományi doktorátust 1946-ban szerezte meg. Több nyelven beszélt és a későbbi kutatásaihoz

különösen hasznos volt a latin nyelv ismerete.

Nem akart minisztériumi tisztviselő lenni, mégis amikor a Magyar Állami Erdőgazdaság Központi Igazgatósága munkatársat keresett, jelentkezett. A munkaügyi osztályára került, első írásai is – 1950-1957 közt – a munkatudomány területéről keletkeztek. Foglalkozott az erdőgazdasági teljesítménybérézés rendszerének számos problémájával. A fakitermelés, a motorfűrészszel végzett munka és a szállítás megszervezése, illetve munkanormái, bérézése voltak írásainak tárgyai.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1948-tól lett tagja s ezután több mint 50 évig, mint az FM OEE Helyi csoportjának aktív tagja tevékenykedett.

Munkahelyei a 40-es évek végén, az ötvenes évek elején átszervezések következtében sokszor változtak. 1954-től az Országos Erdészeti Főigazgatóságnál dolgozott, majd később a MÉM-nél, végül az FM Vadászati Osztályán. Hivatali beosztása általában "főelőadó" volt, a 70-es évek végétől minisztériumi tanácsosi címmel rendelkezett.

1983-ban történt nyugdíjba vonulása után, félállásban még tovább dolgozott, egészen 1994-ig, a magyar erdészet és vadgazdálkodás minisztériumi szintű szerveinél.

Különböző beosztásaiban évtizedeken keresztül hosszú időn át az erdészeti és vadászati törvényalkotás és jogalkalmazás meghatározó személyisége volt.

1959-ben kezdte el az erdészettörténeti kutatómunkát. Összesen 1540 irodalmat, levéltári anyagot tanulmányozott át és kivonatolt. Ezek jelentős része német, angol és latin nyelvű volt.

Megszállottan kutatót levéltárakban, könyvtárakban, állandó kapcsolatban volt hazai és külföldi erdészeti- és vadászattörténészekkel.

Első erdészettörténeti írása 1962-ben jelent meg s ezután folyamatosan egyre több és jelentősebb, unikális művel örvendeztette meg a szakmát. Nevéhez fűződik sok vitatott középkori erdő, fa és gazdálkodási név jelentésének elemzése tisztázása.

Közel 250 publikációja jelent meg különböző hazai és külföldi szaklapokban. Közte olyan több száz oldalas alapművek, mint: „A magyar erdőgazdálkodás története – középkor” (1980), vagy „A magyar vadászat története” (1994), melyek alapján túlzás nélkül állíthatjuk, hogy dr. Csőre Pál az erdészeti és vadászati történetírás egyik legnagyobb alakja volt.

Külön meg kell emlékeznünk számtalan ismeretterjesztő publikációjáról is, amivel népszerűsítette az erdészettörténet tudományos munkáját. A különböző napi- és havilapok, mint országosan elismert szaktekintélyt kérték fel írásra. Reméljük, hogy rövidesen közölni tudjuk összes írásának jegyzékét, melyből látni lehet, hogy milyen gazdag volt munkássága.

A legjelentősebb munkái: Adatok a magyarországi erdők XI-XV. századbeli történetéhez, 1963, A mesterséges erdőstítés első nyomai Magyarországon 1966, Traditionen der ungarischen Forstkultur München 1967, Harasztfá, haraszt erdő 1968, Erdészettörté-

net és agrártörténet 1969, Adatok a középkori fakitermelés történetéhez 1975, A Tatai-csákvári uradalom erdőgazdálkodása a XIX.században 1987, Forstwirtschaftliche Ideen im Reformzeitalter /Symposium of Forest History Zvolen, 1988, Egy elfelejtett polihisztor Gáty István élete és munkássága 1989, Erdőgazdasági eszmék a reformkori Magyarországon 1990, Aus der Geschichte der ungarischen Compossessorat Walder Freiburg 1991, Mikor alakult meg a Magyar Erdészeti Egyesület? 1991.

1963 őszén dr. Ágfalvi Imre és néhány történelem iránt érdeklődő lelkes egyesületi tag kezdeményezésére – a kutatómunka összefogására és bizonyos fokú együttműködés céljából – megalapították az OEE-en belül az Erdészettörténeti Szakosztályt. Az alapítók közt ott volt dr. Csőre Pál és már a kezdettől jelentős szerepet vállalt a kutató és szervező munkában. A szakosztálynak 1966-1971 közt titkára és 1971-1983 közt elnöke volt. Abban az időben a vidéki tagok és az elnök is nehezen tudott kapcsolatot teremteni, így sokszor mások helyett intézkedett.

1965-ben felvetődött, hogy a szakosztály-ülések elhangzott előadásokat, és az erdészettörténeti tanulmányokat, írásokat nyomtatásban is meg kellene jelentetni. Ezután dr. Csőre Pál szerkesztésében megjelent az „OEE Erdészettörténeti Szakosztálya Közleményei” című kiadvány újabb és újabb száma. A szerkesztésen kívül ő gondozta az írásokat és ő teremtette elő a megjelenéséhez szükséges pénzt is. Bőséges levelezéséből tudjuk, hogy milyen sziszifuszi munkát végzett e tekintetben. Előfordult, hogy már mindenki lemondott egy szám megjelenéséről, de ő addig járt utána, hogy mégis sikerült támogatót szerezni.

1968-ban kezdeményezte s elérte, hogy az Erdészettörténeti Szakosztály teremtsen szorosabb kapcsolatot az Agrártörténeti Szemle és a Magyar Tudományos Akadémia Agrártörténeti Bizottsága történetzeivel. Ennek eredményeképpen a szakosztály bemutatkozhatott és igen hasznos vitát folytatott az erdészettörténet helyéről, fogalmairól, meghatározásairól ezek egységesítéséről.

Nevéhez fűződik a vidéki OEE helyi csoportjaival közösen tartott ülések, rendezvények szervezése, ami pezsgést vitt a helyi erdészettörténeti kutatásba. Így eljutott a szakosztály Sopronba, Veszprémbe, Nagykanizsára, Miskolcra, Balassagyarmatra, Sárospatakra, Debrecenbe, Nyíregyházára, Szegedre, Kecskemétre, melyek során természetesen elsőbbséget kaptak a helyi előadók.

Az 1971. évi budapesti Vadászati Világkiállítás ideje alatt erdészettörténeti szimpóziumot rendezett, amelyen neves magyar történészek is előadást tartottak.

Dr. Csőre Pál élénk figyelemmel kísérte, majd részt is vett az Erdészeti Kutatóintézetek Nemzetközi Szövetsége keretében alakult Erdészettörténeti Szekció (IUFRO Forstgeschichte) munkájában. Zólyomban, Freiburgban és Moszkvában rendezett tudományos üléseken előadást is tartott. Ezenkívül részt vett a zürichi és a nancyi szimpóziúmonkon. Érdekes, hogy először 1967-ben a

müncheni kongresszusra előadást tervezett, de nem engedték ki, ennek ellenére tanulmánya kint megjelent.

A szakosztály 1982-ben dr. Csőre Pál szervezésében nemzetközi erdészettörténeti szimpóziumot szeretett volna rendezni Budapesten. Az utolsó pillanatban mégsem itt, hanem Bécsben tartották meg a tervezett előadásokat, „Forst-und Jagdgeschichte Mitteleuropas” címmel. Ő szervezte meg s kísérte a nyugatnémet *prof. dr. H. Rubner* az erdészettörténeti szekció vezetőjének egyhetes budapesti látogatását, mely jelentős siker volt a hazai erdészettörténet számára. Hasznos segítséget jelentett *K. Mantel* professzorral és a Kyoto-i IUFRÖ kongresszus előadóival való kapcsolata is.

2001-ben a szakosztályban élénk vita folyt az „Ungarischer Forstverein – Magyar Erdészegylet” múltjáról és az OEE-hez fűződő kapcsolatáról. Dr. Csőre Pál egyik vezető előadó volt, alapos kutatásaival, érvelésével hozzájárult az egységes álláspont kialakításához. 2003-ban még két előadást is tartott a szakosztályban, akkor még nem tudtuk, hogy utoljára.

Előadásait mindig nyomdakészen leírta, ragaszkodott a pontos fogalmazáshoz. A beszélgetéseiben, előadásaiban sokszor vidám, tréfás eseményekkel fűszerezte a száraz adatokat. A hozzákerült rengeteg kéziratot türelmesen átolvasta, javította, segítette, vagy kiadta lektorálásra.

Az erdészettörténeti szakosztály 1965-1983 közti korszakát nyugodtan mondhatjuk dr. Csőre Pál korszakának.

Az évek múlásával egyre több vadászattörténeti anyagot is gyűjtött az erdészettörténeti kutatásai mellett. Tulajdonképpen soha nem választotta szét a két ágazatot, nagyobb erdészettörténeti íásaiban mindig megtalálhatjuk a vadászatot is. Első önálló vadászati témájú írása 1965-ben jelent meg a vadászai jogról, s ezután folyamatosan olvashattuk a vadászlapokban újabb és újabb műveit. Külön kell megemlékeznünk a vadászati kultúráról, vadászati erkölcsről, etikáról szóló írásairól, melyek elősegítették a vadászok mai magatartásformájának kialakulását és megalapozták a vadászatnak a magyar kultúrában való elhelyezését.

A magyar vadászat történetét dolgozta fel 1976-1978-ban a Nimród vadászlapban. A nyolcrészes sorozatnak igen nagy sikere volt. A vadászlapok mellett nagyszámú napi- és havilapban is írt ismeretterjesztő vadászattörténeti cikkeket, tárcákat.

A legfontosabb művei: Földtulajdon és vadászati jog 1968, Zur Geschichte des ungarischen Jagdrechtes 1971, A vadkárterítések története 1975, A magyar vadászat története 1994, A magyar vadászati jog alakulása 1985, Ősi szarvaskultuszok nyomában 1985, Gondolatok a vadászati kultúráról 1991, Valás és vadászat 1994, A solymászat története 1996, Vadaskertek a régi Magyarországon 1997, Kis vadászerdő (fordítás) 2000, Vadászat a feudáliskori Magyarországon 2000, A vadászati jogszabályok gyűjteménye. Mindezek ma már klasszikusnak számító alap-

művek. Ezen kívül igen sok szakkönyvben volt társszerző, szerkesztő.

A Vadászati Kulturális Egyesületnek 1992-től alapító tagja volt, majd elnöke, 1996-tól viszont örökös tiszteletbeli elnöknek választották meg. Ugyancsak lelkes alapító tagja volt a Vadász Könyv Klub Egyesületnek is, melynek alelnöke is volt.

Munkásságának elismeréseképpen megkapta a Hubertus Kereszt arany fokozatát, majd a Vadászati Kulturális Egyesület díját a „Tűzok-toll” nagydíjat.

Elég későn, 1968-ban kezdett el vadászni. Precízen feljegyezte az elejtett őz, szarvas, dím és vaddisznó tulajdonságait, méreteit. Jelentős részük dolgozószobájának falát díszíti.

Dr. Csőre Pál azáltal, hogy az erdészet- és vadászattörténet terén is kimagasló munkásságot folytatott, elősegítette a két rokonszakma közötti jobb megértést.

Szólnunk kell a kutató s író kollégák biztatásáról és szakmai segítségéről. Akiről látta az érdeklődést, azt messzemenően támogatta. Nem felejttem el soha, hogy az FM éttermében ebéd közben vezetett be a kutatás rejtelmeibe. Sokat köszönhetek erdészettörténeti tanácsainak, segítségének. Sajnálom, hogy az akkor közösen elkezdett kutatómunkát nem tudtuk befejezni.

Munkájában hű segítése volt szerető és megértő felesége és családja. Pótolhatatlan veszteség érte a magyar erdészet- és vadászattörténet tudományt. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Szakács László

20 éves

a Juhász és Társa Kft.

Erdészeti termékek nagykereskedése

Alapította: 1991-ben Dr. Juhász Miklós (1934-2010)

Ügyvezető: Némethné Juhász Gabriella

Cím: 9400 Sopron, Tulipán köz 12/A.

Elérhetőségek:

Tel: 06-99-312-983 **Fax:** 06-99-329-892 **Mobil:** 06-30-9373-293

Weboldal: www.juhasz-mag.hu **Email:** miklos.juhasz@chello.hu

Termékeink:

- Erdészeti lombos és tűlevelű mag (USA-ból származó fenyőkülönlegességek is)
- Erdészeti csemete
- Gyümölcsfamag
- Vadvirágmag
- Díszítés céljára: tobozok, gallyak
- Szárazvirág
- Medvehagyma

Kárpát-medencei erdészdíák találkozó

25. alkalommal került megrendezésre a 13 éves múltra visszatekintő erdészdíák találkozó. A brassói és az anyaországi diákok szervezésében immár hagyományosan évi két tanulmányútra kerül sor Magyarországon és Erdélyben.

Idén tanulmányutunk a Mezőföldön vette kezdetét. Székely barátainkkal Székesfehérváron találkoztunk, ahonnan közösen buszoztunk tovább Lovasberénybe, a HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt. vadászházába.

A Vadex Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt. Soponyai Erdőgazdálkodásának belsőbáránai vadaskertjét tanulmányoztuk. A fácánnevelésről *Sebestyén János* kerületvezető, a cégről *Maár Gyula* erdőgazdálkodó tartott színvonalas beszámolót.

Innen Pusztamarótra indultunk, ahol az erdei iskolaként működő Serédi kastélyban szálltunk meg. Itt tartottuk nyitóestünket, melyen a két egyetem diákjai megajándékozták egymást a találkozóra készített emlékpólókkal.

Kedden *Dénes Margit*, a HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt. erdőgazdálkodási ágazatvezetője kalauzolt bennünket, a Süttői Erdészeti Igazgatóságtól pedig *Szimicsek László* igazgató, *Báthory Péter* kerületvezető és *Szenthe Gábor* gyakornok vezetett egy hosszabb túrára.

A szép tájon kívül láthattunk kőfejtőket, erdőfelújításokat, idős állományokat. Hasznos szakmai beszélgetést folytattunk kísérőinkkel. Utunkat a Pap-réti tónál zártuk, ahol tiszteletét tette *Horváth Dénes* vezérigazgató és *Keresztes*

György vezérigazgató-helyettes is, *Dénes Margit*, illetve *Keresztes György* az agostyáni ökofaluban kalauzolt, majd folytattuk utunkat Visegrádra.

Reggel *Csontos Dömötör*, a Pilisi Parkerdő Zrt. Visegrádi Erdészeti Igazgatóságának műszaki vezetője kísért a Kéktúra útvonalán a Vízverési rétig. Itt várt bennünket *Kissné Szabó Gabriella* közjóléti előadó, *Németh Zoltán* erdőgazdálkodó és *Csontos Dömötör*. Erdőanyánál, a tanösvényen a szálalás gyakorlati tapasztalatairól és a visegrádi erdészeti mindennapi örömeiről, gondjairól hallhattunk. Sétánk végén az erdészeti apátkúti vadászházában ebédeltünk. Megnéztük a vadászház melletti pisztángos tavakat és egy erdészeti közelítő csúszdát is. Programunk ekkor még nem ért véget, hiszen a Parkerdőnek köszönhetően mindenki kipróbálhatta a bobot és megtekintettük a Fellegvárát, majd továbbindultunk a Cserhátba.

Bercelen az Ipoly erdő Zrt. munkatársai vártak. Szálláshelyünkön *Horváth Barnabás*, a Nyugat-Cserhádi Erdészeti Igazgatóság vezetője köszöntött bennünket. Másnap a Romhány mellett található Rákóczi fánál kezdtük helytörténeti és szakmai sétánkat. A legenda szerint a lombkoronájával nagy Magyarországot formázó hatalmas török mogyoró alól nézte végig Rákóczi a romhányi síkon vívott csatát. Séta közben *Kovács Ferenc* erdőmérnök és *Burián Gábor* pagonyvezető mutatta be a térség erdő- és vadgazdálkodását. A sok érdekességgel tarkított túra Alsópetényben ért véget,

ahol a Werbőczy-emlékműnél köszöntünk el vendéglátóinktól.

Este érkezünk Felsőtárkányba, ahol *Bognár Bence*, az Egererdő Zrt. helyi erdészeti fahasználati műszaki vezetője és *Nagy András* gyakornok várt bennünket. Ő vezette el a társaságunkat a szálláshelyre, a pazsági erdészházba.

Péntek reggel Felsőtárkányban kezdtük az ismerkedést a helyi erdőgazdálkodási sajátosságokkal. *Borsó Zoltán* erdészvezető, *Bognár Bence*, *Borsó Gábor* művelési műszaki vezető, *Frédél Károly* és *Földes Péter* kerületvezető erdész várta a társaságot. Tőlük hallhattunk az itteni erdőfenntartási, erdőnevelési, fahasználati és vadgazdálkodási munkákról, láttunk vágástakarítást, különböző választékokat, eltérő korú felújításokat, pótlásokat és egy vaddisznóbefogót is. Az erdei kisvasúttal utaztunk vissza Felsőtárkányba.

Az egri főiskola tornacsarnokában töltöttük a délutánt, ahol a soproni egyetem kosárlabdacsapata játszott éppen fontos mérkőzést. Bár a csapat vereséget szenvedett, szurkolásunkra nem lehetett panasz.

Másnap a Bükk-fennsíkon át értünk el a bánkúti sípályához, ahol *Tajnai Róbert*, a Lillafüredi Erdészeti Igazgatóság vezetője, *Horváth Zsuzsanna* művelési műszaki vezető és *Bors László*, a Répás-hutai Erdészeti Igazgatóság művelési műszaki vezetője várt bennünket. A sípályánál egy szélöntés utáni bükkös felújítását néztük meg, majd egy mesterséges lucos felújítását, ami a fenyőörmanysos és a gyökérszű jelenléte miatt igen nehézkesen akar sikerülni. Különböző korú felújításokat vettünk szemügyre. Mutattak még tarvágás utáni, mesterséges „ékásos” bükkerdősítést is.

A búcsúzásra a füzesabonyi vasútállomásnál került sor, hiszen brassói társaink innen indultak Brassó irányába.

Ha nem is selmeci hagyomány ezeknek a találkozónak a megszervezése, de jó érzés volt mindenhol találkozni olyan firmákkal, akik maguk is aktívan résztvettek a korábbi „Brassó-Sopronos” tanulmányúton.

Ezúton is szeretnénk megköszönni a Kárpát-medencei magyar erdészdíák találkozó és tanulmányutat támogató szervezetek nagylelkűségét és segítségét.

Mézes Gergely
Fehérvári Márton

Erdők Nemzetközi Éve a Vajdahunyadvárban

Nagy sikerrel szerepelt az Országos Erdészeti Egyesület június 24-én, a Múzeumok Éjszakáján tartott vajdahunyadvári rendezvényen. A Vidékfejlesztési Minisztérium erre a helyszínre hirdette meg az Erdők Nemzetközi Éve alkalmából rendezett eseményét. A Mezőgazdasági Múzeum termeiben és udvarán a lovas és borászati programok mellett az „Erdők szentélye” fogadta a tízezernél is több látogatót.

Az OEE egyrészt a múzeum udvarán felállított pavilonban mutatta be az erdészeti erdei iskolákat, másrészt nagy sikerrel szervezte az egész rendezvény egyetlen kézműves programját. A NEFAG Szolnoki Erdei Művelődés Házából érkezett kézműves csapat a tervezett látogatószám háromszorosát, több mint 1500 embert fogadott délután négy és hajnal két óra között. A Szent

Iván-éj alkalmából kötött koszorúkat számos lány és hölgy viselte szerte a rendezvényen, sőt más múzeumokból is érkeztek látogatók a nagyszerű programra hírére.

Az udvari pavilonban kicsik és nagyok egyaránt lelkesen töltötték ki az erdész totót és vettek részt az erdei iskolák által hozott játékokban. Érdekes tapasztalat, hogy az alapvetően általános iskolás gyerekek-

nek kialakított kérdéssorok a legtöbb fejtörést a felnőtteknek okozták. A Herbária Zrt.-vel kialakított együttműködésnek köszönhetően a jó megfejtést adók többek között egy-egy doboz gyümölcssteát kaptak ajándékba, de volt, aki lelkesen vállalta az év fájának választott tiszafa egy-egy csemetéjének elültetését is, sőt kifejezetten azért töltötte ki a totót, hogy ajándékképpen hozzájusson egy csemetéhez.

Az OEE melletti MEGOSZ pavilonban a hazai erdőgazdálkodással kapcsolatos ismereteket felmérő kérdéssort tölthettek ki a látogatók. Kíváncsian várjuk a több száz kérdőív kiértékelésének eredményét, melyet az OEE honlapján és az Erdészeti Lapokban közzé fogunk tenni.

A rendezvényen kiállítóként szerepeltek még az állami erdőgazdaságok, és ötletes állomásokból álló erdei tanpálya is várta a gyerekeket.

Az OEE nevében köszönet illeti a szervezésben jelentős részt vállaló Erdei Iskola Szakosztályt, különösen a pavilonban és kézműves foglalkozáson fáradhatatlanul dolgozó kollégákat!

Lomniczi Gergely
fotó: **Pápai Gábor**

Hasznos melléklet

A soktízezres példányban megjelenő napilap, a Magyar Nemzet mellékleteként Veszprém megyét bemutató kiadvány jelent meg. Ebben teljes oldalas cikk foglalkozik a VERGA Zrt.-vel, bemutatva gazdasági tevékenységét. *Tengerdi Győző* vezérigazgató részletesen ismerteti a cég feladatait. A tavalyi nagy széldöntés méreteit és szerteágazó következményeit. A katonai tevékenységek mellett végzett erdőgazdálkodást, vadászatot, a Hubertus erdei iskolát, a közönségkapcsolat terén végzett erőfeszítéseiket. Összességében a nagy példányszámban megjelent melléklet jó szolgálatot tett ágazatunk megismeréséhez.

Törzsvendég az erdőben!

A STIHL motorfűrészek erdei munkára születtek. Rendkívüli erejű gépek, amelyek minimális súly mellett is maximális teljesítményt nyújtanak. Legyen szó a legsűrűbb rengetegről, Önnek nem kell félnie a kihívásoktól. A hatalmas fák, nehéz terep és szélsőséges időjárás mellett szükség van egy olyan gépre, amely igazán otthon érzi magát az erdőben. A STIHL motorfűrészekben mindig megbízhat.

www.stihl.hu
Látogasson el honlapunkra!